

**UCHWAŁA NR LIV/488/2023
RADY MIEJSKIEJ W WOŁCZYNIE**

z dnia 28 czerwca 2023 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Wołczyn na lata 2023-2030

Na podstawie art.18 ust. 2 pkt 6a, art. 10f ust. 4 w związku z art. 10e ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 40 z późn. zm.) oraz w związku z art. 9 pkt 5 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityk rozwoju (t.j. Dz. U.2023 r. poz. 225 z późn. zm.), uchwała się co następuje:

§ 1. 1. Przyjmuje się do realizacji Strategię Rozwoju Gminy Wołczyn na lata 2023-2030.

2. Strategia Rozwoju Gminy Wołczyn na lata 2023-2030, o której mowa w ust. 1 stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Wołczyna.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Waldemar Antkowiak

Strategia Rozwoju Gminy Wołczyn na lata 2023-2030

Opracowanie:

Urząd Miejski w Wołczynie

we współpracy z Wielkopolską Akademią Nauki i Rozwoju Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, Spółka komandytowa oraz Krajowym Instytutem Jakości.

Strategię Rozwoju Gminy Wołczyn na lata 2023-2030 opracowano w oparciu o materiały źródłowe Urzędu Miejskiego oraz gminnych jednostek organizacyjnych.

Strategia Rozwoju Gminy Wołczyn na lata 2023-2030 zawiera dane według stanu na 31 grudnia 2021 roku, o ile nie zaznaczono inaczej.

 Wielkopolska Akademia
Nauki i Rozwoju

 KRAJOWY
INSTYTUT
JAKOŚCI

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE 5

CZĘŚĆ I: STAN I WYZWANIA ROZWOJU GMINY WOŁCZYN 9

1. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej 10
2. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej 12
3. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej 15
4. Jakość życia w Gminie – wyniki badań ankietowych 19
 - 4.1. *Pożądanane priorytety rozwojowe*..... 19
5. Analiza SWOT z uwzględnieniem elementów partycypacji społecznej..... 21

CZĘŚĆ II: STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU GMINY WOŁCZYN24

1. Misja i wizja..... 25
2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze przestrzennym, gospodarczym i społecznym. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia 26
3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Wołczyn oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie..... 41
4. Spójność kierunków rozwoju Gminy z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań. 50
5. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych 54
6. Ramy finansowe i źródła finansowania 59

ZAŁĄCZNIKI 61

Załącznik 1: Diagnoza sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Wołczyn
.....61

Załącznik 2: Wzór ankiety111

Załącznik 3: Tabela ewaluacyjna128

WPROWADZENIE

Strategia Rozwoju Gminy Wołczyn na lata 2023-2030 jest podstawowym instrumentem długofalowego zarządzania Gminą. Określa ona strategiczne kierunki rozwoju Gminy w perspektywie do 2030 roku oraz pozwala na zapewnienie ciągłości i trwałości działania władz Gminy, niezależnie od zmieniających się uwarunkowań politycznych. Umożliwia ona również efektywne gospodarowanie własnymi zasobami, takimi jak: środowisko przyrodnicze i kulturowe, zasoby ludzkie, infrastrukturalne czy środki finansowe oraz stanowi formalną podstawę do przygotowania i oceny wniosków o finansowanie zadań ze źródeł zewnętrznych.

Strategia Rozwoju Gminy Wołczyn na lata 2023-2030 jest dokumentem nadrzędnym względem innych dokumentów planistyczno-strategicznym obowiązującym w Gminie Wołczyn, a także spójnym z dokumentami wyższego rzędu – Strategią Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030, Strategią Rozwoju Subregionu Północnego Opolszczyzny na lata 2021-2030 oraz Strategią Rozwoju Regionalnego 2030. Będzie ona wyznaczała również ramy dla planów i programów powstających w Gminie podczas jej obowiązywania.

Ważnym źródłem informacji byli członkowie Konwentu Strategicznego, w skład którego wchodzili reprezentanci władz, jednostek organizacyjnych i społeczności lokalnej:

Przedstawiciele Urzędu Miejskiego:

Jan Leszek Wiącek	Burmistrz Wołczyna
Bogusław Adaszyński	Zastępca Burmistrza Wołczyna
Elżbieta Bar	Sekretarz Gminy, Naczelnik Wydziału Organizacyjnego
Katarzyna Krawiec	Skarbnik Gminy
Beata Siwak	Kierownik Referatu Administracji i Kontroli Zarządczej
Andrzej Maliński	Naczelnik Wydziału Spraw Społeczno - Obywatelskich i Obronnych
Grażyna Majcherska	Naczelnik Wydziału Podatków i Opłat
Marcin Dłubak	Naczelnik Wydziału Rolnictwa, Ochrony Środowiska, Nieruchomości i Inwestycji
Marcin Kaczmarczyk	Naczelnik Wydziału Edukacji, Kultury, Sportu i Rekreacji
Joanna Ptak-Fioncek	Kierownik Referatu Rozwoju Gospodarczego, Promocji i Integracji Europejskiej
Dorota Marynowska -Florczak	Kierownik Referatu Spraw Obywatelskich i Urzędu Stanu Cywilnego
Joanna Staszaków	Kierownik Referatu Zamówień Publicznych, Budownictwa i Funduszy Europejskich

Radni Rady Miejskiej w Wołczynie:

Waldemar Antkowiak	Przewodniczący Rady Miejskiej
Jan Bartosiński	Wiceprzewodniczący Rady Miejskiej
Jolanta Schatt	Radny Rady Miejskiej
Waldemar Łuczek	Radny Rady Miejskiej
Paweł Krzemiński	Radny Rady Miejskiej
Krystyna Mazurczak	Radny Rady Miejskiej
Ryszard Mrugański	Radny Rady Miejskiej

Kazimierz Bar	Radny Rady Miejskiej
Agata Teodorowska	Radny Rady Miejskiej
Ewelina Sękala	Radny Rady Miejskiej
Marcin Pasternak	Radny Rady Miejskiej
Adam Zarych	Radny Rady Miejskiej
Szczepan Mały	Radny Rady Miejskiej
Ryszard Nowak	Radny Rady Miejskiej
Marek Nowak	Radny Rady Miejskiej

Sołtysi Gminy Wołczyn:

Bogusław Dorociak	Bruny
Honorata Szubert	Brynica
Jolanta Pilarska-Perdek	Brzezinki
Konrad Vogiel	Duczów Wielki i Mały
Szczepan Mały	Gierałcice
Wojciech Górka	Komorzno
Małgorzata Zawadzka	Krzywiczyny
Marek Konieczny	Ligota Wołczyńska
Tomasz Migoń	Markotów Mały – Nowa Wieś
Barbara Belej	Markotów Duży
Iwona Mendel	Rożnów
Józef Schatt	Skatągi
Adam Zarych	Szymonków
Monika Mędrecka	Świniary Wielkie
Edward Mazur	Świniary Małe
Janusz Podgórski	Szum
Elżbieta Jędrzejko	Wąsice
Krystyna Mazurczak	Wierzchy
Paulina Zalewska	Wierzbica Dolna
Sławomir Łakomy	Wierzbica Górna

Dyrektorzy i Kierownicy jednostek organizacyjnych oraz pomocniczych Gminy Wołczyn:

Mariusz Pieńkowski	Prezes Zarządu Zakładu Wodociągów i Kanalizacji w Wołczynie
Tomasz Olejnik	Prezes Zarządu Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Wołczynie
Karol Polak	Kierownik Policji
Andrzej Szajniuk	p.o. Komendanta Straży Miejskiej
Agnieszka Znamierowska	Dyrektor Wołczyńskiego Ośrodka Kultury
Agnieszka Wilczek	Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej
Magdalena Gołębiowska	p.o. Dyrektora Miejskiej i Gminnej Biblioteki w Wołczynie
Ewa Włos	Dyrektor Zespołu Szkół w Wołczynie
Eulalia Domagała	Dyrektor Szkoły Podstawowej w Szymonkowie
Emila Sławińska	Dyrektor Szkoły Podstawowej w Komorznie
Małgorzata Łacina	Dyrektor Szkoły Podstawowej w Skatągach
Beata Krzyształowicz	Dyrektor Szkoły Podstawowej w Wąsicach

Anna Witkowska
Barbara Błaszczkiewicz
Anna Babik

Dyrektor Szkoły Podstawowej w Wierzbicy Górnej
Dyrektor Przedszkola
Dyrektor Gminnego Żłobka Wesołe Misie w Wołczynie

Przedstawiciele instytucji, firm, środowisk lokalnych organizacji społecznych i pozarządowych działających na terenie Gminy Wołczyn.

Dodatkowo Zespół Strategiczny wspierali eksperci z Wielkopolskiej Akademii Nauki i Rozwoju z Poznania:

- Irma Kuznetsova, Dyrektor Działu Strategii i Rozwoju Lokalnego – kierownik zespołu,
- Iwona Nowacka, Zastępca Dyrektora Działu Strategii i Rozwoju Lokalnego – recenzent,
- Klaudia Świrska, Specjalistka ds. Strategii i rozwoju lokalnego – koordynator prac na dokumencie,
- dr Joanna Cieślińska – ekspertka merytoryczna.

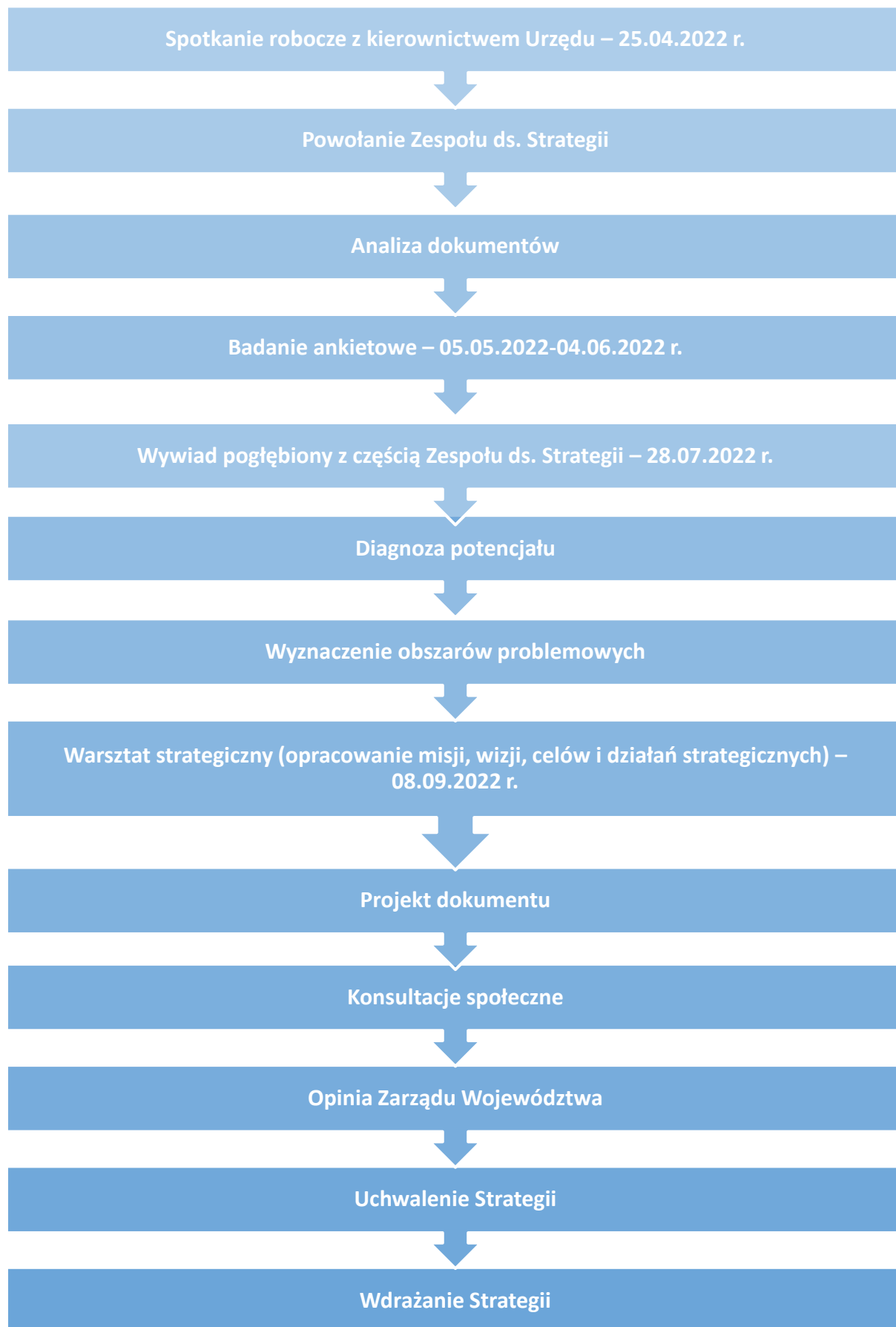
Prace nad Strategią rozpoczęto w lutym 2022 roku, kiedy to Burmistrz Gminy Wołczyn podjął decyzję o przystąpieniu do opracowywania dokumentu. Kolejnym krokiem było podjęcie uchwały nr XXXIX/371/2022 Rady Miejskiej w Wołczynie z dnia 23 lutego 2022 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia projektu Strategii Rozwoju Gminy Wołczyn na lata 2023-2030 oraz określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania tego projektu.

Proces tworzenia Strategii poprzedzono analizą sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy, którą pogłębiono podczas spotkania z kierownictwem Urzędu, warsztatów strategicznych z pracownikami Urzędu i mieszkańcami Gminy oraz badania ankietowego. Warsztaty z Zespołem strategicznym przeprowadzone zostały metodą design thinking polegającym na spojrzeniu na problem z wielu perspektyw oraz wyjściu poza utarte schematy. Efektem tej metody jest wypracowanie niestandardowych rozwiązań i rozwój innowacji. Podczas warsztatów uczestnicy pracowali w grupach nad misją i wizją Gminy Wołczyn oraz celami operacyjnymi i kierunkami działań w wyznaczonych obszarach problemowych. We wrześniu 2022 roku przygotowano projekt Strategii. Następnie projekt dokumentu strategicznego został wyłożony do publicznego wglądu, a w późniejszym etapie zaopiniowany przez Zarząd Województwa Opolskiego.

Dokument został opracowany na podstawie aktualnych dokumentów planistycznych, sprawozdań oraz danych statystycznych. Podstawowym dokumentem prawnym określającym zadania Gminy, na którym opierano się podczas przygotowywania Strategii była ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym.

Powyższe działania miały na celu ewaluację trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji Strategii. Dokument został sporządzony z uwzględnieniem zapisów ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz. U. 2021 r. poz. 1057).

Poniżej przedstawiono poszczególne etapy procesu prac na Strategią.

CZĘŚĆ I: STAN I WYZWANIA ROZWOJU GMINY WOŁCZYN

1. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej

Gmina Wołczyn położona jest w zachodniej części powiatu kluczborskiego, w województwie opolskim. Powierzchnia Gminy wynosi ok. 241 km², z czego powierzchnia użytków rolnych stanowi 66,9%, zaś powierzchnia leśna 28,4%. Sąsiaduje ona z 7 gminami z powiatu kępińskiego, namysłowskiego, ziemskiego opolskiego i kluczborskiego. W jej skład wchodzi 20 sołectw.

Przez teren Gminy w układzie wschód – zachód przebiega droga krajowa nr 42 (DK42 relacji Kamienna – Rudnik), jak również linia kolejowa nr 143 relacji Kalety – Wrocław biegnąca ze wschodu na zachód i przecinająca Gminę na dwie części. Wołczyn położony jest w odległości ok. 14 km (ok. 17 min jazdy samochodem) od Kluczborka, 30 km (ok. 35 min) od Namysłowa, 49 km od Opola (ok. 1 h). Ponadto w odległości 50 km (węzeł w Dąbrowej) znajduje się autostrada A4. W odległości ok. 30 km w Kępnie znajdują się węzeł drogowy S8 i S11.

Sieć dróg jest rozmieszczona w sposób umożliwiający swobodne przemieszczanie się pomiędzy miejscowościami na terenie Gminy, lecz charakteryzują się one zróżnicowanym standardem i stanem technicznym, często wymagającym remontu, rozbudowy lub przebudowy. Remonty istniejących dróg będą odpowiedzią na zapotrzebowanie w tym zakresie. Pozwoli to również na rozwiązanie problemu, który zgłaszają mieszkańcy w związku z bezpieczeństwem przy głównych drogach wynikającym z nadmiernego ruchu aut osobowych i ciężarowych.

Przez teren Gminy przebiega również magistralna, dwutorowa linia kolejowa nr 143 relacji Kalety (woj. śląskie) – Wrocław Mikołajów (woj. dolnośląskie), a przystanek kolejowy znajduje się w mieście Wołczyn. Pociągi regionalne zatrzymujące się na przystanku Wołczyn obsługują przede wszystkim ruch na trasie Kluczbork – Wrocław, istnieje również możliwość dostania się do Częstochowy i Namysłowa.

Na terenie Gminy znajdują się Obszary chronione, które położone są w południowej i północnej części Gminy, na terenie sołectw: Wierzchy, Szum (Stobrawski Park Krajobrazowy) oraz Markotów Duży, Gierałcice, Wąsice, Brynica, Wierzchy, Szum, Wierzbica Górna, Duczów Mały (Obszar Chronionego Krajobrazu „Lasy Stobrawsko-Turawskie”), a także Komorzno i Krzywiczyny (rezerваты przyrody, użytek ekologiczny). Ostoje Natura 2000 znajdują się na terenie wsi Wierzchy, Markotów Duży i Krzywiczyny. Pomniki przyrody prawnie chronione, w tym drzewa pomnikowe i gład narzutowy, występują w 5 sołectwach, a parki objęte ochroną konserwatora zabytków w 11 wsiach i mieście Wołczyn.

Najcenniejszym bogactwem naturalnym znajdującym się na terenie Gminy Wołczyn są obfite zasoby leczniczych termalnych wód solankowych (solanka chlorowo-sodowo-wapniowa, bromkowa, żelazista, borowa 2,33%, temperatura wody wynosi 43,5 st. C, a w jej skład wchodzi: Cl, Na, Ca, Br, Fe i Be), do których zagospodarowania Gmina dąży.

Wiodącą funkcją w Gminie, z wyjątkiem obszaru miasta, jest rolnictwo. Miasto Wołczyn pełni rolę usługowo-produkcyjną. Dominującą formą zagospodarowania przestrzeni są użytki rolne, które łącznie zajmują 16 125 ha, tj. 66,9% powierzchni gminy, z czego grunty orne zajmują ok.

79,7% powierzchni użytków rolnych. Jest to skutek stosunkowo wysokiej żyzności gleb. Walory rolniczej przestrzeni produkcyjnej w Gminie Wołczyn są dobre.

Na terenie Gminy Wołczyn nadrzędnym dokumentem planistycznym jest Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, które zostało przyjęte uchwałą Nr XXXV/261/2013 Rady Miejskiej w Wołczynie z dnia 25 września 2013 r. w sprawie uchwalenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wołczyn.

Dokumentami określającymi szczególne warunki zagospodarowania są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Gmina Wołczyn cechuje się niskim stopniem pokrycia planami miejscowymi – 15,5%. Obecnie obowiązuje 7 planów miejscowych. Niski odsetek pokrycia planami ma przełożenie na liczbę wydawanych decyzji o warunkach zabudowy. Należy jednak mieć na uwadze, że wykorzystywanie decyzji o warunkach zabudowy, jako alternatywy dla miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, może przyczyniać się do uniemożliwienia racjonalnego kształtowania ładu przestrzennego i powstania chaosu urbanistycznego. W miejscach, gdzie nie obowiązują zapisy miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, rozwój zabudowy regulowany jest poprzez wydawanie indywidualnych decyzji o warunkach zabudowy lub decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego.

Na terenach nie objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego wydaje się decyzje o warunkach zabudowy i decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego. W latach 2016-2020 liczba wydawanych decyzji o warunkach zabudowy utrzymywała się na podobnym poziomie (poza rokiem 2020, w którym wydano 26 decyzji). Średnio w analizowanym okresie wydano 18 decyzji rocznie, co w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców wynosiło 1,95 decyzji.

W obliczu świata, w którym coraz więcej usług przenoszonych jest do Internetu, a wiele osób pracuje lub studiuje zdalnie, niezbędne jest zapewnienie mieszkańcom wysokiej jakości Internetu. Głównym operatorem i dostawcą Internetu na obszarze Gminy jest Orange, Multiplay oraz Telewizja kablowa Tvink-Wołczyn. W Gminie są również miejsca, w których jest słaby zasięg Internetu m.in. Szum oraz Wierzchy Wąsice. Również mieszkańcy dostrzegają problem w tym zakresie. Dalszy rozwój sieci szerokopasmowej uzależniony jest od planów inwestycyjnych w/w operatorów.

2. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej

Na sytuację gospodarczą Gminy składa się wiele aspektów. Są to między innymi jej sytuacja finansowa oraz możliwości inwestycyjne, poziom przedsiębiorczości na jej terenie oraz przedsiębiorczości jej mieszkańców, a także kwestie infrastrukturalne – stopień rozwoju i jakość urzędzeń sieciowych itd.

O poziomie przedsiębiorczości danej jednostki świadczy między innymi liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na jej terenie. W Gminie Wołczyn w 2021 roku zarejestrowanych było 1 130 przedsiębiorstw, co dało Gminie ponad 16% udział wśród wszystkich firm zarejestrowanych w powiecie. Liczby te corocznie wzrastają. Ponadto obserwacja liczby nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na terenie Gminy potwierdza trend zwiększającej się liczby nowych przedsiębiorstw przy jednoczesnym spadku liczby wyrejestrowywanych firm.

Analizując udział osób bezrobotnych zarejestrowanych w Gminie, zauważyć można, iż Gmina charakteryzuje się wyższą liczbą niezatrudnionych niż średnio w powiecie i województwie. Ponadto w ostatnich latach zauważalny był trend zmniejszającej się liczby osób nie podejmujących zatrudnienia, lecz sytuacja ta zmieniła się w 2020 roku – wśród głównych powodów wzrostu stopy bezrobocia można wskazać pandemię COVID-19 i związane z nią ograniczenia m.in. tzw. „zamrożenie” gospodarki.

Zgodnie z danymi z „Monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie kluczborskim w 2021 roku” maksymalny deficyt stwierdzono w następujących grupach zawodów: betoniarze i zbrojarze, brukarze, dekarze i blacharze budowlani, fizjoterapeuci i masażyści, kelnerzy i barmani, kierowcy autobusów, kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych, kosmetyczki, kucharze, lakiernicy, lekarze, magazynierzy, mechanicy pojazdów samochodowych, monterzy konstrukcji metalowych, operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych, operatorzy obrabiarek skrawających, opiekunowie osoby starszej lub niepełnosprawnej, pielęgniarki i położne pomoce kuchenne, pracownicy ds. rachunkowości i księgowości, robotnicy budowlani, spawacze, specjaliści elektroniki, automatyki i robotyki, ślusarze, tapicerzy.

Rozwój gospodarczy wiąże się także z jakością i dostępnością infrastruktury sieciowej. Wpisuje się w nią dostęp do sieci wodno-kanalizacyjnej. Podmiotem odpowiedzialnym za zaopatrzenie (pobór, uzdatnianie, dystrybucję) mieszkańców Gminy w wodę i odprowadzanie ścieków komunalnych z jej terenu jest Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp z o.o. w Wołczynie. Mieszkańcy, którzy nie mają możliwości podłączenia do sieci kanalizacyjnej mogą liczyć na wsparcie w postaci dofinansowania do budowy przydomowych oczyszczalni ścieków.

W 2020 roku do sieci wodociągowej dostęp miało 96,1% mieszkańców Gminy, a woda doprowadzana była z 5 ujęć. Z kolei z sieci kanalizacyjnej korzystało 58,7% mieszkańców. Dostęp do sieci gazowej miało 43,3% mieszkańców Gminy.

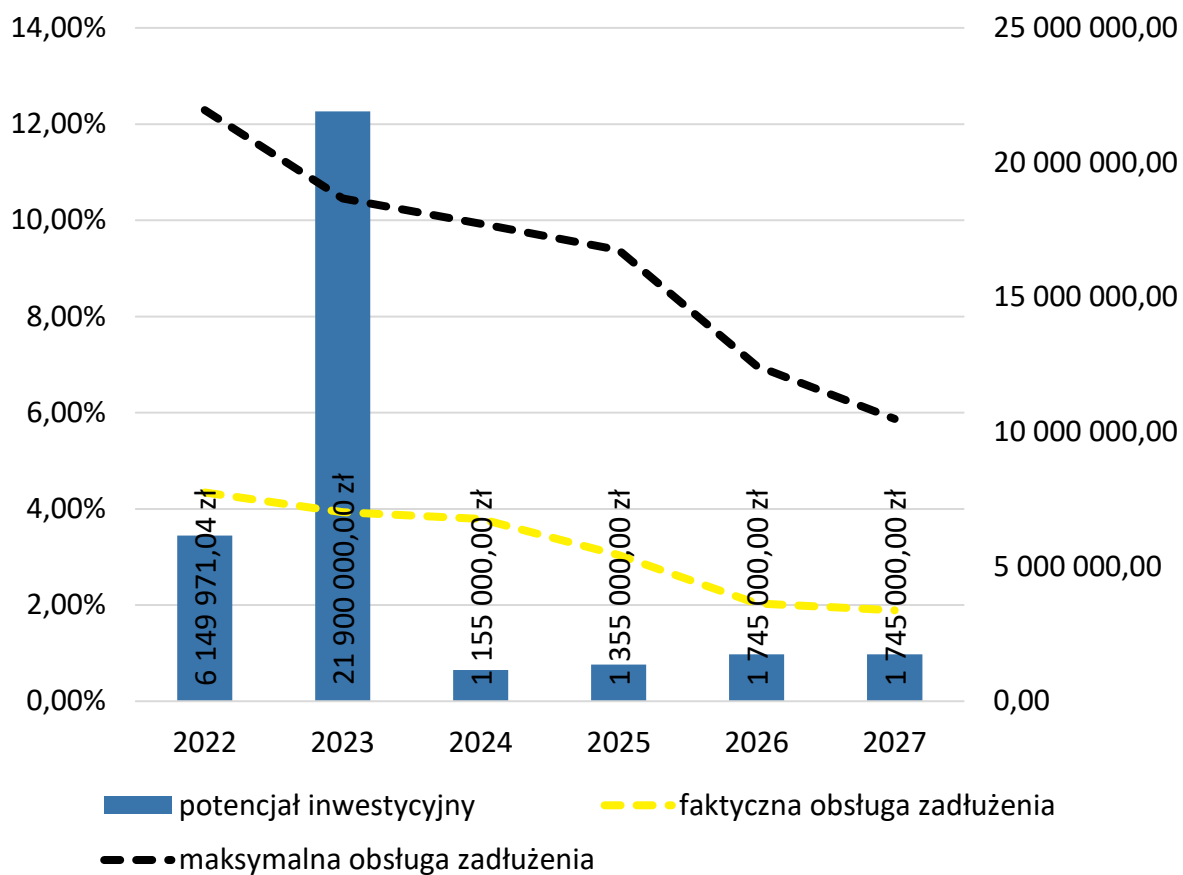
Podmiotem odpowiedzialnym za odbiór i wywóz odpadów komunalnych z terenu Gminy Wołczyn jest Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o. w Wołczynie. Na terenie Gminy działa Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych.

Postępujące zanieczyszczanie środowiska oraz wynikające z niego zmiany klimatyczne, będące skutkiem nadmiernej antropopresji zmuszają do podejmowania działań ograniczających jego degradację oraz służących poprawie jego składowych. Działania te związane są w szczególności z ochroną powietrza atmosferycznego, wód powierzchniowych i podziemnych oraz gleb. Gmina Wołczyn włączyła się w realizację programu Czyste Powietrze, którego podstawowym celem jest poprawa efektywności energetycznej oraz zmniejszenie emisji pyłów i innych zanieczyszczeń do atmosfery z istniejących jednorodzinnych budynków mieszkalnych. Program oferuje dofinansowania dla mieszkańców w zakresie termomodernizacji budynków, wymiany pieców oraz instalacji OZE. Ważnym jest podejmowanie działań zmierzających do podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców, zachęcania ich do stosowania proekologicznych rozwiązań (montaż przydomowych oczyszczalni ścieków, paneli fotowoltaicznych, wymiana źródeł ciepła na ekologiczne) i zmiany zachowań na służące środowisku (np. segregacja odpadów, oszczędzanie wody, prądu etc.).

Gmina wdraża dokumenty strategiczne związane z ochroną środowiska, takie jak:

- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wołczyn na lata 2020-2023 z perspektywą do 2027 roku,
- Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Wołczyn,
- Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie Miasta i Gminy Wołczyn.

Analizując kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia w kolejnych latach, stwierdza się możliwość obsługi dodatkowych zobowiązań. Ponadto na wykresie poniżej przedstawiono potencjał inwestycyjny Gminy rozumiany jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów) w latach 2022-2027. Wynika z niego, że potencjał inwestycyjny w okresie prognozy wyniesie około 34,05 mln zł.

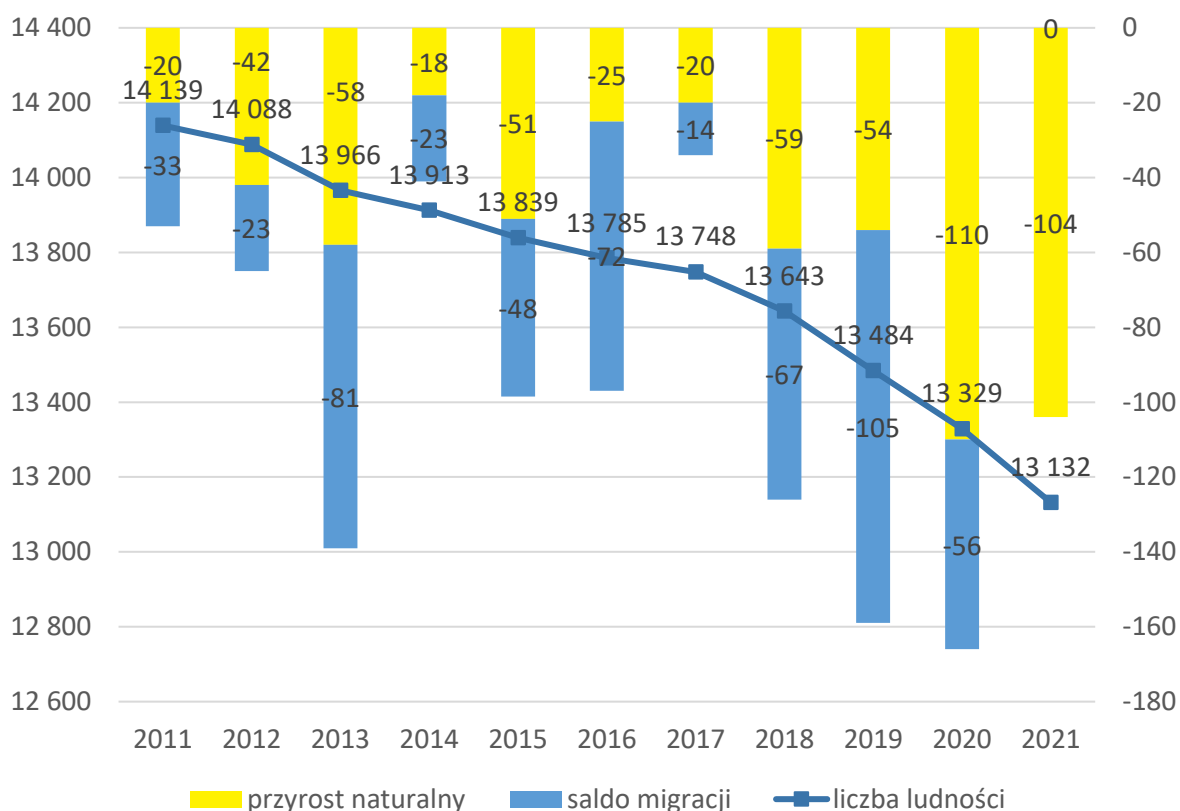

Ryc. 1. Kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Wołczyn na lata 2023-2027

Źródło: opracowanie własne na podstawie uchwały Nr XLIII/409/2022 z dnia 29 czerwca 2022 r. w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Wołczyn na lata 2022-2027.

3. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej

Gmina Wołczyn w roku 2021 liczyła 13 132 mieszkańców, co stanowiło 9% społeczności powiatu kluczborskiego. Analizując zmiany liczby ludności w latach 2011-2021 zauważalna jest wyraźna tendencja spadkowa. Wynika z tego, że Gmina Wołczyn się wyludnia i jest to sytuacja charakterystyczna w tym regionie (dynamika zmiany liczby ludności wynosi poniżej 100%, co oznacza zmniejszającą się liczbę ludności). Największy wpływ na zmniejszającą się liczbę mieszkańców Gminy Wołczyn ma ujemne saldo migracji.

Ryc. 2. Zmiany liczby ludności w Gminie Wołczyn w latach 2011-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Istotną informacją w zakresie struktury demograficznej jest liczba osób w wieku kreatywnym (25-34 lata) w stosunku do ludności ogółem. Osoby w wieku kreatywnym to te, które mogą stanowić główną siłę napędową rozwoju ekonomicznego Gminy. Udział osób w tym wieku spada, zarówno w Gminie, jak i powiecie czy województwie. Pozytywną informacją jest jednak mniejsza dynamika występująca w Gminie Wołczyn – spadek udziału najbardziej pożądanej grupy wiekowej zachodzi wolniej niż na pozostałych poziomach samorządu terytorialnego. Należy jednak zwrócić uwagę na wymiar długofalowy, w efekcie, którego zmniejszy się liczba osób aktywnych zawodowo, zakładających rodziny i osiedlających się: kupujących mieszkania, budujących domy, aktywnych zawodowo, co może mieć negatywne skutki dla funkcjonowania Gminy.

Zwiększa się natomiast udział osób starszych w liczbie mieszkańców, przy niewielkim wzroście liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym i spadku osób w wieku produkcyjnym. Widoczny jest więc trend społeczny związany ze starzeniem się społeczeństwa, zachodzący równomiernie w całym regionie. Należy mieć na uwadze, iż zwiększać się będzie zapotrzebowanie na usługi skierowane do seniorów i dostosowanie oferty społecznej i infrastrukturalnej do ich potrzeb.

Czynnikami mającymi wpływ na ocenę poziomu jakości życia na terenie Gminy Wołczyn jest dostępność oraz jakość usług dla mieszkańców.

Opiekę nad najmłodszymi dziećmi na terenie Gminy Wołczyn zapewnia Żłobek Gminny „Wesołe Misie”. W 2021 roku do żłobka uczęszczało 41 dzieci. Liczba miejsc w żłobku systematycznie ulegała powiększeniu, zgodnie z potrzebami zgłaszanymi przez mieszkańców Gminy Wołczyn.

Na terenie Gminy działa jedno Przedszkole Publiczne w Wołczynie oraz oddziały przedszkolne mieszczące się w 3 szkołach podstawowych w Wierzbicy Górnej, Wąsicach i Komorznie. Jednostki te są prowadzone przez Gminę. W Gminie funkcjonują również 2 punkty przedszkolne prowadzone przez stowarzyszenia tj. Stowarzyszenie Oświatowe KRUK (Punkt Przedszkolny w Skałągach) oraz Stowarzyszenie Rozwoju i Odnowy Wsi Szymonków (Punkt Przedszkolny w Szymonkowie).

Edukację na poziomie podstawowym w 2021 roku zapewniały 3 szkoły podstawowe, w Komorznie, Wierzbicy Górnej, Wąsicach oraz Zespół Szkół w Wołczynie w skład którego wchodzi Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II oraz Liceum Ogólnokształcące. Jednostki te są prowadzone przez Gminę. Ponadto na terenie Gminy Wołczyn funkcjonowały jednostki oświatowe prowadzone przez osoby prawne inne niż jednostki samorządu terytorialnego, tj.: Stowarzyszenie Rozwoju i Odnowy Wsi Szymonków, które jest organem prowadzącym dla Szkoły Podstawowej w Szymonkowie oraz Stowarzyszenie Oświatowe „KRUK” w Skałągach, które jest organem prowadzącym dla Szkoły Podstawowej w Skałągach.

O poziomie i jakości nauczania na terenie danej jednostki świadczą między innymi uzyskiwane przez uczniów wyniki egzaminów państwowych. W roku szkolnym 2020/2021 poziom kształcenia ósmoklasistów ze wszystkich przedmiotów, poza językiem polskim, w Gminie jest znacznie (o kilka punktów %) niższy niż średnia wyznaczona dla województwa opolskiego i powiatu kluczborskiego. Największe odstępstwa od średniej powiatowej i wojewódzkiej dotyczą matematyki i języka angielskiego.

Wyniki egzaminu maturalnego w roku szkolnym 2020/2021 wskazały, że poziom kształcenia ze wszystkich przedmiotów w Gminie jest wyższy niż średnia wyznaczona dla województwa opolskiego i dla powiatu kluczborskiego.

Corocznie wzrastają wydatki w dziale oświata i wychowanie. Wzrasta również subwencja oświatowa, jednak w sposób niewystarczający, co powoduje zwiększającą się różnicę między subwencją oświatową a wydatkami w tym dziale. Stopień pokrycia wydatków w dziale oświata i wychowanie subwencją oświatową corocznie zmniejsza się, a w 2021 roku wyniósł 48%.

Prowadzeniem działalności kulturalnej oraz zadaniami związanymi z promocją Gminy zajmuje się przede wszystkim Wołczyński Ośrodek Kultury, w skład którego wchodzi Dom Kultury i 18 świetlic wiejskich. WOK posiada szeroką i różnorodną ofertę programową: pracownie artystyczne, studio nagrań, pracownie muzyczne, pracownię plastyczną, salę widowiskową z ponad 250 miejscami, małą salę na 50 miejsc. Działalność kulturalna w Wołczyńskim Ośrodku Kultury realizowana jest poprzez prowadzenie sekcji działających przy WOK tj.: Zespół Mażorettek „Aurora”, Zespół Pieśni i Tańca „Modrzewiaczy”, Zespół Pieśni i Tańca „Mali Modrzewiaczy”, Zespół „Wrzos, „Tupot małych stóp”, nauka gry na keyboardzie i akordeonie, nauka śpiewu dla dzieci, młodzieży oraz dorosłych, nauka języka angielskiego, ognisko muzyczne, plastyka i rękodzieło, Grupa Sceniczna „Z okazji...”, Zumba, zajęcia Fitness.

W Gminie działa również Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna i jej pięć punktów filialnych oraz świetlice w obiektach OSP. Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna i punkty filialne, oprócz udostępniania zbiorów dla dzieci i dorosłych, prowadzi działalność kulturalno-oświatową. Wśród form pracy upowszechniających czytelnictwo oferuje: lekcje biblioteczne, wycieczki do biblioteki, konkursy czytelnicze i plastyczne, spotkania autorskie. Biblioteka współpracuje z portalem e-usług bibliotecznych.

Na terenie Gminy cyklicznie organizowanych jest kilka imprez, wśród których wyróżniają się: Dni Miasta, Bieg uliczny o Puchar Burmistrza Wołczyna, Orszak Trzech Króli, Gala „Isander”, Serce dla Wołczyna.

Z kolei bazę sportową Gminy stanowi: Hala widowiskowo- sportowa zlokalizowana w Wołczyźnie, kompleks sportowy w Wołczyźnie obejmujący kompleks boisk sportowych oraz „Orlik”, kąpielisko miejskie, Stadion miejski - tzw. Polonia. Ponadto na terenie Gminy znajdują się boiska piłkarskie do piłki nożnej w miejscowościach: Wierzbica Górna, Szymonków, Komorzno, Krzywiczyny, Ligota Wołczyńska, Skatągi i Rożnów. Boiska są użytkowane przez kluby sportowe działające na terenie swoich sołectw.

Za bezpieczeństwo mieszkańców odpowiadają funkcjonariusze policji z Komisariatu zlokalizowanego w Wołczyźnie. Ponadto na terenie Gminy zlokalizowanych jest 10 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej, przy czym 3 z nich ujętych zostało w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym. Ponadto, na terenie Gminy działa Straż Miejska. Funkcjonariusze Straży Miejskiej podczas pełnienia służby w patrolach pieszych i zmotoryzowanych na terenie miasta i gminy, reagują na wszystkie zakłócenia porządku w miejscach publicznych i wspólnotach mieszkaniowych.

W celu podniesienia poziomu bezpieczeństwa mieszkańców na terenie Gminy zainstalowany został monitoring. Punkty monitoringu znajdują się:

- W Gierałcicach - obiekty rekreacyjne przy ul. Brynickiej i budynek przy ul. Opolskiej,
- w Komorznie - obiekty rekreacyjno-sportowe przy ul. Głównej w Komorznie,
- w Wierzbica Górna - obiekty rekreacyjne,
- przy ul. Kluczborska w Wołczyźnie,
- przy Rynku koło Banku w Wołczyźnie,

- przy Urzędzie Miejskim ul. Dworcowa w Wołczynie ,

przy obiektach sportowych (tereny rekreacyjno-sportowe, hala widowiskowo-sportowa, tężnie, korty). Gmina prowadzi aktywną współpracę z organizacjami pozarządowymi działającymi na swoim terenie, przy czym dostrzega się potencjał w dalszym rozwoju tej współpracy. Gmina Wołczyn jest także członkiem Lokalnej Grupy Działania „Dolina Stobrawa”. Stowarzyszenie LGD ma celu aktywizację lokalnej społeczności oraz pobudzenie przedsiębiorczości. Gmina Wołczyn należy do Związku Gmin Śląska Opolskiego. Związek wspiera główne nurty działalności samorządów gmin: oświaty, pomocy społecznej i gospodarki komunalnej.

Opiekę zdrowotną na terenie Gminy Wołczyn zapewniają głównie podmioty prywatne: NZOZ „MEDICUS”, NZOZ „ESKULAP”, NZOZ „ANMED”, NZOZ „Spec-Med”, NZOZ „RODZINA”, Indywidualna Praktyka Lekarska Komorzno, których uzupełnieniem jest 5 aptek. Mimo kilku podmiotów z branży medycznej, mieszkańcy Gminy nie są zadowoleni z jakości i dostępu ani do podstawowej, ani specjalistycznej opieki medycznej.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Wołczynie odpowiedzialny jest za realizację zadań dotyczących pomocy społecznej oraz podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem w Gminie. Liczba beneficjentów OPS corocznie się zmniejsza i jest to sytuacja typowa w kraju, jednak w Gminie jest wyższa niż w powiecie i województwie. Najczęściej dotykającymi mieszkańców problemami, w związku z którymi korzystają z pomocy Ośrodka jest bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba, ubóstwo, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego oraz alkoholizm.

Osoby o niskich dochodach mogą ubiegać się o zapewnienie im lokalu w postaci mieszkania socjalnego. W 2021 roku Gmina Wołczyn dysponowała piętnastoma mieszkaniami socjalnymi.

4. Jakość życia w Gminie – wyniki badań ankietowych

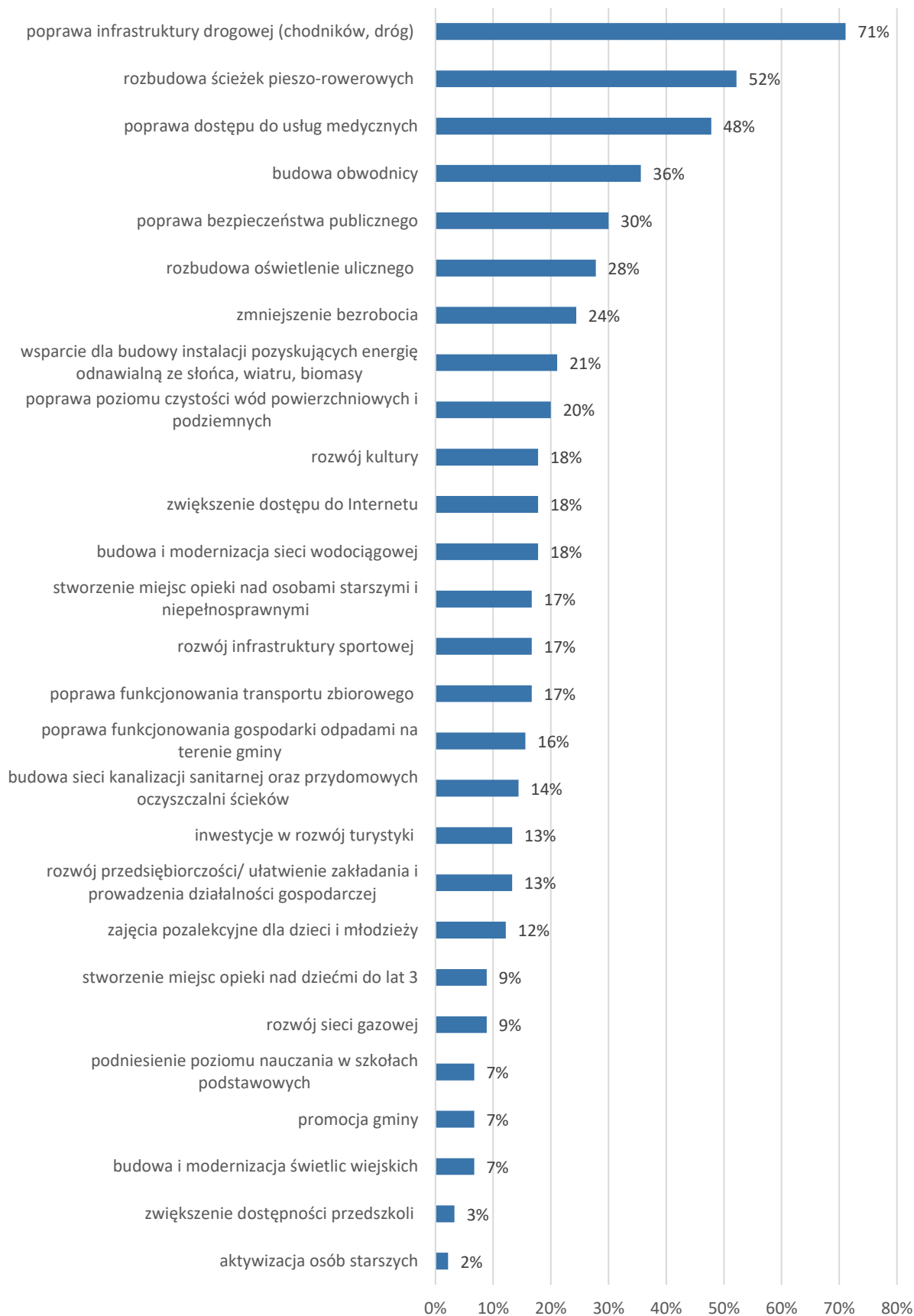
Na potrzeby diagnozy stanu społeczno-gospodarczego Gminy Wołczyn przeprowadzone zostały badania ankietowe wśród mieszkańców w formie kwestionariusza on-line. Ich celem było poznanie opinii dotyczącej jakości życia w Gminie, potrzeb mieszkańców oraz określenia priorytetów rozwojowych na najbliższe lata. Badania prowadzone były w dniach od 5 maja do 4 czerwca 2022 roku.

Respondenci odpowiadali na pytania z zakresu społeczeństwa, gospodarki, przestrzeni i środowiska, infrastruktury technicznej, turystyki i rekreacji, edukacji i kultury. Łącznie zebrano 90 ankiet, z których większą część respondentów stanowiły kobiety (67,8%). Pod względem wieku mieszkańców, najwięcej z nich było w przedziale 36-45 lat (26,7%), a 62,2% wszystkich respondentów było osobami pracującymi. Wzór ankiety dla mieszkańca stanowi załącznik 2 do opracowania.

4.1. Pożądane priorytety rozwojowe

W ankiecie należało również wskazać główne priorytety rozwojowe Gminy. Wśród najczęściej wskazywanych znalazła się poprawa infrastruktury drogowej (chodników, dróg) (71% odpowiedzi), rozbudowa ścieżek pieszo-rowerowych (52%), poprawa dostępu do usług medycznych (48%), budowa obwodnicy (36%), poprawa bezpieczeństwa publicznego (30%), rozbudowa oświetlenia ulicznego (28%), zmniejszenie bezrobocia (24%), wsparcie dla budowy instalacji pozyskujących energię odnawialną ze słońca, wiatru, biomasy (21%) oraz poprawa poziomu czystości wód powierzchniowych i podziemnych (20%). Znacznie mniej głosów mieszkańców zdobyły takie kierunki działania jak aktywizacja osób starszych, zwiększenie dostępności przedszkoli, budowa i modernizacja świetlic wiejskich, promocja gminy, podniesienie poziomu nauczania w szkołach podstawowych, rozwój sieci gazowej oraz stworzenie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3.

Ostatnim pytaniem zadany w ankiecie było wskazanie elementu, który miałby zostać wizytówką Gminy. Wskazuje ono również na pożądane priorytety rozwoju według mieszkańców. Najczęściej mieszkańcy wskazywali na Wołczyńskie Tężnie Solankowe, czystość środowiska, zadbaną przestrzeń publiczną, bezpieczeństwo w Gminie, basen, walory przyrodnicze Gminy, a także ekologię.

Ryc. 3. Główne priorytety rozwoju Gminy Wołczyn według ankietowanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

5. Analiza SWOT z uwzględnieniem elementów partycypacji społecznej

Analiza SWOT jest powszechnie wykorzystywana w jednostkach administracji publicznej jako narzędzie diagnozy strategicznej. Pozwala ona porównać silne i słabe strony jednostki wynikające z otoczenia wewnętrznego, z szansami i zagrożeniami dla rozwoju płynącymi z otoczenia zewnętrznego, a także określić ich wzajemne oddziaływanie. Analizy dokonano w oparciu o:

- 1) wnioski z diagnozy Gminy;
- 2) dane liczbowe, opisowe i przestrzenne pozyskane z Gminy oraz źródeł zewnętrznych;
- 3) wyniki badań ankietowych przeprowadzonych w dniach od 5 maja do 4 czerwca 2022 roku.

Analizę SWOT dla Gminy Wołczyn przedstawia poniższe zestawienie.

UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZE

SILNE STRONY

- korzystne położenie geograficzne (bliskość Kluczborka, Opola);
- położenie na ważnych trasach komunikacyjnych: drogowej (droga krajowa nr 42 Oleśnica – Kluczbork) i kolejowej (linia kolejowa Kluczbork – Oleśnica – Wrocław).
- wysokie walory przyrodniczo-krajozrazowe sprzyjające rozwojowi turystyki aktywnej oraz agroturystyki oraz stwarzające przestrzeń wypoczynku dla mieszkańców gminy;
- dobrze rozwinięta infrastruktura kultury oraz bogata oferta stałych działań i cyklicznych imprez kulturalnych i sportowych, dostosowanych do potrzeb różnych grup mieszkańców;
- żywa tradycja i chęć upowszechniania dziedzictwa wsi opolskiej stwarzające warunki do rozwoju turystyki poznawczej;
- zasoby złóż solanek termalnych

SŁABE STRONY

- utrzymujący się ujemny wskaźnik przyrostu naturalnego oraz ujemny wskaźnik migracji – stałe osłabianie tego endogenego potencjału gminy;
- postępujący wzrost senioralnego obciążenia demograficznego skutkujący koniecznością dostosowania usług społecznych dla seniorów;
- zmniejszający się udział subwencji oświatowej w kosztach funkcjonowania systemu oświaty w gminie;
- duża liczba rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa, długotrwałej i ciężkiej choroby, bezrobocia oraz niepełnosprawności;
- niezaspokojone potrzeby mieszkańców w zakresie opieki zdrowotnej (braki w zakresie dostępności lekarzy specjalistów, trudności z zarejestrowaniem się do placówki medycznej);
- wyższy niż w województwie i powiecie wskaźnik bezrobocia;

- prężnie działające organizacje pozarządowe i ciekawa oferta grup nieformalnych;
- przychylność władz samorządowych dla działalności grup i związków pozasamorządowych;
- funkcjonowanie przedsiębiorstw współpracujących ze środowiskiem lokalnym;
- rosnąca liczba podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON prowadzących działalność na terenie gminy oferujących zróżnicowane miejsca pracy dla mieszkańców oraz spadająca liczba podmiotów wyrejestrowanych;
- bliskość terenów objętych Specjalną Strefą Ekonomiczną Invest-Park (Kluczbork i Namysłów) oraz wolne obszary przeznaczone na tereny inwestycyjne;
- dobrze rozwinięte rolnictwo, w szczególności funkcjonowanie wielkoobszarowych gospodarstw rolnych;
- funkcjonowanie programów wsparcia mieszkańców w ich proekologicznych działaniach, np. dofinansowania dla mieszkańców do budowy przydomowych oczyszczalni ścieków;
- funkcjonowanie PSZOK na terenie Gminy;
- zmniejszająca się liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej;

UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE

SZANSE

- zwiększająca się świadomość ekologiczna oraz coraz silniejsze postawy przyjazne środowisku wśród mieszkańców;
- rozwój alternatywnych źródeł energii wspierany ogólnopolskimi, w tym rządowymi, programami wsparcia działań proekologicznych;
- potencjał dla rozwoju energii odnawialnej, w tym z biomasy (słoma) i biogazu rolniczego;
- pozytywne trendy społeczne w zakresie zwiększania się świadomości środowiskowej, głównie wśród najmłodszych grup społecznych;
- stopniowa zmiana mentalnego nastawienia społeczności do współodpowiedzialności za lokalną wspólnotę, partycypowania i aktywności społecznej;
- dofinansowania wewnętrzne i zewnętrzne wspierające rozwój OZE (m.in. program „Czyste powietrze”) i wymianę źródeł ciepła na ekologiczne; dofinansowanie inwestycji dotyczących małej retencji;
- przynależność do Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów - Oleśno;
- przynależność Gminy do związków i stowarzyszeń międzygminnych, których celem są działania na rzecz rozwoju regionu, m.in. LGD „Dolina Stobrawa”;

ZAGROŻENIA

- postępujące zmiany klimatu skutkujące m.in. anomaliami pogodowymi, suszą, powodzią, co silnie oddziałuje na branżę rolniczą;
- wpływ czynników zewnętrznych o zasięgu globalnym na sytuację społeczno-gospodarczą (np. epidemia, konflikty zbrojne);
- dalszy wzrost liczby bezrobotnych oraz zjawiska ubóstwa ekonomicznego w społeczeństwie polskim, spowodowane słabnącym tempem rozwoju gospodarczego kraju
- zmiany systemu prawnego dotyczące funkcjonowania i finansowania jednostek samorządu terytorialnego w Polsce;
- rosnąca inflacja oraz wzrost wydatków bieżących spowodowany wzrostem cen energii, gazu itd.;
- zwiększanie się kosztów gospodarowania odpadami komunalnymi m.in. w związku rosnącą inflacją, stałymi wzrostami kosztów energii elektrycznej i gazu oraz kosztów pracowniczych;
- ograniczony wpływ na infrastrukturę drogową wojewódzką, krajową, powiatową – potencjalne trudności w skomunikowaniu i modernizacji dróg.

CZĘŚĆ II: STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU GMINY WOŁCZYN

1. Misja i wizja

Strategia Rozwoju Gminy Wołczyn na lata 2023-2030 została opracowana na podstawie wniosków z przeprowadzonej diagnozy aktualnej sytuacji Gminy, analizy SWOT i badań ankietowych. Podczas przeprowadzanych prac zwracano uwagę zarówno na potencjały Gminy (jej strony silne, pozwalające na wykorzystanie szans dla przyszłego rozwoju), jak również problemy (strony słabe, stanowiące zagrożenia dla jej dalszego rozwoju). W procesie strategicznym określono także MISJĘ oraz WIZJĘ Gminy Wołczyn, które na późniejszym etapie prac stanowią drogowskaz dla wyznaczania celów strategicznych i operacyjnych.

MISJA jest to element Strategii, który wskazuje na najważniejsze kierunki rozwoju Gminy. Skupione są w niej wszystkie podstawowe wartości, które przyświecają władzom Gminy Wołczyn i jej mieszkańcom w procesach rozwojowych. Wskazuje także na czynniki uzasadniające przyjęcie określonych wartości jako nadrzędnych. Jest to ścieżka, jaką należy podjąć do osiągnięcia wizji. Zawiera w sobie odpowiedź na pytania: Kim jesteśmy? Czym się zajmujemy? Co jest naszym priorytetem?

Uwzględniając przyjęte założenia misja Gminy Wołczyn brzmi następująco:

Gmina Wołczyn dąży do zrównoważonego rozwoju oraz bezpieczeństwa swoich mieszkańców poprzez wykorzystanie zasobów naturalnych, dziedzictwa kulturowego i zasobów ludzkich.

Gmina prowadzi politykę rozwoju ukierunkowaną na współpracę i integrację różnych środowisk w realizacji ich pasji i zdolności w życiu społecznym, zawodowym i osobistym.

W procesie powstawania dokumentu istotne było również stworzenie WIZJI, czyli obrazu Gminy, który będzie efektem realizacji przyjętej strategii rozwoju. WIZJA ukazuje Wołczyn w perspektywie strategicznej – zmienionej dzięki realizacji przyjętych działań i osiągnięciu zamierzonych przez władze celów.

Wizja Gminy:

- obrazuje stan docelowy Gminy w 2030 roku,
- ukazuje aspiracje władz i mieszkańców Gminy,
- jednoczy społeczność lokalną wokół określonej idei.

Wizja Gminy Wołczyn brzmi następująco:

Gmina Wołczyn w 2030 roku jest miejscem bezpiecznym, czystym, ekologicznym. Jest Gminą stosującą zasady zrównoważonego rozwoju we wszystkich aspektach życia z zachowaniem walorów naturalnych.

2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze przestrzennym, gospodarczym i społecznym. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia

Na podstawie diagnozy aktualnego stanu Gminy Wołczyn, jej sytuacji gospodarczej, społecznej i przestrzennej oraz uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych, a także dążąc do osiągnięcia stanu Gminy opisanego w wizji rozwoju określono 3 cele strategiczne, którymi są:

- CEL I: WYSOKI POZIOM ŻYCIA MIESZKAŃCÓW DZIĘKI ROZWINIĘTEJ INFRASTRUKTURZE ORAZ PRZESTRZENI GMINNEJ Z UWZGLĘDNIENIEM ELEMENTÓW OCHRONY ŚRODOWISKA**
- CEL II: ROZWÓJ GOSPODARCZY WYKORZYSTUJĄCY ZASOBY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO, DZIEDZICTWA KULTUROWEGO ORAZ KAPITAŁ SPOŁECZNY**
- CEL III: AKTYWNE SPOŁECZEŃSTWO I WYSOKI POZIOM USŁUG SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY WOŁCZYN**

Cele strategiczne będą osiągnięte poprzez realizację celów operacyjnych, które zaprezentowano w tabeli poniżej.

CELE STRATEGICZNE:		
CEL I: WYSOKI POZIOM ŻYCIA MIESZKAŃCÓW DZIĘKI ROZWINIĘTEJ INFRASTRUKTURZE ORAZ PRZESTRZENI GMINNEJ Z UWZGLĘDNIENIEM ELEMENTÓW OCHRONY ŚRODOWISKA	CEL II: ROZWÓJ GOSPODARCZY WYKORZYSTUJĄCY ZASOBY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO, DZIEDZICTWA KULTUROWEGO ORAZ KAPITAŁ SPOŁECZNY	CEL III: AKTYWNE SPOŁECZEŃSTWO I WYSOKI POZIOM USŁUG SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY WOŁCZYN
CELE OPERACYJNE:		
<p>I.1. Poprawa bezpieczeństwa dzięki rozwojowi infrastruktury komunikacyjnej i sieciowej z ukierunkowaniem na rozwój cyfryzacji w Gminie</p> <p>I.2. Racjonalne gospodarowanie przestrzenią</p> <p>I.3. Ochrona środowiska i poprawa warunków życia mieszkańców</p>	<p>II.1. Zrównoważony rozwój gospodarczy</p> <p>II.2. Rozwój oferty turystycznej i wypoczynkowej w oparciu o walory przyrodniczo-krajobrazowe i integracja międzypokoleniowa</p> <p>III.3. Aktywna promocja Gminy</p>	<p>III.1. Aktywizacja i integracja mieszkańców Gmin</p> <p>III.2. Wzrost poziomu edukacji</p> <p>III.3. Zwiększenie dostępności do usług społecznych i medycznych</p>

Cele strategiczne Gminy Wołczyn odwzorowują obszary rozwojowe w sferze gospodarczej, społecznej i przestrzennej, które są zależne od siebie i wzajemnie się przenikają.

Podstawą do podejmowania działań w sferze gospodarczej i społecznej powinno być racjonalne gospodarowanie przestrzenią oraz ochrona ładu przestrzennego.

Z kolei zadania realizowane w zakresie infrastruktury technicznej będą podstawą do realizacji zadań w sferze gospodarczej, rozwoju usług społecznych, a także pozytywnie wpłyną na poprawę jakości środowiska przyrodniczego.

Cele osiągnięte w ramach sfery społecznej i gospodarczej wpłyną również na poprawę jakości życia mieszkańców oraz zwiększenie atrakcyjności przestrzeni.

CEL STRATEGICZNY I:

WYSOKI POZIOM ŻYCIA MIESZKAŃCÓW DZIĘKI ROZWIŃTEJ INFRASTRUKTURZE ORAZ PRZESTRZENI GMINNEJ Z UWZGLĘDNIENIEM ELEMENTÓW OCHRONY ŚRODOWISKA

I.1. Poprawa bezpieczeństwa dzięki rozwojowi infrastruktury komunikacyjnej i sieciowej

I.2. Racjonalne gospodarowanie przestrzenią

I.3. Ochrona środowiska i poprawa warunków życia mieszkańców

Podstawą do zapewnienia wysokiej jakości życia mieszkańców jest stworzenie atrakcyjnej i bezpiecznej przestrzeni do życia, pracy, nauki i wypoczynku. Wysoko rozwinięta infrastruktura techniczna wpływa na poprawę atrakcyjności danego obszaru oraz poprawia jakość życia mieszkańców. W rozwój infrastruktury technicznej wpisuje się przede wszystkim rozbudowę i modernizację dróg (wraz z infrastrukturą towarzyszącą: oświetleniem, chodnikami, ścieżkami rowerowymi, bezpiecznymi przejściami dla pieszych, parkingami), co ma wpływ na zwiększenie dostępności przestrzennej i ułatwia przemieszczanie się oraz podnosi poziom bezpieczeństwa wszystkich uczestników ruchu drogowego. Oprócz sieci drogowej, infrastruktura techniczna to także sieć wodociągowa, kanalizacyjna i gazowa.

Obecnie oczekiwania mieszkańców względem dostępu i jakości infrastruktury są coraz wyższe. W szczególności należy pamiętać o zapewnieniu dostępu do wysokiej jakości Internetu, co jest niezbędne m.in. w związku z popularyzacją i upowszechnieniem pracy zdalnej oraz upowszechnieniem świadczenia części usług, w tym usług publicznych, za pośrednictwem sieci internetowej.

W Gminie Wołczyn polityka przestrzenna prowadzona jest w oparciu o studium uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, a dalsze zagospodarowanie terenu będzie ściśle związane z kierunkami wyznaczonymi we wskazanych dokumentach. Gmina planuje również rozwój gospodarki mieszkaniowej, która będzie się opierać na budowie mieszkań komunalnych oraz na wspieraniu budownictwa mieszkaniowego m.in. poprzez zapewnienie terenów pod budownictwo mieszkaniowe i na rozwoju mieszkalnictwa jednorodzinne.

Na stan przestrzeni gminnej silnie oddziałuje także stan lokalnego środowiska naturalnego. Dlatego jednym z głównych celów będzie jego ochrona, skutkująca poprawą warunków życia mieszkańców. Gminna polityka ochrony środowiska zakłada działania zmierzające do poprawy jakości powietrza (np. wymiana źródeł ciepła na proekologiczne), wody oraz gleby (dofinansowanie do budowy przydomowych oczyszczalni ścieków, rozwój sieci kanalizacyjnej). Należy tutaj pamiętać również o rozwoju odnawialnych źródeł energii. Działania te będą możliwe

tylko przy odpowiednim nastawieniu społeczeństwa i jego świadomości, iż kroki podejmowane przez każdego z nas mają wpływ na jakość naszego życia, np. na stan powietrza, którym oddychamy. Dlatego konieczne jest podejmowanie działań edukacyjnych zmierzających do podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców oraz zmiany ich nawyków w codziennym życiu (np. prawidłowa segregacja odpadów komunalnych).

Cel strategiczny I zakłada działania w zakresie poprawy stanu środowiska, rozwoju układu komunikacyjnego i infrastruktury drogowej oraz aktywnej polityki przestrzennej.

Powyższe cele operacyjne stanowiąc będą podstawę do realizacji konkretnych działań, które zamieszczono w poniższej tabeli wraz z oczekiwanymi rezultatami ich przeprowadzenia oraz wskaźnikami informującymi o poziomie ich osiągnięcia.

CEL STRATEGICZNY I: WYSOKI POZIOM ŻYCIA MIESZKAŃCÓW DZIĘKI ROZWINIĘTEJ INFRASTRUKTURZE ORAZ PRZESTRZENI GMINNEJ Z UWZGLĘDNIENIEM ELEMENTÓW OCHRONY ŚRODOWISKA

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
<p>I.1. Poprawa bezpieczeństwa dzięki rozwojowi infrastruktury komunikacyjnej i sieciowej z ukierunkowaniem na rozwój cyfryzacji w Gminie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej, wraz z infrastrukturą towarzyszącą (chodniki, ścieżki rowerowe, oświetlenie); • Współpraca z Zarządem Dróg Powiatowych w zakresie budowy, rozbudowy i modernizacji dróg wraz z infrastrukturą towarzyszącą; • Rozbudowa i modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnej wraz z kanalizacją deszczową, • Modernizacja istniejących i budowa nowych stacji uzdatniania wody, zgodnie z zapotrzebowaniem; • Stworzenie warunków do rozwoju sieci gazowej na terenie Gminy oraz współpraca z operatorami w zakresie budowy sieci gazociągowej; • Wsparcie mieszkańców w budowie przydomowych oczyszczalni ścieków oraz promowanie tego rozwiązania w miejscach gdzie nie ma możliwości doprowadzenia sieci kanalizacyjnej; 	<ul style="list-style-type: none"> • rozbudowana sieć drogowa na terenie gminy (drogi gminne, powiatowe); • poprawa stanu i jakości dróg już istniejących na terenie gminy; • zwiększenie popularności przemieszczania się rowerem dzięki rozwiniętej sieci ścieżek rowerowych; • poprawa bezpieczeństwa drogowego dzięki wysokiej jakości infrastrukturze; • wysoka jakość infrastruktury wodnokanalizacyjnej; • polepszenie jakości środowiska wodnego dzięki zmniejszeniu niekontrolowanego odpływu ścieków; • podniesienie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców dzięki monitoringowi; 	<ul style="list-style-type: none"> • długość zmodernizowanych dróg gminnych (km), • długość wybudowanych ścieżek rowerowych (km), • długość wybudowanych chodników (km); • długość zmodernizowanej sieci wodociągowej (km), • długość rozbudowanej sieci kanalizacyjnej (km), • liczba zmodernizowanych/wybudowanych stacji uzdatniania wody (szt.), • liczba budynków podłączonych do sieci gazowej (szt.), • liczba przydomowych oczyszczalni ścieków powstałych przy wsparciu Gminy (szt.), • liczba zamontowanych urządzeń monitoringu wizyjnego (szt.), • długość wybudowanej sieci światłowodowej (km),

	<ul style="list-style-type: none"> • Montaż urządzeń monitoringu wizyjnego na obiektach użyteczności publicznej; • Współpraca z operatorami i wypracowanie rozwiązań ułatwiających rozwój wysokiej jakości Internetu bezprzewodowego na terenie Gminy; • Współpraca z Policją, OSP i innymi służbami w zakresie zwiększenia bezpieczeństwa publicznego, 	<ul style="list-style-type: none"> • zmniejszenie wykluczenia cyfrowego wśród mieszkańców; • rozwój usług cyfrowych w Gminie, dzięki dostępowi do wysokiej jakości Internetu 	<ul style="list-style-type: none"> • długość wybudowanej sieci szerokopasmowej (km), • średnia prędkość łącza (Gb/s),
<p>I.2. Racjonalne gospodarowanie przestrzenią</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Aktualizacja Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, • Aktualizacja i sporządzenie nowych miejscowych planów zagospodarowania terenu i dostosowanie ich do potrzeb rozwijającej się Gminy, • Wspieranie budownictwa mieszkaniowego m.in. poprzez zapewnienie terenów pod budownictwo mieszkaniowe oraz budowa mieszkań komunalnych, 	<ul style="list-style-type: none"> • rozwój zabudowy z zachowaniem ładu przestrzennego, • zwiększenie funkcjonalności przestrzeni, • usystematyzowanie polityki przestrzennej, • zwiększenie liczby mieszkań na terenie Gminy, 	<ul style="list-style-type: none"> • stopień pokrycia Gminy MPZP (%), • liczba mieszkań komunalnych (szt.),

I.3. Ochrona środowiska i poprawa warunków życia mieszkańców

- Modernizacja istniejącej sieci rowów melioracyjnych,
- Wspieranie i promocja działań zmierzających do zwiększenia wykorzystania odnawialnych źródeł energii w budynkach użyteczności publicznej oraz prywatnych oraz wsparcie mieszkańców w aplikowaniu o zewnętrzne źródła dofinansowania termomodernizacji,
- Poprawa stanu technicznego oraz zmniejszenie energochłonności obiektów użyteczności publicznej i budynków komunalnych,
- Zwiększanie świadomości ekologicznej wśród mieszkańców m.in. poprzez organizację wydarzeń promujących ochronę środowiska, realizację projektów ekologicznych, prowadzenie zabaw i konkursów dla najmłodszych mieszkańców związanych z ekologią,
- Dążenie do wysokiego poziomu segregacji odpadów komunalnych i edukacja mieszkańców w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami,
- Podejmowanie działań służących przystosowaniu do zmian klimatu,

- ograniczenie emisji gazów cieplarnianych i zanieczyszczeń powietrza, a w konsekwencji poprawa jakości powietrza na terenie Gminy,
- dobra jakość gleb i wód oraz brak problemów z nawadnianiem dzięki prawidłowej melioracji,
- zwiększenie udziału energii pozyskiwanej ze źródeł odnawialnych na potrzeby budynków użyteczności publicznej oraz prywatnych,
- wysoki poziom odzysku odpadów komunalnych,
- ekologiczny wizerunek Gminy
- zabezpieczenie Gminy przed negatywnymi skutkami zmian klimatycznych,
- wysoka świadomości ekologiczna mieszkańców,
- zmiana nawyków wśród mieszkańców, np. segregacja odpadów komunalnych, wykorzystywanie proekologicznych źródeł ciepła, itp.

- poziom zanieczyszczenia pyłami PM10 i PM 2,5 (μm),
- liczba zmodernizowanych rowów melioracyjnych (szt.),
- liczba mieszkańców korzystających ze wsparcia w zakresie inicjatyw proekologicznych (os.),
- liczba usuniętych wysokiemisyjnych źródeł ciepła (szt.),
- liczba budynków użyteczności publicznej wykorzystująca OZE (szt.),
- udział odpadów segregowanych w stosunku do całości wyprodukowanych odpadów (%),
- liczba nowych instalacji odnawialnych źródeł energii na terenie Gminy (szt.),
- liczba zorganizowanych wydarzeń promujących ochronę środowiska (szt.),
- liczba przeprowadzonych kontroli w zakresie prawidłowej gospodarki odpadami (szt.),

CEL STRATEGICZNY II:

ROZWÓJ GOSPODARCY WYKORZYSTUJĄCY ZASOBY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO, DZIEDZICTWA KULTUROWEGO ORAZ KAPITAŁ SPOŁECZNY

II.1. Zrównoważony rozwój gospodarczy

II.2. Rozwój oferty turystycznej i wypoczynkowej w oparciu o walory przyrodniczo-krajobrazowe i integracja międzypokoleniowa

III.3. Promocja Gminy

Istotnym sektorem wpływającym na jakość życia mieszkańców Gminy jest gospodarka: lokalna i regionalna. Dotyczy to zarówno stanu finansów samorządowych, który decyduje o możliwościach inwestycyjnych jednostki oraz poziomie świadczonych przez samorząd usług: społecznych, komunalnych, edukacyjnych, zdrowotnych, kulturalnych i innych ale także poziomu przedsiębiorczości i rynku pracy. Wypracowanie systemu wsparcia dla przedsiębiorców czy zabezpieczenie i uzbrojenie terenów pod działalność inwestycyjną, wpłynie pozytywnie na wzrost liczby przedsiębiorstw, ich kondycję, powstanie nowych i atrakcyjnych miejsc pracy i spadek bezrobocia. Zakłada się zatem wyznaczenie terenów inwestycyjnych oraz stworzenie klimatu sprzyjającego inwestorom.

W związku z tym, iż około 67% powierzchni Gminy pokryte jest użytkami rolnymi planuje się dalszy rozwój rolnictwa, w tym również działania w zakresie promowania nowoczesnego i ekologicznego rolnictwa oraz wspieranie okołorolniczych działalności gospodarczych. Zmiany w rolnictwie pozwolą na zmniejszenie zanieczyszczenia środowiska ze źródeł pochodzenia rolniczego, co wpłynie na poprawę czystości wód czy gleb. Rozwój ekologicznego rolnictwa będzie również odpowiedzią na ogólnoświatowy trend przechodzenia na żywność ekologiczną.

Oprócz wyżej wymienionych celów ważne jest również promowanie walorów przyrodniczych i kulturalnych gminy, możliwości spędzania wolnego czasu i odpoczynku na łonie natury oraz odbywających się na terenie Gminy imprez i wydarzeń.

Ważne jest również promowanie Gminy, zarówno wewnątrz (wśród mieszkańców), jak i na zewnątrz (w celu przyciągnięcia potencjalnych nowych mieszkańców, turystów czy inwestorów). Promocja jednak powinna dotyczyć zarówno rozpowszechniania informacji o Gminie jako o dobrym miejscu do zamieszkania i pracy, ale także Gminy jako dobrego miejsca do prowadzenia działalności gospodarczej czy inwestycji. Działania te mają spowodować wzmocnienie rozpoznawalności Gminy w regionie.

Powyższe cele operacyjne stanowiąc będą podstawę do realizacji konkretnych działań, które zamieszczono w poniższej tabeli wraz z oczekiwanymi rezultatami ich przeprowadzenia oraz wskaźnikami informującymi o poziomie ich osiągnięcia.

**CEL STRATEGICZNY II: ROZWÓJ GOSPODARCZY WYKORZYSTUJĄCY ZASOBY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO, DZIEDZICTWA KULTURO-
WEGO ORAZ KAPITAŁ SPOŁECZNY**

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
<p>II.1. Zrównoważony rozwój gospodarczy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Wyznaczenie i uzbrojenie nowych terenów inwestycyjnych; • Aktywne działania na rzecz pozyskania nowych inwestorów, skłonnych lokalizować przedsięwzięcia na terenie Gminy i tworzyć tu nowe miejsca pracy; • Stworzenie spójnego systemu ulg podatkowych i zachęt inwestycyjnych dla przedsiębiorców; • Wspieranie mieszkańców w zakładaniu nowych działalności gospodarczych na terenie Gminy; • Wsparcie idei przedsiębiorczości wśród mieszkańców Gminy, w szczególności z wykorzystaniem istniejącego potencjału rolniczego (rodzinne przetwórnice, rolniczy handel detaliczny); • Aktywizacja zawodowa osób rezygnujących z prowadzenia działalności rolniczej, m.in. poprzez pomoc w nabywaniu kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych; 	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej Gminy, • zwiększenie liczby nowych inwestycji na terenie Gminy, • zwiększenie liczby przedsiębiorstw na terenie Gminy, • aktywizacja gospodarza mieszkańców Gminy (np. poprzez zakładanie przez nich nowych działalności gospodarczych), • nawiązanie ścisłej współpracy pomiędzy Urzędem a przedsiębiorcami, • zmniejszenie bezrobocia spowodowanego rezygnacją z pracy w rolnictwie, 	<ul style="list-style-type: none"> • powierzchnia terenów inwestycyjnych (ha), • liczba nowych podmiotów gospodarczych na terenie Gminy (szt.), • liczba przedsiębiorców korzystających z systemu ulg i zachęt (szt.), • liczba podmiotów działających w branży okołorolniczej (szt.), • liczba mieszkańców rezygnujących z rolnictwa objętych aktywizacją zawodową (os.), • udział osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym (%),

<p>II.2. Rozwój oferty turystycznej i wypoczynkowej w oparciu o walory przyrodniczo-krajobrazowe i integracja międzypokoleniowa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Renowacja i ochrona gminnych zabytków oraz wykorzystanie ich na cele turystyczne, • Rozbudowa turystyki zdrowotnej poprzez wykorzystanie zasobów wód mineralnych tzw. Solanki wołczyńskiej, • Tworzenie warunków do rozwoju agroturystyki, w tym aktywne przygotowanie mieszkańców do tej formy działalności oraz pomoc w pozyskaniu zewnętrznych źródeł finansowania, • Rozbudowa infrastruktury rekreacyjno-turystyczno-sportowej, • Rozbudowa sieci ścieżek rowerowych łączących miejscowości gminne, miejscowości poza terenem Gminy, a także istotne punkty i atrakcje turystyczne oraz rozbudowa dodatkowej infrastruktury wspierającej transport rowerowy: parkingi, wiaty, stacje naprawcze; • Promocja istniejących szlaków turystycznych na terenie Gminy oraz wytyczanie, oznaczanie i utrzymanie nowych szlaków pieszych, rowerowych, edukacyjnych promujących walory przyrodnicze i kulturalne gminy oraz ich aktywna promocja poprzez działania edukacyjne i popularyzatorskie; 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawa stanu lokalnych zabytków • wzmacnianie tożsamości społecznej i kulturowej mieszkańców, • rozwój agroturystyki, • poprawa oferty turystycznej i rekreacyjnej Gminy, • zwiększenie zainteresowania ofertą turystyczną Gminy, 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba przeprowadzonych renowacji zabytków (szt.), • liczba utworzonych gospodarstw agroturystycznych (szt.) • liczba wyznaczonych tras pieszych i rowerowych (szt.), • długość wyznaczonych tras pieszych i rowerowych (km), • długość wybudowanych ścieżek rowerowych (m),
<p>II.3. Promocja Gminy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Organizacja cyklicznego wydarzenia (np. koncert, festiwal) promującego Gminę, 	<ul style="list-style-type: none"> • promocja walorów turystycznych Gminy, 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba zorganizowanych wydarzeń kulturalnych (szt.),

	• Utworzenie kalendarza cyklicznych imprez odbywających się w oparciu o walory przyrodnicze i kulturowe i ich aktywna promocja, • Promocja lokalnej przedsiębiorczości, produkcji, agroturystyki i gastronomi poprzez udział w targach i misjach gospodarczych regionalnych, krajowych i zagranicznych, • Wsparcie lokalnych przedsiębiorców, ich produktów i usług, • Utworzenie Centrum Informacji Turystycznej w miejscowości Wołczyn , • Stworzenie oferty informacyjnej,	• rozpowszechniona informacja o aktualnym kalendarzu imprez kulturalnych, umożliwiającą mieszkańcom branie udziału w odbywających się wydarzeniach, • promocja Gminy na zewnątrz, a także do wewnątrz, • wzmocnienie rozpoznawalności Gminy, • zwiększenie zainteresowania ofertą turystyczną i rekreacyjną Gminy, • zwiększenie świadomości walorów turystycznych i kulturowych Gminy.	• liczba podjętych akcji promocyjnych Gminy (szt.), • liczba przeprowadzonych akcji promujących lokalnych przedsiębiorców i ich produkty (szt.), • utworzenie Centrum Informacji Turystycznej (tak/nie),

CEL STRATEGICZNY III

AKTYWNE SPOŁECZEŃSTWO I WYSOKI POZIOM USŁUG SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY WOŁCZYN

III.1. Aktywizacja i integracja mieszkańców Gminy

III.2. Wzrost poziomu edukacji

III.3. Zwiększenie dostępności usług medycznych

W Gminie Wołczyn, podobnie jak w całym kraju, obserwuje się starzenie się społeczeństwa. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym corocznie się zwiększa i przewyższa już liczbę osób w wieku przedprodukcyjnym. Powoduje to zmianę zapotrzebowania na usługi społeczne. W tym celu potrzebna jest rozbudowana oferta społeczna, która będzie odpowiadać na potrzeby każdej grupy społeczności gminnej: zawodowej, wiekowej, czy zróżnicowanej ze względu na sytuację rodzinną lub materialną, a także osób narażonych na wykluczenie społeczne. Poprawą jakości usług społecznych powinny również skutkować rozbudowa i rozwój infrastruktury społecznej i technicznej, uwzględniające potrzeby osób starszych, chorych i z niepełnościami. Ważnym elementem do osiągnięcia celu jest również zwiększenie świadomości i aktywności mieszkańców w życiu Gminy.

Podnoszenie jakości życia w Gminie jest najważniejszym celem władz samorządowych. W niniejszym celu zaproponowano kierunki działań skierowane na podniesienie poziomu edukacji poprzez zapewnienie infrastruktury szkolnej na wysokim poziomie oraz doszkalanie kadry pedagogicznej. Istotnym elementem systemu nauczania będzie wspieranie uczniów zdolnych w rozwijaniu ich pasji i zainteresowań, a także pomoc uczniom z trudnościami w nauce.

Dla mieszkańców Gminy ważny jest dobry dostęp do kompleksowej opieki medycznej, dlatego wśród zaplanowanych działań wpisuje się dążenie do zapewnienia pomocy lekarzy specjalistów, realizacja gminnych programów profilaktyki zdrowotnej, promocja zdrowego trybu życia czy też pozyskiwanie środków na bezpłatny dostęp mieszkańców do usług rehabilitacyjnych.

Powyższe cele operacyjne stanowią będą podstawę do realizacji konkretnych działań, które zamieszczono w poniższej tabeli wraz z oczekiwanymi rezultatami ich przeprowadzenia oraz wskaźnikami informującymi o poziomie ich osiągnięcia.

CEL STRATEGICZNY III: AKTYWNE SPOŁECZEŃSTWO I WYSOKI POZIOM USŁUG SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY WOŁCZYN

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
III.1. Aktywizacja i integracja mieszkańców Gminy	<ul style="list-style-type: none"> • Aktywizacja osób bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo (kursy, szkolenia, konsultacje pedagogiczno-prawne) oraz działania na rzecz aktywnej integracji osób zagrożonych wykluczeniem, • Aktywna współpraca Gminy z organizacjami pozarządowymi, w tym zwiększanie liczby obszarów i zadań gminy powierzanych do realizacji organizacjom pozarządowym, • Wsparcie dla organizacji pozarządowych w zakresie zarządzania, realizacji projektów i pozyskiwania środków zewnętrznych; • Aktywizacja społeczna osób starszych ze szczególnymi potrzebami w celu jak najdłuższego utrzymania przez nich prawności i samodzielności, • Organizacja programów aktywizacji zawodowej i społecznej osób dotkniętych i zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, 	<ul style="list-style-type: none"> • zmniejszenie liczby osób bezrobotnych na terenie Gminy; • organizacje pozarządowe wspierające życie społeczne Gminy; • zwiększenie poziomu uczestnictwa społeczności w wydarzeniach o różnym charakterze, • budowanie relacji międzyludzkich, a w konsekwencji kapitału społecznego i wzajemnego wsparcia, • zwiększenie samodzielności osób ze szczególnymi potrzebami, • poprawa jakości życia i włączenie społeczne osób z niepełnosprawnością, • zapewnienie swobodnego dostępu do dóbr, usług oraz możliwości udziału w 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba zorganizowanych programów aktywizacji zawodowej i społecznej (szt.), • kwota uzyskanych przez organizacje pozarządowe dofinansowań (zł), • liczba rodzin korzystających ze świadczeń opieki społecznej (szt.), • liczba zorganizowanych warsztatów z zakresu doradztwa zawodowego (szt.), • liczba przeprowadzonych kursów dla osób bezrobotnych i wykluczonych społecznie (szt.), • liczba przeprowadzonych programów aktywizacji zawodowej (szt.), • liczba osób biorących udział w kursach, szkoleniach i programach wspierających (os.),

		<p>życiu społecznym i publicznym osób ze specjalnymi potrzebami,</p>	
<p>III.2. Wzrost poziomu edukacji</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kreowanie sytuacji zapotrzebowania na opiekę nad dziećmi do lat 3 i wychowanie przedszkolnej, • Zapewnienie nowoczesnej bazy infrastrukturalnej i lokalowej w obszarze edukacji i wychowania poprzez rozbudowę, modernizację i wyposażenie obiektów, • Organizacja zajęć pozalekcyjnych dostosowanych do zainteresowań i potrzeb dzieci i młodzieży, • Podniesienie jakości nauczania poprzez systematyczne doszkalanie nauczycieli oraz wyposażenie szkół w pomoce naukowe, a także wprowadzenie zajęć terenowych wykorzystujących lokalne zasoby, • Opracowanie i wdrożenie programów wsparcia dla uczniów wymagających dodatkowej pomocy w nauce oraz uczniów szczególnie uzdolnionych, • Wykorzystanie wsparcia lokalnych instytucji w organizacji zajęć i lekcji dodatkowych dla dzieci i młodzieży, 	<ul style="list-style-type: none"> • upowszechnienie opieki nad dziećmi do lat 3 i opieki przedszkolnej dostosowanej do potrzeb mieszkańców, • poprawa warunków nauczania w szkołach i przedszkolach, • zwiększenie korelacji pomiędzy kształceniem młodzieży a potrzebami na rynku pracy, • wielopłaszczyznowy rozwój dzieci i młodzieży, zarówno pod kątem edukacyjnym, ruchowym, jak i kreatywnym, • zwiększenie tożsamości lokalnej wśród dzieci i młodzieży, 	<ul style="list-style-type: none"> • poziom upowszechniania opieki nad dziećmi do lat 3 (%), • liczba zmodernizowanych i rozbudowanych obiektów oświatowych (szt.), • liczba zajęć pozalekcyjnych (szt.), • liczba realizowanych programów wsparcia (szt.), • liczba uczniów otrzymujących dodatkowe wsparcie (szt.), • średnie wyniki egzaminów ósmoklasistów (%),

III.3. Zwiększenie dostępności usług medycznych

- Realizacja gminnych programów profilaktycznych, kształtowanie świadomości mieszkańców w zakresie zdrowego stylu życia i odżywiania,
- Poprawa dostępności do usług medycznych o charakterze ogólnym i specjalistycznym,
- Tworzenie warunków do powstawania gabinetów lekarzy specjalistów na terenie Gminy,

- zapewnienie mieszkańcom dostępu do kompleksowej opieki medycznej,
- świadomie społeczeństwo, dbające o odpowiednią profilaktykę zdrowotną, zdrowe odżywianie i aktywność fizyczną.
- szeroko rozpowszechnione wśród mieszkańców programy profilaktyczne,
- rozwiązywanie problemów uzależnień,

- liczba przeprowadzonych programów profilaktyki zdrowotnej (szt.)
- liczba lekarzy świadczących usługi specjalistyczne na terenie Gminy (os.),

3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Wołczyn oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie

Miasto Wołczyn znajduje się w centralnej części Gminy, stanowiąc wiodący ośrodek w jej układzie osadniczym. Obszar miasta stanowi nieco ponad 3% ogólnej powierzchni Gminy. Zabudowa skupia się przede wszystkim przy drogach łączących poszczególne miejscowości i miasto Wołczyn, jak również gminy sąsiednie. Najbardziej zwarta zabudowa cechuje miasto Wołczyn. Sołectwa położone na północ od miasta również posiadają dosyć zwartą zabudowę, zaś najbardziej rozproszona zabudowa charakteryzuje sołectwa Wąsice, Szum i Wierzchy. Na obszarze Gminy przeważa jednak pasmowość układu osadniczego spowodowana przede wszystkim obudową istniejących dróg, co prowadzi do rozpraszania się zabudowy i zacierania granic przestrzennych pomiędzy poszczególnymi jednostkami osadniczymi. Kwestia ta dotyczy w szczególności miasta Wołczyna i sołectwa Ligota Wołczyńska, jak również sołectw Gierałcice i Wąsice (ich granice przestrzenne uległy zatarciu).

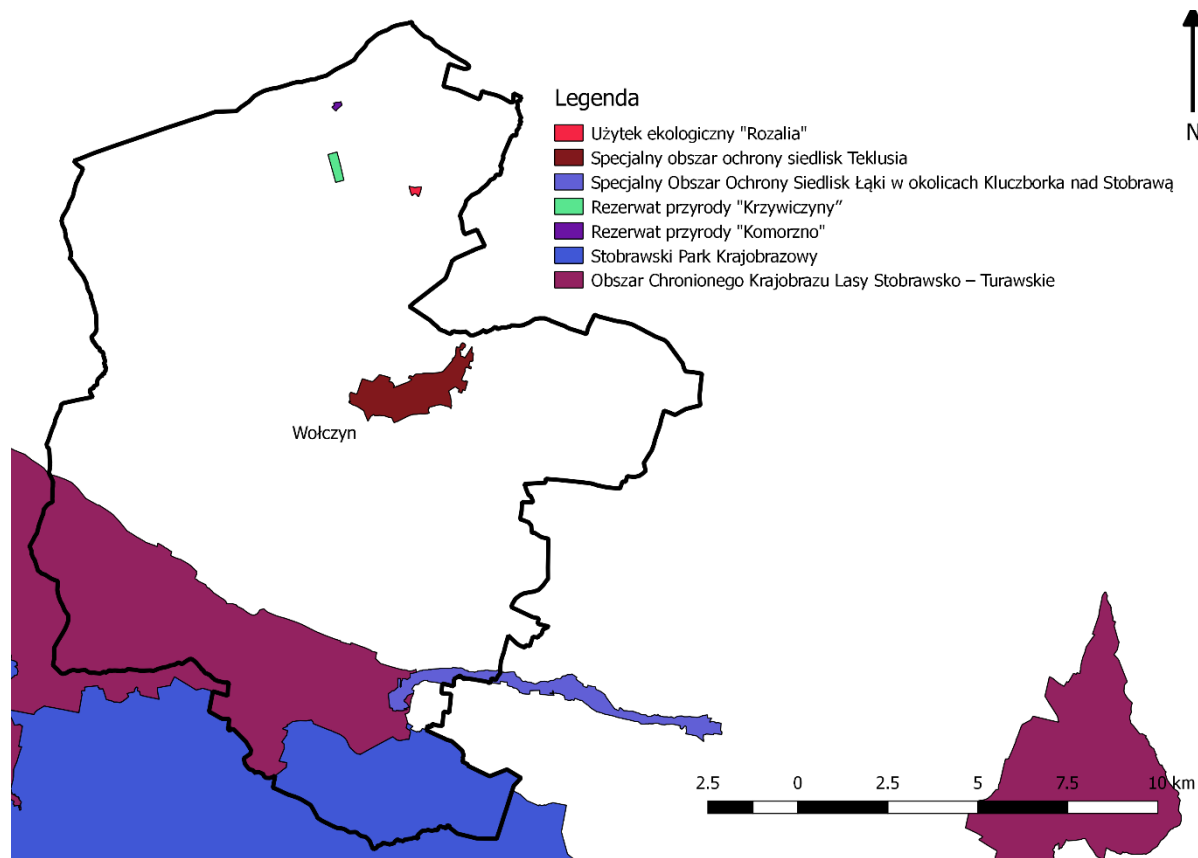
W układzie elementów liniowych wyróżniają się w szczególności droga krajowa nr 42 (DK42 relacji Kamienna – Rudnik), jak również linia kolejowa nr 143 relacji Kalety – Wrocław biegnące ze wschodu na zachód i przecinające Gminę na dwie części. Wołczyn położony jest w odległości ok. 14 km (ok. 17 min jazdy samochodem) od Kluczborka, 30 km (ok. 35 min) od Namysłowa, 49 km od Opola (ok. 1 h). Ponadto w odległości 50 km (węzeł w Dąbrowej) znajduje się autostrada A4. W odległości ok. 30 km w Kępnie znajdują się węzeł drogowy S8 i S11.

Istotny element struktury funkcjonalno-przestrzennej stanowią również doliny lokalnych cieków powierzchniowych z licznymi dopływami, w tym w szczególności dolina rzeki Stobrawy i Wołczyńskiego Strumienia.

Gmina Wołczyn ma charakter rolniczy, o czym świadczy struktura użytkowania gruntów: powierzchnia użytków rolnych stanowi 66,9%, a powierzchnia terenów leśnych wynosi 28,4%, natomiast ok. 5% stanowią pozostałe grunty.

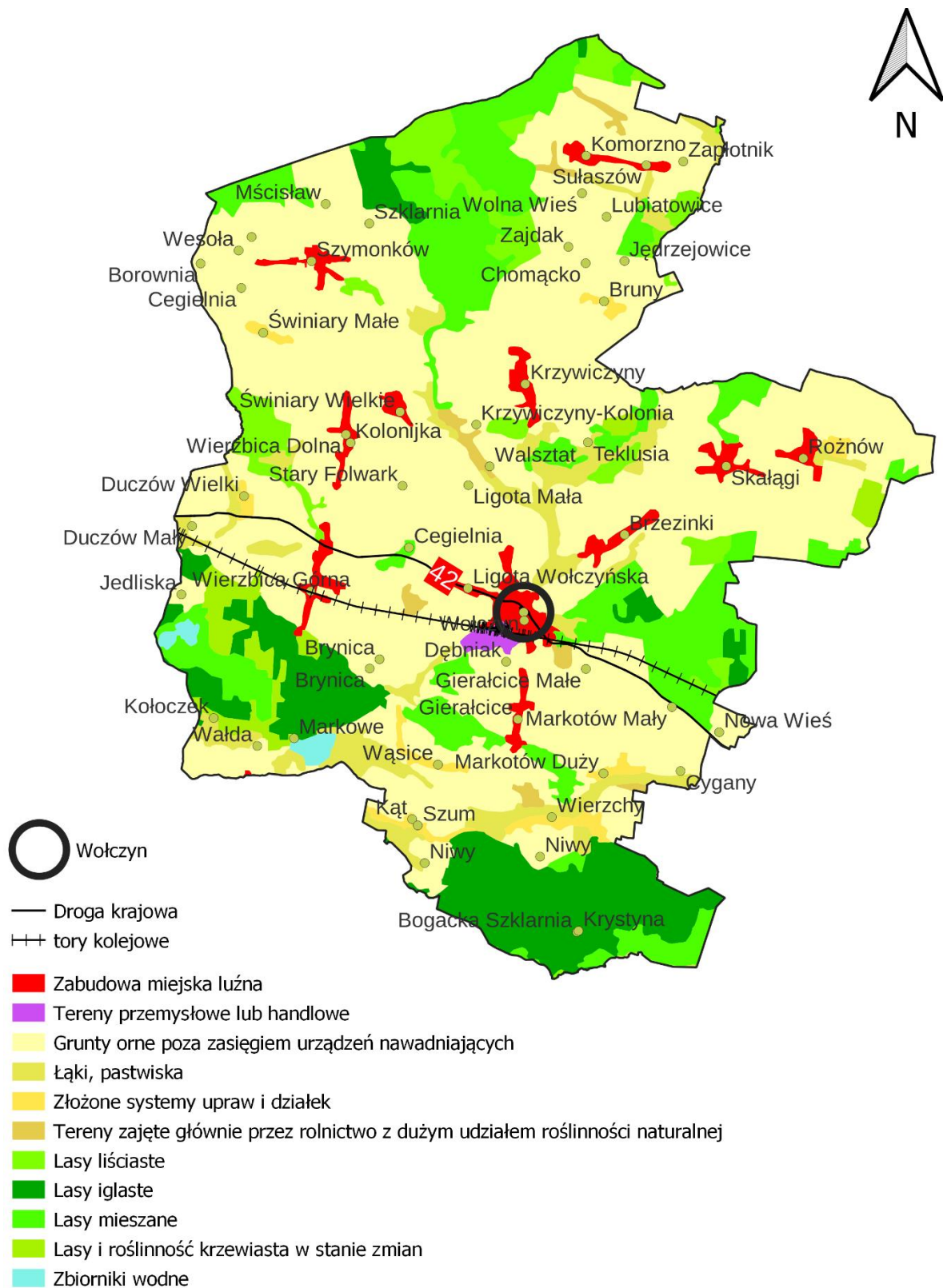
Na terenie Gminy Wołczyn znajdują się następujące formy ochrony przyrody:

- Stobrowski Park Krajobrazowy;
- Obszar Chronionego Krajobrazu – Lasy Stobrowsko-Turawskie;
- Obszary Natura 2000 – Teklusia;
- Obszary Natura 2000 – Łąki w okolicach Kluczborka nad Stobrawą – obszar siedliskowy;
- Użytek ekologiczny „Rozalia”;
- Rezerwat przyrody – Komorzno;
- Rezerwat przyrody – Krzywiczyny;
- Pomniki przyrody.

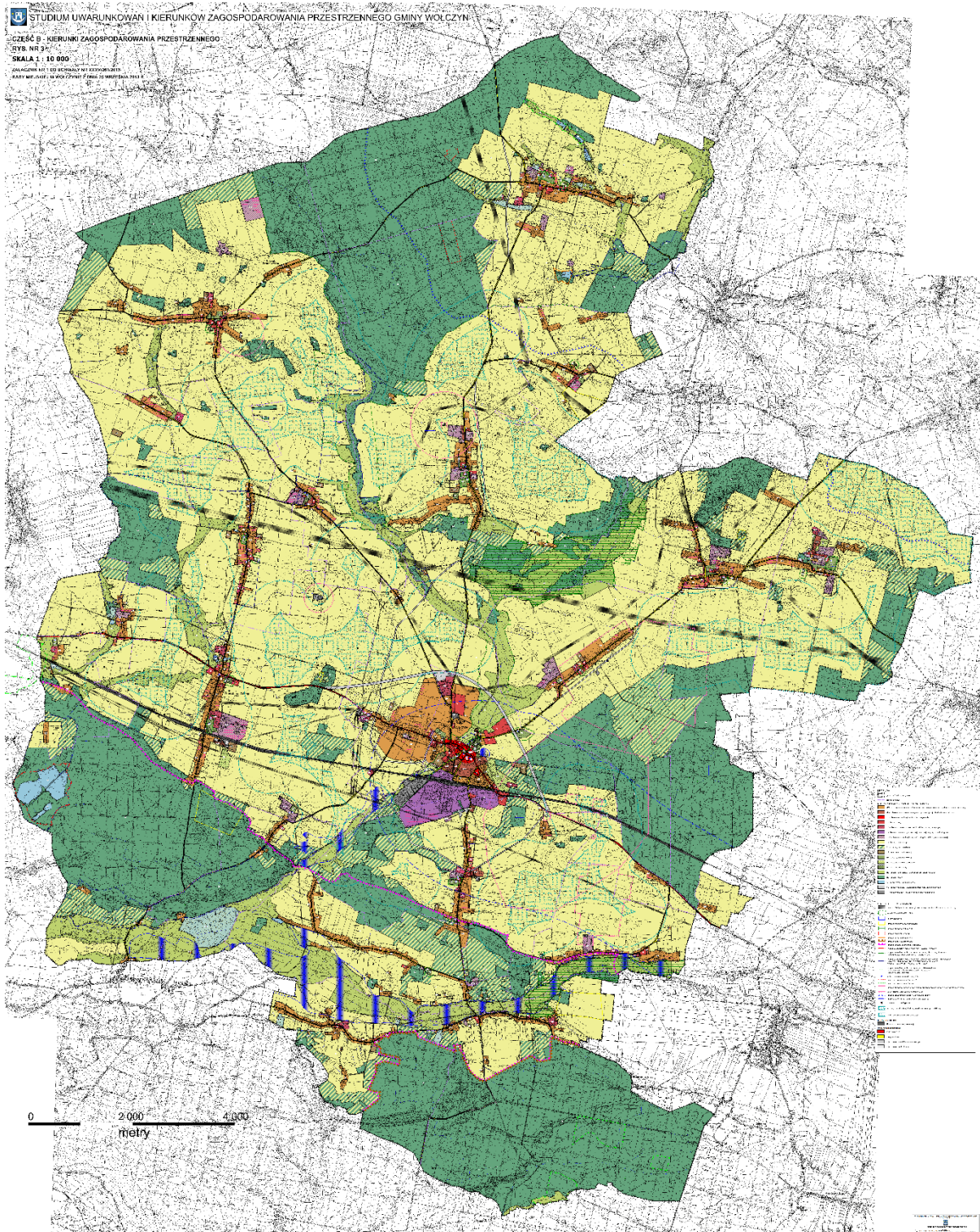
Ryc. 4. Formy ochrony przyrody na terenie Gminy Wolczyn

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Ryc. 5. Pokrycie terenu i użytkowanie zieleni w Gminie Wolczyn

Źródło: opracowanie własne na podstawie Corine Land Cover 2018.

Ryc. 6. Struktura funkcjonalno-przestrzenna Gminy Wołczyn

Źródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wołczyn.

Zgodnie z koncepcją rozwoju przestrzennego, która została określona w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Opolskiego (PZPWO 2019), Gmina Wołczyn znajduje się w Obszarze Strategicznej Interwencji (OSI) Subregionu Północnego. Rozwój OSI wymaga

uwzględnienia występujących na jej terenie uwarunkowań oraz powiązań funkcjonalnych (wynikających np. z dostępu do rynku pracy, usług publicznych, zasobów środowiska, infrastruktury technicznej).

Miasto Wołczyn znalazło się w grupie miast, które wymagają wsparcia ze względu na utratę funkcji społeczno-gospodarczych, z kolei Gmina Wołczyn znalazła się wśród obszarów wiejskich jako obszary interwencji na poziomie krajowym.

Tab. 1. Cele oraz rekomendacje rozwoju przestrzennego Gminy Wołczyn określone w Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030

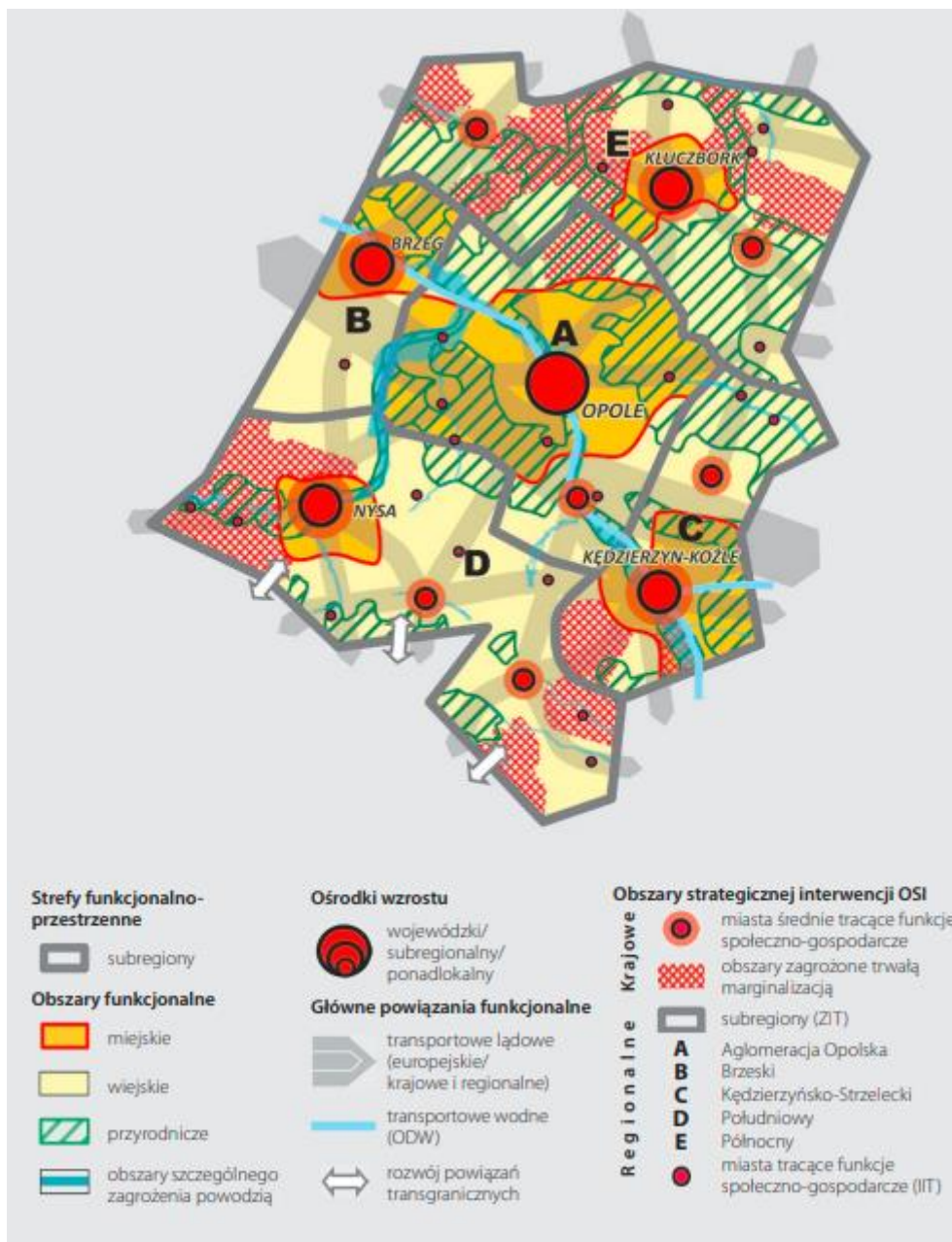
CELE POLITYKI PRZESTRZENNEJ
REKOMENDACJE
Kształtowanie spójnego systemu przyrodniczego
Rozwój powiązań systemu przyrodniczego
Ochrona i poprawa jakości środowiska oraz walorów krajobrazowych
Rozwój nowoczesnej gospodarki odpadami
Ochrona cennych obszarów przyrodniczo-krajobrazowych
Ograniczenie emisji hałasu i poprawa klimatu akustycznego
Poprawa jakości powietrza
Wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich
Kształtowanie przestrzeni dla różnych form aktywności gospodarczej
Wzmocnienie funkcji kulturowych
Ochrona zabytkowych układów urbanistycznych i ruralistycznych
Stanowienie pomników historii
Tworzenie parków kulturowych
Wzmocnienie konkurencyjności zagospodarowania
Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej
Tworzenie warunków dla rozwoju funkcji turystycznych
Zwiększenie dostępności do infrastruktury społecznej
Promowanie kompleksowych rozwiązań rewitalizacyjnych
Wzmocnienie odporności przestrzeni na zagrożenia naturalne
Bieżące utrzymywanie infrastruktury przeciwpowodziowej
Prewencyjna ochrona obszarów szczególnego zagrożenia powodzią i wystąpienia ryzyka powodziowego w planach zagospodarowania przestrzennego
Zwiększenie dyspozycyjności zasobów wodnych i odporności na susze
Wzmocnienie potencjału energetycznego
Proekologiczna modernizacja gospodarki
Wzmocnienie powiązań funkcjonalno-przestrzennych
Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury transportowej (drogowej i kolejowej)
Kształtowanie systemów ścieżek i szlaków rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą
Tworzenie warunków dla rozwoju transportu publicznego
Zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa powodziowego
Realizacja działań technicznych związanych ze zbiornikami i ciekami wodnymi
Poprawa ładu przestrzennego
Kształtowanie atrakcyjnych przestrzeni publicznych
Zwiększanie partycypacji społecznej w działaniach planistycznych

Ograniczanie rozpraszania zabudowy

Wprowadzanie rozwiązań poprawiających bezpieczeństwo publiczne

Ochrona zabytkowych układów urbanistycznych i ruralistycznych

Źródło: opracowanie własne na podstawie zapisów Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030.

Ryc. 7. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa opolskiego wraz ze wskazaniem obszarów strategicznej interwencji.

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030, s. 49

Kształtowanie polityki przestrzennej Gminy powinno odbywać się w oparciu o zasady zagospodarowania ujęte w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa, jak i poniższe wytyczne:

- tworzenia warunków zmierzających do poprawy jakości życia wszystkich mieszkańców Gminy;
- harmonijnego i skoordynowanego rozwoju struktur osadniczych przy uwzględnieniu cech i walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz tradycji regionu;
- stałego dążenia do kształtowania i poprawy ładu przestrzennego stanowiącego wartość ogólnospołeczną;
- ochrony tradycji i kultury regionu;
- ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego, przy założeniu racjonalnego ich wykorzystania dla potrzeb lokalnych i ponadlokalnych skorelowanego z procesem rozwoju społeczno-gospodarczego;
- bezpieczeństwa publicznego, ochrony zdrowia i życia ludzi, ochrony mienia;
- rozwoju i modernizacji infrastruktury technicznej przy uwzględnieniu integralności wewnętrznej;
- Gminy oraz powiązań ponadlokalnych, służących wzmocnieniu konkurencyjności i spójności regionu.

Zgodnie z koncepcją rozwoju przestrzennego, określoną w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego (PZPWO 2019), procesy rozwojowe powinny koncentrować się w 5 strefach.

Gmina Wołczyn znalazła się w tzw. Stefie Północnej – czyli w części województwa opolskiego, która poddawana jest relatywnie słabej presji depopulacyjnej. Gminy strefy północnej charakteryzują się wciąż przeciętną w skali województwa zamożnością, a dynamika wzrostu dochodów własnych jest zdecydowanie wysoka, w porównaniu z innymi strefami (dotyczy to w szczególności gmin wiejskich, które w porównaniu z podobnymi gminami innych stref dokonują wyraźnego postępu). Strefa północna była także największym beneficjentem środków europejskich w latach 2013–2017.

W Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030 (SRWO 2030) wyznaczono 5 OSI, które uwzględniają istniejące lub potencjalne powiązania funkcjonalne, a także różnią się między sobą szczególnymi warunkami społecznymi, gospodarczymi i przestrzennymi:

1. OSI Subregion Aglomeracja Opolska,
2. OSI Subregion Brzeski,
3. OSI Subregion Kędzierzyńsko-Strzelecki,
4. OSI Subregion Północny,
5. OSI Subregion Południowy.

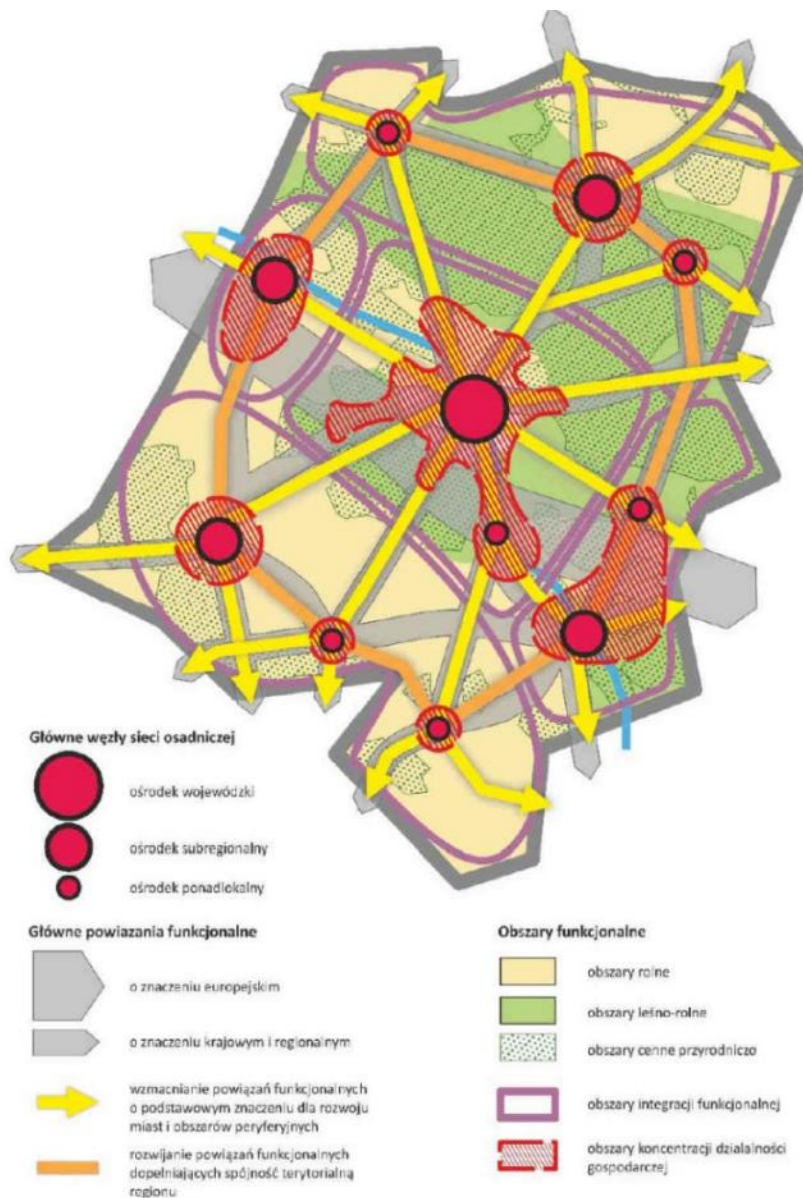
Gmina Wołczyn znalazła się w OSI Subregion Północny, który został zdefiniowany w Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030 jako obszar z mniejszymi ośrodkami miejskimi oraz dużym udziałem obszarów wiejskich o najtrudniejszej sytuacji rozwojowej, a także o największym wśród subregionów udziale gmin o najniższym poziomie dostępu do dóbr i usług (Domaszowice, Gorzów Śląski, Lasowice Wielkie). Wschodnia część subregionu ma

długą tradycję przemysłu meblarskiego o uznaniu międzynarodowym. Dwa miasta średniej wielkości: Kluczbork oraz Namysłów zostały wskazane na poziomie krajowym, jako ośrodki wymagające wsparcia (nie zaliczono do tej grupy trzeciego ośrodka miejskiego tego subregionu – Olesna). W Subregionie znajdują się ponadto cztery małe miasta, które wymagają wsparcia ze względu na utratę funkcji społeczno-gospodarczych: Byczyna, Dobrodzień, Praszka i Wołczyn. Spośród obszarów wiejskich jako obszary interwencji na poziomie krajowym wskazano gminy: Wilków, Domaszowice, Świerczów, Wołczyn, Gorzów Śl., a także Radłów.

Jednocześnie polityka rozwoju województwa uwzględnia OSI określone w SOR i KSRR 2030. Część miast i gmin województwa opolskiego została zaliczona do dwóch typów OSI krajowych:

- OSI Miasta średniej wielkości tracące funkcje społeczno-gospodarcze;
- OSI Obszary zagrożone trwałą marginalizacją.

Gmina Wołczyn przynależy do OSI Obszary zagrożone trwałą marginalizacją. W tej kategorii obszarów znajduje się 15 gmin województwa opolskiego. Są to gminy, w których kumulują się w szczególności problemy natury społecznej (starość demograficzna, odpływ mieszkańców, ograniczona dostępność do usług, niska aktywność społeczna, wykształcenie ludności, poziom edukacji szkolnej, ubóstwo dochodowe). Cechą charakterystyczną tych gmin jest ich peryferyjne położenie (na rubieżach województwa). Do tych obszarów KSRR 2030 zalicza gminy Kamiennik, Otmuchów, Paczków, Pakosławice, Branice, Domaszowice, Świerczów, Wołczyn, Murów, Gorzów Śl., Radłów, Cisek, Pawłowiczki, Baborów, Wilków.

Ryc. 8. Obszary integracji funkcjonalnej województwa opolskiego

Źródło: Opolskie – diagnoza regionalna opracowana na potrzeby Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030.

4. Spójność kierunków rozwoju Gminy z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań.

Cele strategiczne oraz cele operacyjne ujęte w niniejszej Strategii odnoszą się do zidentyfikowanych problemów mieszkańców na obszarze Gminy Wołczyn, są również spójne z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu o randze krajowej i wojewódzkiej. Wobec tego komplementarność celów wyznaczonych w Strategii z innymi działaniami oraz priorytetami wpływa na skuteczność i efektywność realizacji dokumentu.

Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030 jest elementem systemu programowania przygotowywanego na różnych poziomach. Jej treść uwzględnia ustalenia dokumentów wyższego rzędu, w szczególności zapisy projektów dokumentów wspólnotowych dotyczących polityki spójności po 2020 roku, strategii krajowych, takich jak: *Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)* oraz *Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030*.

W Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030 wyznaczono następujące cele strategiczne:

- CZŁOWIEK I RELACJE – MIESZKAŃCY GOTOWI NA WYZWANIA I TWORZĄCY OTWARTĄ WSPÓLNOTĘ
- ŚRODOWISKO I ROZWÓJ – ŚRODOWISKO ODPORNE NA ZMIANY KLIMATYCZNE I SPRZYJAJĄCE ROZWOJOWI,
- SILNA GOSPODARKA – GOSPODARKA INTELIGENTNA WZMACNIAJĄCA KONKURENCYJNOŚĆ REGIONU

Poniższa tabela przedstawia spójność celów strategicznych i operacyjnych zawierających się w *Strategii Rozwoju Gminy Wołczyn na lata 2023-2030* ze *Strategią rozwoju województwa opolskiego 2030*.

CELE

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO OPOLSKIE 2030	STRATEGIA ROZWOJU GMINY WOŁCZYN NA LATA 2023-2030
CEL I: CZŁOWIEK I RELACJE – MIESZKAŃCY GOTOWI NA WYZWANIA I TWORZĄCY OTWARTĄ WSPÓLNOTĘ I.1. Trwałe więzi społeczne I.2. Rozwinięte i dostępne usługi I.3. Wykwalifikowani mieszkańcy I.4. Bezpieczny region	CEL I: WYSOKI POZIOM ŻYCIA MIESZKAŃCÓW DZIĘKI ROZWINIĘTEJ INFRASTRUKTURZE ORAZ PRZESTRZENI GMINNEJ Z UWZGLĘDNIENIEM ELEMENTÓW OCHRONY ŚRODOWISKA I.1. Poprawa bezpieczeństwa dzięki rozwojowi infrastruktury komunikacyjnej i sieciowej z ukierunkowaniem na rozwój cyfryzacji w Gminie I.2. Racjonalne gospodarowanie przestrzenią

CEL III: AKTYWNE SPOŁECZEŃSTWO I WYSOKI POZIOM USŁUG SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY WOŁCZYN

III.1. Aktywizacja i integracja mieszkańców Gmin

III.2. Wzrost poziomu edukacji

III.3. Zwiększenie dostępności usług medycznych

CEL II: ŚRODOWISKO I ROZWÓJ – ŚRODOWISKO ODPORNE NA ZMIANY KLIMATYCZNE I SPRZYJAJĄCE ROZWOJOWI

II.1. Opolskie zeroemisyjne

II.2. Wysokie walory przyrodniczo-krajobrazowe

II.3. Przyjazne środowisko i racjonalna gospodarka zasobami

CEL III: SILNA GOSPODARKA – GOSPODARKA INTELIGENTNA WZMACNIAJĄCA KONKURENCYJNOŚĆ REGIONU

Gospodarka otwarta na współpracę

Silne branże

Region dostępny komunikacyjnie

Ceniona marka regionu

CEL I: WYSOKI POZIOM ŻYCIA MIESZKAŃCÓW DZIĘKI ROZWINIĘTEJ INFRASTRUKTURZE ORAZ PRZESTRZENI GMINNEJ Z UWZGLĘDNIENIEM ELEMENTÓW OCHRONY ŚRODOWISKA

I.3. Ochrona środowiska i poprawa warunków życia mieszkańców

CEL I: WYSOKI POZIOM ŻYCIA MIESZKAŃCÓW DZIĘKI ROZWINIĘTEJ INFRASTRUKTURZE ORAZ PRZESTRZENI GMINNEJ Z UWZGLĘDNIENIEM ELEMENTÓW OCHRONY ŚRODOWISKA

I.1. Poprawa bezpieczeństwa dzięki rozwojowi infrastruktury komunikacyjnej i sieciowej z ukierunkowaniem na rozwój cyfryzacji w Gminie

CEL II: ROZWÓJ GOSPODARCZY WYKORZYSTUJĄCY ZASOBY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO, DZIEDZICTWA KULTUROWEGO ORAZ KAPITAŁ SPOŁECZNY

II.1. Zrównoważony rozwój gospodarczy

II.2. Rozwój oferty turystycznej i wypoczynkowej w oparciu o walory przyrodniczo-krajobrazowe i integracja międzypokoleniowa

III.3. Promocja Gminy

Założenia rozwojowe Subregionu Północnego Opolszczyzny opierają się na układzie 3 celów strategicznych oraz przypisanych im kilku kierunków działań, które ujęte zostały w Strategii Rozwoju Subregionu Północnego Opolszczyzny na lata 2021-2030. Projekt dokumentu uwzględnia zapisy wyższego rzędu, w tym Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR) oraz Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030 (Strategia Opolskie 2030).

Poniższa tabela przedstawia spójność celów strategicznych i operacyjnych zawierających się w *Strategii Rozwoju Gminy Wołczyn na lata 2023-2030* z projektem *Strategii Subregionu Północnego Opolszczyzny na lata 2021-2030*.

STRATEGIA ROZWOJU SUBREGIONU PÓŁNOCNEGO OPOLSZCZYZNY NA LATA 2021-2030

WYMIAR SPOŁECZNY

Cel strategiczny 1 Wysoka efektywność usług publicznych.

Kierunek działań 1.1: Wysoka jakość infrastruktury społecznej.

Kierunek działań 1.2: Nowoczesny system edukacji publicznej.

Kierunek działań 1.3: Dostępna i skuteczna administracja publiczna.

Kierunek działań 1.4: Wzmacnianie potencjału społeczności lokalnych.

WYMIAR GOSPODARCZY

Cel strategiczny 2 Konkurencyjna i zdywersyfikowana gospodarka Subregionu.

Kierunek działań 2.1: Wysoki poziom spójności i dostępności transportowej.

Kierunek działań 2.2: Rozwinięta przedsiębiorczość.

Kierunek działań 2.3: Rozwinięta i różnorodna oferta turystyczna.

WYMIAR PRZESTRZENNY

Cel strategiczny 3 Racjonalna gospodarka zasobami środowiska.

Kierunek działań 3.1: Przeciwdziałanie zmianom klimatycznym.

Kierunek działań 3.2: Wysoka jakość środowiska.

Kierunek działań 3.3: Zachowanie walorów przyrodniczo-krajobrazowych.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY WOŁCZYN NA LATA 2023-2030

CEL III: AKTYWNE SPOŁECZEŃSTWO I WYSOKI POZIOM USŁUG SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY WOŁCZYN

III.1. Aktywizacja i integracja mieszkańców Gmin

III.2. Wzrost poziomu edukacji

III.3. Zwiększenie dostępności usług medycznych

CEL I: WYSOKI POZIOM ŻYCIA MIESZKAŃCÓW DZIĘKI ROZWINIĘTEJ INFRASTRUKTURZE ORAZ PRZESTRZENI GMINNEJ Z UWZGLĘDNIENIEM ELEMENTÓW OCHRONY ŚRODOWISKA

I.1. Poprawa bezpieczeństwa dzięki rozwojowi infrastruktury komunikacyjnej i sieciowej z ukierunkowaniem na rozwój cyfryzacji w Gminie

CEL II: ROZWÓJ GOSPODARCZY WYKORZYSTUJĄCY ZASOBY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO, DZIEDZICTWA KULTUROWEGO ORAZ KAPITAŁ SPOŁECZNY

II.1. Zrównoważony rozwój gospodarczy

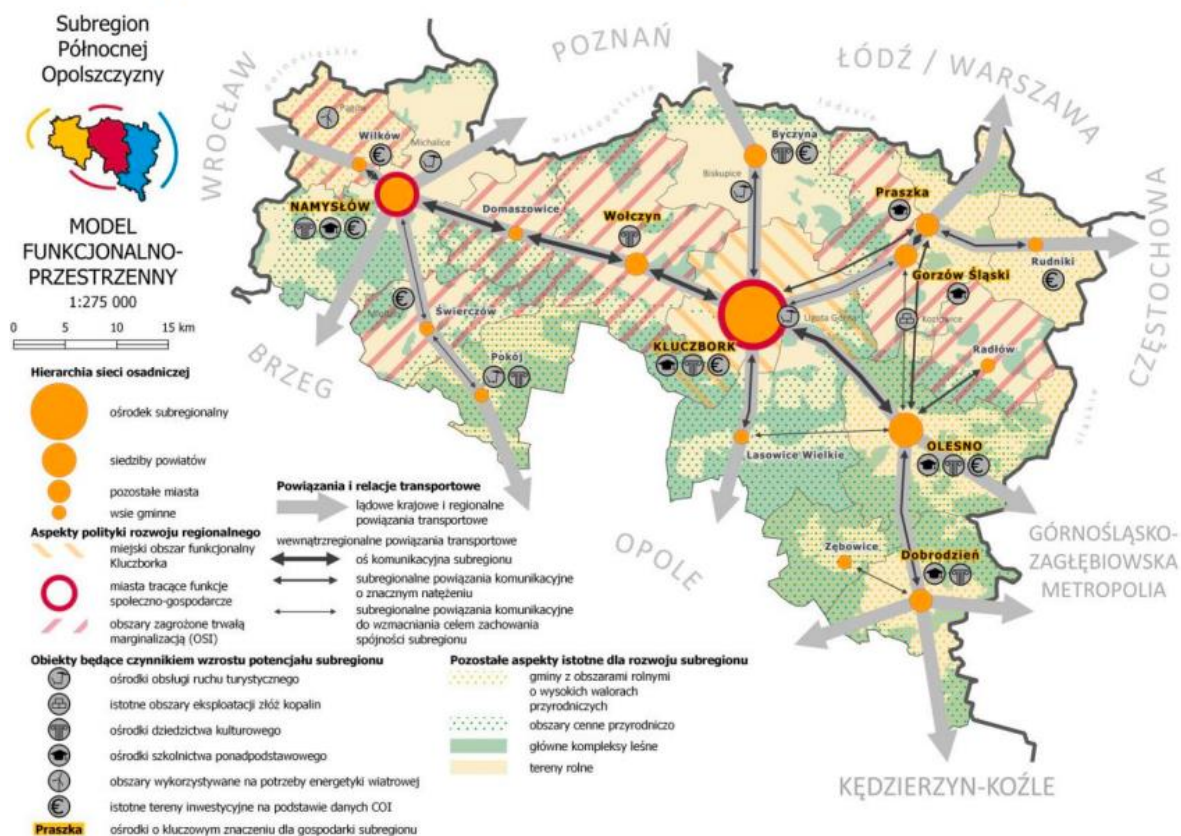
II.2. Rozwój oferty turystycznej i wypoczynkowej w oparciu o walory przyrodniczo-krajobrazowe i integracja międzypokoleniowa

III.3. Promocja Gminy

CEL I: WYSOKI POZIOM ŻYCIA MIESZKAŃCÓW DZIĘKI ROZWINIĘTEJ INFRASTRUKTURZE ORAZ PRZESTRZENI GMINNEJ Z UWZGLĘDNIENIEM ELEMENTÓW OCHRONY ŚRODOWISKA

I.2. Racjonalne gospodarowanie przestrzenią

I.3. Ochrona środowiska i poprawa warunków życia mieszkańców

Ryc. 9. Gmina Wołczyn na modelu funkcjonalno-przestrzennym Subregionu Północnej Opolszczyzny

Źródło: Projekt Strategii Rozwoju Subregionu Północnej Opolszczyzny na lata 2021-2030.

5. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych

Prawidłowy przebieg procesu realizacji założeń Strategii Rozwoju Gminy Wołczyn na lata 2023-2030 jest kontrolowany poprzez odpowiednie jej wdrażanie, a następnie monitoring i ewaluację. Poprzez gromadzenie i analizę danych, wprowadzony zostanie system stałej kontroli i oceny efektów realizacji ustaleń Strategii. Pozwoli to na identyfikację zaistniałych nieprawidłowości, a następnie rozwiązanie oraz zapobieganie ich negatywnym skutkom w przyszłości.

Jednym z elementów wdrażania niniejszej Strategii jest obowiązek pracowników Urzędu oraz jednostek organizacyjnych do zapoznania się z dokumentem oraz wyznaczenie obszarów, za które każda jednostka lub pracownik będą odpowiedzialni. Podmiotami zaangażowanymi w proces realizacji strategii będzie sektor publiczny (władze samorządowe, jednostki organizacyjne Gminy, inne jednostki samorządu terytorialnego), sektor prywatny (partnerzy prywatni i biznesowi, przedsiębiorcy, inwestorzy, organizacje otoczenia biznesu, zrzeszenia gospodarcze) oraz sektor społeczny (mieszkańcy, organizacje pozarządowe, liderzy społeczni, osoby publiczne). Z kolei za etap wdrażania, monitorowania, ewaluacji i aktualizacji Strategii odpowiedzialny będzie Burmistrz Gminy, Rada Miejska oraz odpowiednie komórki organizacyjne Urzędu, jednostki organizacyjne i partnerzy Gminy.

Dodatkowo, rekomenduje się przyjęcie lub aktualizację szczegółowych planów i programów określających dokładny zakres działań koniecznych do realizacji danego celu strategicznego. Obecnie obowiązującymi dokumentami w Gminie są:

- Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Wołczyn (na bieżąco aktualizowana),
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Wołczyn,
- Program ochrony środowiska dla Gminy Wołczyn na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027” wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko Programu ochrony środowiska dla Gminy Wołczyn na lata 2022-2024”

- Założenia do Planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Wołczyn,
- Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Wołczyn,
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wołczyn na lata 2021-2031,
- Program Wspierania Rodziny w Gminie Wołczyn na lata 2022-2024,
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2019-2023 dla Gminy Wołczyn,
- Gminny Plan Zarządzania Kryzysowego Gminy Wołczyn,
- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii,
- Programu współpracy Gminy Wołczyn z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Dokumentami, które wymagać będą aktualizacji, sporządzenia lub przyjęcia w okresie realizacji Strategii będą m.in. program ochrony środowiska, gminny program opieki nad zabytkami, wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy, program wspierania rodziny, program przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie czy programy jednoroczne, takie jak program współpracy Gminy Wołczyn z organizacjami pozarządowymi, program przeciwdziałania narkomanii, program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. W przypadku konieczności poprawy skoordynowania działań z zakresu planowania przestrzennego Gmina sporządzi ocenę aktualności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wraz z wieloletnim programem sporządzania planów miejscowych.

Wdrażając Strategię, Gmina będzie dbała o dobrą współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z lokalnymi organizacjami pozarządowymi, ale również z innymi jednostkami samorządu terytorialnego oraz administracją rządową. Dodatkowo Gmina będzie aktywnie uczestniczyć w konsultacjach innych Strategii przyjmowanych przez podmioty z jej otoczenia, do których należy w szczególności powiat wieluński. W chwili przyjęcia dokumentów przez ww. podmioty, Gmina dokona analizy zgodności zapisów swojej Strategii i w razie potrzeby dokona ich aktualizacji.

Dodatkowo Gmina będzie dążyć do wprowadzenia rozwiązań związanych z inteligentnym zarządzaniem, wykorzystując nowoczesne technologie informacyjno-komunikacyjne rozpowszechniając ideę Smart City. Narzędzia te zapewnią sprawną pracę Urzędu Miejskiego, jednostek podległych, ale również wpłyną na ochronę środowiska i możliwości pomiaru jakości życia w Gminie.

W celu wdrożenia praktyki angażowania organizacji pozarządowych we wspólne działania na rzecz rozwoju Gminy, projekty będą realizowane w partnerstwie z NGO. Dzięki temu przy realizacji przedsięwzięć uda się dotrzeć do coraz większej liczby odbiorców ze względu na aktywność stowarzyszeń i fundacji w poszczególnych sołectwach Gminy.

System monitorowania pełni funkcje kontrolne oraz weryfikujące skuteczność wdrażanych przedsięwzięć. Efekty Strategii będą monitorowane i opisywane w corocznym Raporcie o stanie gminy, który jest obowiązkowym dokumentem zgodnie z art. 28aa ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym. Zgodnie z powyższą ustawą „Raport obejmuje podsumowanie działalności wójta w roku poprzednim, w szczególności realizacją polityk, programów, strategii, uchwał rady gminy i budżetu obywatelskiego”. Jednocześnie monitorowanie strategii umożliwi także rzetelne informowanie podmiotów zewnętrznych o uzyskanych wynikach, zrealizowanych działaniach, osiągniętych celach i planowanych strategicznych inwestycjach czy projektach.

Dodatkowo, narzędziem wspomagającym monitorowanie wdrażania Strategii będzie tabela ewaluacyjna stanowiąca Załącznik nr 3 do niniejszego dokumentu. W tabeli znajduje się miejsce na wprowadzenie jednostki odpowiedzialnej za realizację celów, a także kolumny z planowaną datą wykonania zadania oraz datą faktyczną. Na podstawie tego uzupełniona zostanie ostatnia część tabeli ewaluacyjnej, zawierająca informacje czy dane działanie zostało zrealizowane czy nie. W ten sposób można będzie ocenić, w jakiej części osiągnięto założony cel operacyjny, a dalej strategiczny.

Realizacja ustaleń Strategii będzie dodatkowo zgodna z ustaleniami zawartymi w Prognozie oddziaływania na środowisko Strategii Rozwoju Gminy Wołczyn na lata 2023-2030, w rozdziale 5. Przewidywane oddziaływanie na środowisko 5.1. Różnorodność biologiczna, fauna i flora, obszary chronione oraz cele i przedmioty ochrony obszarów Natura 2000.

Możliwe negatywne oddziaływanie inwestycji na środowisko można ograniczyć poprzez podjęcie wszelkich możliwych działań łagodzących, zapobiegających już na etapie planowania negatywnym oddziaływaniom na środowisko. Poniższej przedstawiono propozycje działań łagodzących dla poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego.

Tab. 2. Propozycje możliwych sposobów ograniczania negatywnych oddziaływań na środowisko

ELEMENT ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	PROPOZYCJE DZIAŁAŃ ŁAGODZĄCYCH
Różnorodność biologiczna/rośliny /zwierzęta	<ul style="list-style-type: none"> ➤ inwentaryzacja przyrodnicza pod kątem występowania ptaków czy innych zwierząt oraz cennych gatunków roślin, szczególnie objętych ochroną; przeprowadzanie wszelkich prac poza okresem lęgowym ptaków czy okresem godowym innych zwierząt; ➤ zapewnienie stałego monitorowania wpływu inwestycji na różnorodność biologiczną, faunę i florę; ➤ wprowadzenie dodatkowych nasadzeń drzew i zieleni urządzonej (gatunków rodzimych) w celu ewentualnej kompensacji przyrodniczej,
Ludzie	<ul style="list-style-type: none"> ➤ oznakowanie obszarów w miejscach prowadzenia robót budowlanych; ➤ realizacja robót zgodnie z zasadami BHP i PPOŻ;

ELEMENT ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	PROPOZYCJE DZIAŁAŃ ŁAGODZĄCYCH
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wykorzystywanie wyłącznie sprawnych maszyn i urządzeń; ➤ wykonywanie działań inwestycyjnych tylko w dozwolonych godzinach w celu minimalizacji emisji zanieczyszczeń i uciążliwego hałasu; ➤ stosowanie systemów zabezpieczających rusztowania oraz maszyny i urządzenia podczas remontów i innych prac budowlanych; ➤ stosowanie roślinności izolacyjnej.
Woda	<ul style="list-style-type: none"> ➤ odpowiednie zabezpieczenia terenów przed przedostaniem się niepożądanych substancji do wód dbałość o szczelność zbiorników paliw w maszynach wykorzystywanych podczas prac; ➤ zachowanie szczególnej ostrożności podczas prowadzenia prac w bezpośrednim sąsiedztwie rzek czy zbiorników wodnych; ➤ zapewnienie pracownikom dostępu do przenośnych toalet; ➤ ograniczanie powierzchni nieprzepuszczalnych np. poprzez stosowanie materiałów przepuszczalnych do budowy parkingów, ciągów pieszych i rowerowych.
Powietrze	<ul style="list-style-type: none"> ➤ tworzenie pasów zieleni izolacyjnej; ➤ propagowanie alternatywnych form transportu (ruch pieszy, rowerowy, komunikacja zbiorowa); ➤ przeprowadzanie termomodernizacji budynków na terenie Gminy; ➤ promowanie odnawialnych źródeł energii.
Powierzchnia ziemi	<ul style="list-style-type: none"> ➤ odpowiednie przechowywanie/składowanie materiałów budowlanych; kontrolowanie szczelności zbiorników paliwowych w pojazdach wykorzystywanych przy pracach; ➤ odpowiednie składowanie odpadów powstałych podczas pracy;
Krajobraz	<ul style="list-style-type: none"> ➤ tworzenie miejsc z zielenią urządzoną.
Klimat	<ul style="list-style-type: none"> ➤ stosowanie nasadzeń drzew i krzewów oraz zieleni urządzonej; ➤ dbałość o przestrzeganie zasad ochrony środowiska naturalnego; ➤ promowanie niezmotoryzowanych form transportu.
Zabytki i dobra materialne	<ul style="list-style-type: none"> ➤ odpowiednie planowanie realizacji projektów, tak by nie zakłócić istniejącego układu przestrzeni publicznej; ➤ szczegółowe uzgadnianie przeprowadzania działań inwestycyjnych w obiektach o szczególnym znaczeniu historycznym lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie;
Obszary objęte ochroną, w tym Obszary Natura 2000	<ul style="list-style-type: none"> ➤ przestrzeganie przepisów ochrony przyrody na tych terenach i ustanowionych planów zadań ochronnych; ➤ wzmocnienie kontroli realizacji danego przedsięwzięcia, szczególnie w zakresie możliwego wpływu na stan środowiska;

ELEMENT ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	PROPOZYCJE DZIAŁAŃ ŁAGODZĄCYCH
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ uwzględnienie okresów lęgowych i rozrodczych ptaków, nietoperzy i zwierząt; ➤ prawidłowe zabezpieczenia terenów prowadzenia inwestycji oraz pracujących, maszyn i urządzeń; ➤ selektywne gromadzenie wszelkich powstających odpadów; ➤ systematyczne prowadzenie prac porządkowych

W przypadku gdy całkowite uniknięcie danego oddziaływania jest niemożliwe i istnieje niebezpieczeństwo nieodwracalnego zniszczenia szczególnie cennych elementów przyrody, konieczne jest podjęcie odpowiednio wcześniej działań kompensacyjnych. Należy m.in. zapewnić odtworzenie zniszczonych siedlisk w miejscach zastępczych, sztuczne zasilanie osłabionych populacji, tworzenie alternatywnych połączeń przyrodniczych i różnorodnych tras migracji zwierząt.

6. Ramy finansowe i źródła finansowania

Gmina Wołczyn na bieżąco analizuje możliwości pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania działalności, w tym kierunków działań przewidzianych w Strategii, zarówno stanowiących wydatki bieżące i majątkowe. Analizy te obejmują:

- fundusze unijne, w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2014-2020;
- ogólnopolskie programy operacyjne, m.in. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, który został wydłużony o 2 lata, czyli do 2025 roku oraz z nowej perspektywy na lata 2021-2027;
- regionalne programy operacyjne pn. Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027 (FEO 2021-2027);
- programy rządowe, w tym m.in. Fundusz Rozwoju Dróg Samorządowych, Maluch+, Senior+, Dostępność+, Fundusz Inwestycji Lokalnych, Program Inwestycji Strategicznych – Rządowy Fundusz Polski Ład oraz inne programy w obszarze ochrony środowiska, sportu, kultury, edukacji i innych;
- programy jednostek samorządu terytorialnego wyższych szczebli, w tym zwłaszcza programy finansowane ze środków Samorządu Województwa Opolskiego;
- inne, nieunijne fundusze międzynarodowe, np. Fundusze Norweskie;
- inne zwrotne i bezzwrotne źródła finansowania, dystrybuowane przed podmioty publiczne i prywatne.

Ponadto w najbliższym czasie w ramach nowej perspektywy finansowej 2021-2027 samorząd będzie miał możliwość korzystania z nowej puli dofinansowań. Polityka spójności na lata 2021-2027 docelowo obejmie fundusze tj. Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Fundusz Spójności (FS), Europejski Fundusz Społeczny+ (EFS+), Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) . Do programów krajowych w nowej perspektywie finansowej 2021-2027 należą m.in.:

- Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FENIKS),
- Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG),
- Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego (FERS),
- Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC),
- Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich (PTFE),
- Fundusze Europejskie Pomoc Żywnościowa (FEPŻ),
- programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej – Interreg.

Powyższe instrumenty finansowe, jak i środki własne Gminy wskazują na potencjalne źródła finansowe, z których mogą być pozyskane środki na realizację Strategii Rozwoju Gminy Wołczyn na lata 2023-2030. Głównymi źródłami finansowania celów rozwojowych będą dochody

własne Gminy, takie jak podatki i opłaty lokalne, udział w podatku dochodowym od osób fizycznych oraz pozostałe środki publiczne. Jednocześnie wiele zadań przewidzianych w strategii realizowanych będzie w ramach bieżącej działalności poszczególnych komórek Urzędu Miejskiego oraz jednostek organizacyjnych Gminy Wołczyn.

Realizacja części zadań przewidzianych w Strategii wymaga również i zakłada współpracę z gminami sąsiednimi, powiatem kluczborskim oraz województwem opolskim i ich jednostkami organizacyjnymi. Współpraca ta może obejmować również wymiar finansowy, w tym przekazanie dotacji na realizację zadania.

Podstawą do określenia ram finansowych działań strategicznych stanowić będzie budżet Gminy oraz wieloletnia prognoza finansowa. Gmina będzie utrzymywać nadwyżkę operacyjną w sposób nie zagrażający dyscyplinie finansów publicznych i umożliwiającą spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań. Pozostałe środki, a także dochody majątkowe przeznaczane będą na realizację zaplanowanych inwestycji. Długookresowe cele strategiczne określone będą w wieloletniej prognozie finansowej. W celu oddania realności prognozy oraz rzetelności finansowego przedstawienia planowanych działań, wieloletnia prognoza finansowa oddawać będzie wszystkie wydarzenia, które mają lub mogą mieć wpływ na gospodarkę finansową Gminy, a przede wszystkim uzależnione będą od czynników makroekonomicznych, takich jak: PKB, inflacja, tempo wzrostu wynagrodzeń, czy planowane zmiany systemowe np. w podatkach dochodowych. Na tej podstawie wyznaczane będą możliwe do przeznaczania limity wydatków w poszczególnych latach na wyznaczone przedsięwzięcia. W przypadku zaciągania zwrotnych źródeł finansowania, kształt wskaźnika obsługi zadłużenia określonego w art. 243 ustawy o finansach publicznych w każdym roku prognozy powinien uwzględniać obsługę dodatkowych zobowiązań Gminy.

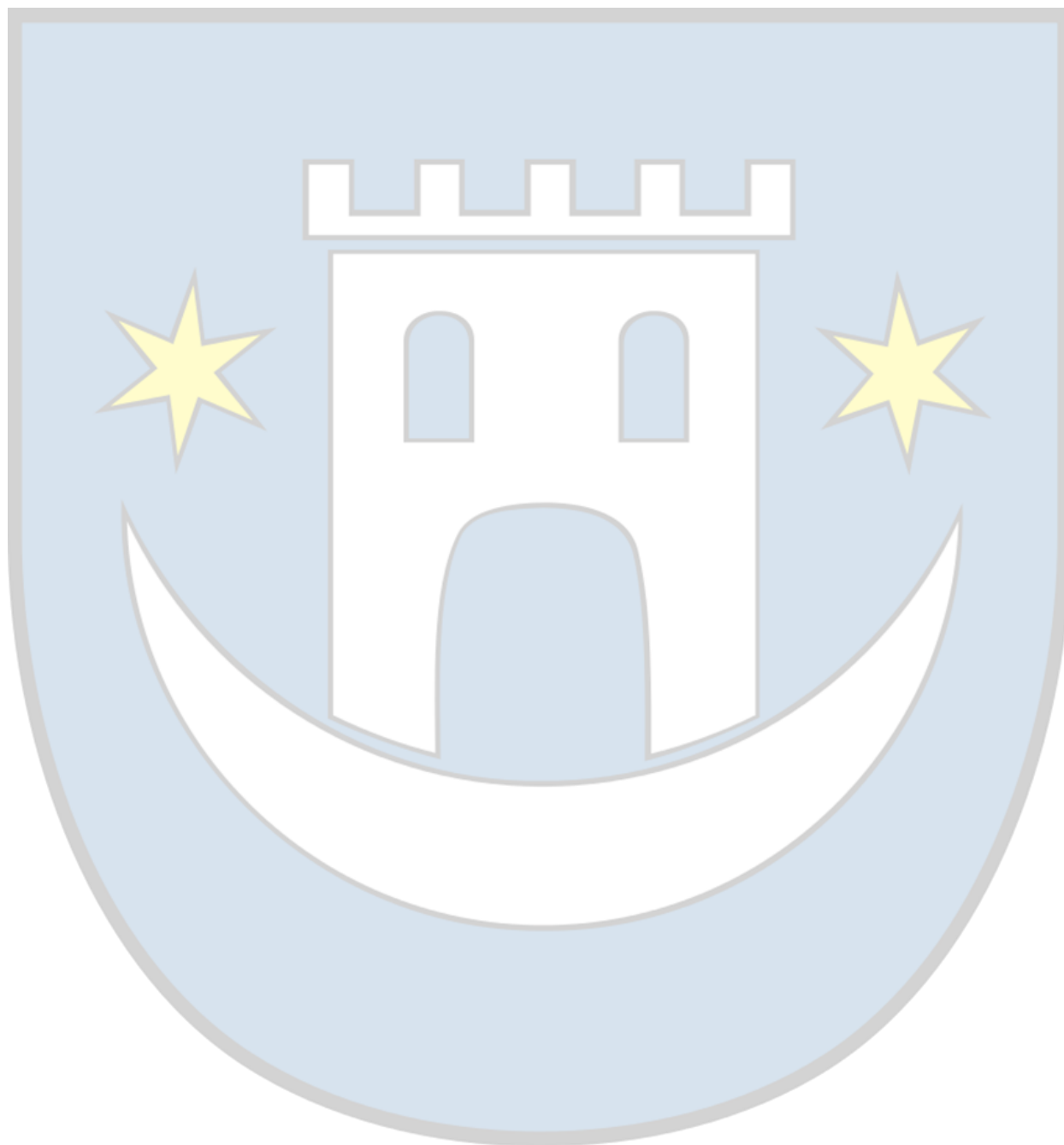

ZAŁĄCZNIKI

Załącznik 1: Diagnoza sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Wołczyn

Diagnoza sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Wołczyn

SPIS TREŚCI

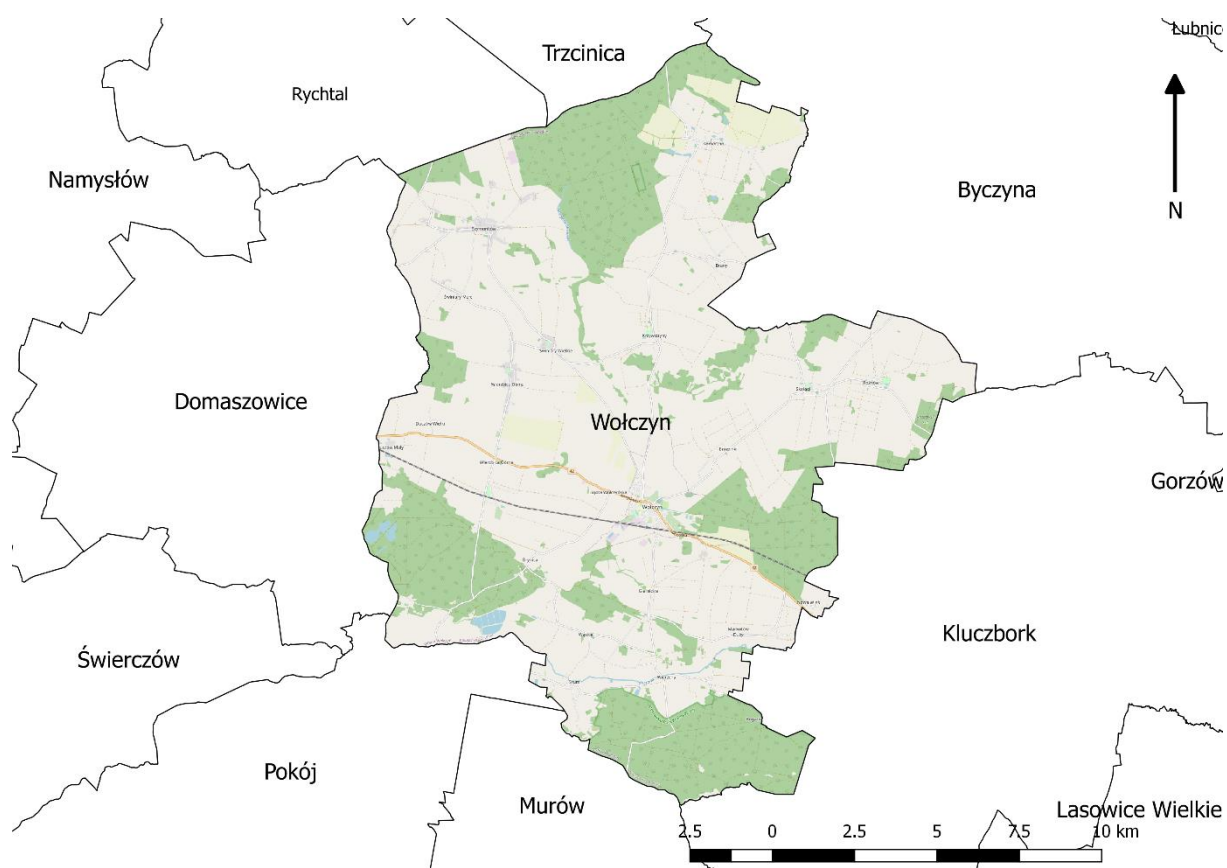
CZĘŚĆ 1: DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ GMINY	64
1.1. Informacje ogólne.....	64
1.2. Transport i łączność.....	65
1.3. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne	67
1.4. Walory przyrodnicze i turystyczne	70
CZĘŚĆ 2: DIAGNOZA SYTUACJI GOSPODARCZEJ GMINY.....	74
2.1. Gospodarka lokalna i rynek pracy	74
2.2. Infrastruktura i środowisko	80
<i>Urządzenia sieciowe</i>	<i>80</i>
<i>Gospodarka odpadami.....</i>	<i>82</i>
<i>Pozostała działalność w zakresie ochrony środowiska</i>	<i>84</i>
2.3. Stan finansów samorządowych	84
<i>Wykonanie budżetu.....</i>	<i>84</i>
<i>Struktura dochodów i wydatków</i>	<i>86</i>
<i>Fundusze Europejskie 2014-2020.....</i>	<i>90</i>
<i>Rządowy Fundusz Polski Ład</i>	<i>91</i>
<i>Potencjał inwestycyjny</i>	<i>91</i>
CZĘŚĆ 3: DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY	93
3.1. Demografia	93
3.2. Kapitał społeczny	97
<i>Żłobki i przedszkola</i>	<i>97</i>
<i>Szkoły.....</i>	<i>99</i>
<i>Kultura i sport.....</i>	<i>103</i>
<i>Bezpieczeństwo publiczne</i>	<i>105</i>
<i>Otoczenie zewnętrzne i wewnętrzne Gminy</i>	<i>106</i>
3.3. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	108

CZĘŚĆ 1: DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ GMINY

1.1. Informacje ogólne

Gmina Wołczyn jest gminą miejsko-wiejską znajdującą się w północnej części województwa opolskiego, w zachodniej części powiatu kluczborskiego. Według danych GUS Gmina Wołczyn w roku 2021 liczyła 13 132 mieszkańców, a gęstość zaludnienia wynosiła 54 os./km². Powierzchnia Gminy wynosi ok. 241 km², z czego powierzchnia użytków rolnych stanowi 66,9%, zaś powierzchnia leśna 28,4% Gmina graniczy:

- od północy z gminami Trzcinica i Rychtal (pow. kępiński, woj. wielkopolskie),
- od zachodu z Gminą Domaszowice (pow. namysłowski, woj. opolskie),
- od południowego zachodu z Gminą Pokój (pow. namysłowski, woj. opolskie),
- od południowego zachodu z Gminą Murów (pow. ziemski opolski, woj. opolskie),
- od południowego wschodu z Gminą Kluczbork (pow. kluczborski, woj. opolskie),
- od północnego wschodu z Gminą Byczyna (pow. kluczborski, woj. opolskie).

Ryc. 10. Położenie Gminy Wołczyn na tle gmin sąsiadujących

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

W skład Gminy wchodzi 20 sołectw: Bruny, Brynica, Brzezinki, Duczów Mały, Duczów Wielki, Gierałcice, Komorzno, Krzywiczyny, Ligota Wołczyńska, Markotów Duży, Markotów Mały, Różnów, Szum, Szymonków, Skąłagi, Świniary Małe, Świniary Wielkie, Wąsice, Wierzbica Dolna, Wierzbica Górna, Wierzchy, miasto Wołczyn oraz 17 przysiółków, 6 kolonii i 5 osad.

Istotnym atutem Gminy jest położenie na trasie linii komunikacyjnych: drogowej (droga krajowa nr 42 Oleśnica – Kluczbork) i kolejowej (linia kolejowa Kluczbork – Oleśnica – Wrocław).

1.2. Transport i łączność

Sieć dróg oraz dostępność komunikacji transportowej z innymi ośrodkami mają duży wpływ na rozwój funkcjonalno-przestrzenny Gminy. Sieć dróg na terenie Gminy Wołczyn tworzą drogi gminne, powiatowe i krajowe. Główny ciąg komunikacyjny Gminy tworzy droga krajowa nr 42 (DK 42) relacji Kamienna (woj. opolskie) – Rudnik (woj. świętokrzyskie).

Sieć komunikacyjną Gminy uzupełniają drogi powiatowe (nr 13010, 13210, 13230, 13250, 13360, 13370, 13380, 13390, 13410, 13420, 13430, 13440, 13460, 13480, 13560, 13570 o łącznej długości 101 km). Siatkę połączeń drogowych na terenie Gminy Wołczyn uzupełniają drogi gminne o łącznej długości 44,5 km. Ich stan można określić jako dobry. Niektóre fragmenty szlaków komunikacyjnych wymagają jednak rozbudowy lub poprawy ich jakości. Raz na rok przeprowadzany jest przegląd stanu dróg w Gminie.

Sieć dróg jest rozmieszczona w sposób umożliwiający swobodne przemieszczanie się pomiędzy miejscowościami na terenie Gminy, lecz charakteryzują się one zróżnicowanym standardem i stanem technicznym, często wymagającym remontu lub rozbudowy.

Spośród najpilniejszych inwestycji związanych z budową dróg wyróżnia się:

- przebudowę ul. Leśnej w Wołczynie,
- przebudowę drogi dojazdowej do terenów inwestycyjnych ul. Sienkiewicza, ul. Fabryczna w Wołczynie,
- remont dróg w południowej części Wołczyna (ul. Ligonia, ul. Jadwigi, ul. Waryńskiego, ul. Brzechwy, ul. Dożynkowa, ul. Sobótki),
- przebudowę drogi koło kościoła w Wierzbicy Dolnej,
- przebudowę ul. Słonecznikowej w Wołczynie,
- przebudowę ul. Krokusowej w Wołczynie,
- przebudowę drogi Gierałcice – Gierałcice Małe,
- przebudowę drogi Markotów - Cygany.

Ryc. 11. Sieć transportowa Gminy Wołczyn

Źródło: www.wołczyn.pl

Gminę Wołczyn charakteryzuje dobre położenie komunikacyjne. Wołczyn położony jest w odległości ok. 14 km (ok. 17 min jazdy samochodem) od Kluczborka, 30 km (ok. 35 min) od Namysłowa, 49 km od Opola (ok. 1 h).

Przez teren Gminy przebiega również magistralna, dwutorowa linia kolejowa nr 143 relacji Kalety (woj. śląskie) – Wrocław Mikołajów (woj. dolnośląskie), a przystanek kolejowy znajduje się w mieście Wołczyn. Pociągi regionalne zatrzymujące się na przystanku Wołczyn obsługują przede wszystkim ruch na trasie Kluczbork – Wrocław, istnieje również możliwość dostania się do Częstochowy i Namysłowa.

Ponadto w odległości 50 km (węzeł w Dąbrowej) znajduje się autostrada A4. W odległości ok. 30 km w Kępnie znajdują się węzeł drogowy S8 i S11. Gmina Wołczyn ma również relatywnie dobre połączenie z portami lotniczymi we Wrocławiu (100 km) i w Katowicach (130 km).

Transport publiczny autobusowy realizowany jest poprzez spółkę PKS Kluczbork. Na terenie Gminy nie ma obecnie prywatnych firm transportowych realizujących regularny przewóz mieszkańców.

Rozwój cywilizacyjny nieodzownie wiąże się z wciąż rosnącym zapotrzebowaniem na dostęp do Internetu. Mieszkańcy coraz częściej pracują zdalnie, do sieci przenoszą się również zakupy czy załatwianie spraw urzędowych. W odpowiedzi na ten trend konieczne jest zapewnienie mieszkańcom Gminy dostępu do sieci. Głównym operatorem i dostawcą Internetu na obszarze Gminy jest Orange, Multiplay oraz Telewizja kablowa Tvink-Wołczyn. W Gminie są również miejsca, w których jest słaby zasięg Internetu m.in. Szum oraz Wierzchy Wąsice.

1.3. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne

Nadrzędnym dokumentem planistycznym Gminy jest Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego. Obowiązujące Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wołczyn zostało przyjęte Uchwałą Nr XXXV/261/2013 Rady Miejskiej w Wołczynie z dnia 25 września 2013 r. w sprawie uchwalenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wołczyn.

Aktami prawa miejscowego regulującymi planowanie przestrzenne w Gminie są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Na obszarze Gminy obowiązują Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego wraz ze zmianami, tj.:

- MPZP terenów zainwestowania wsi Markotów Duży,
- MPZP terenów zainwestowania wsi Rożnów,
- MPZP terenów zainwestowania wsi Komorzno,
- MPZP terenów zainwestowania wsi Krzywiczyny,
- MPZP terenów zainwestowania wsi Wierzbica Dolna,
- MPZP terenów zainwestowania wsi Wierzbica Górna,
- MPZP miasta Wołczyn oraz wsi Ligota Wołczyńska i Gierałcice.

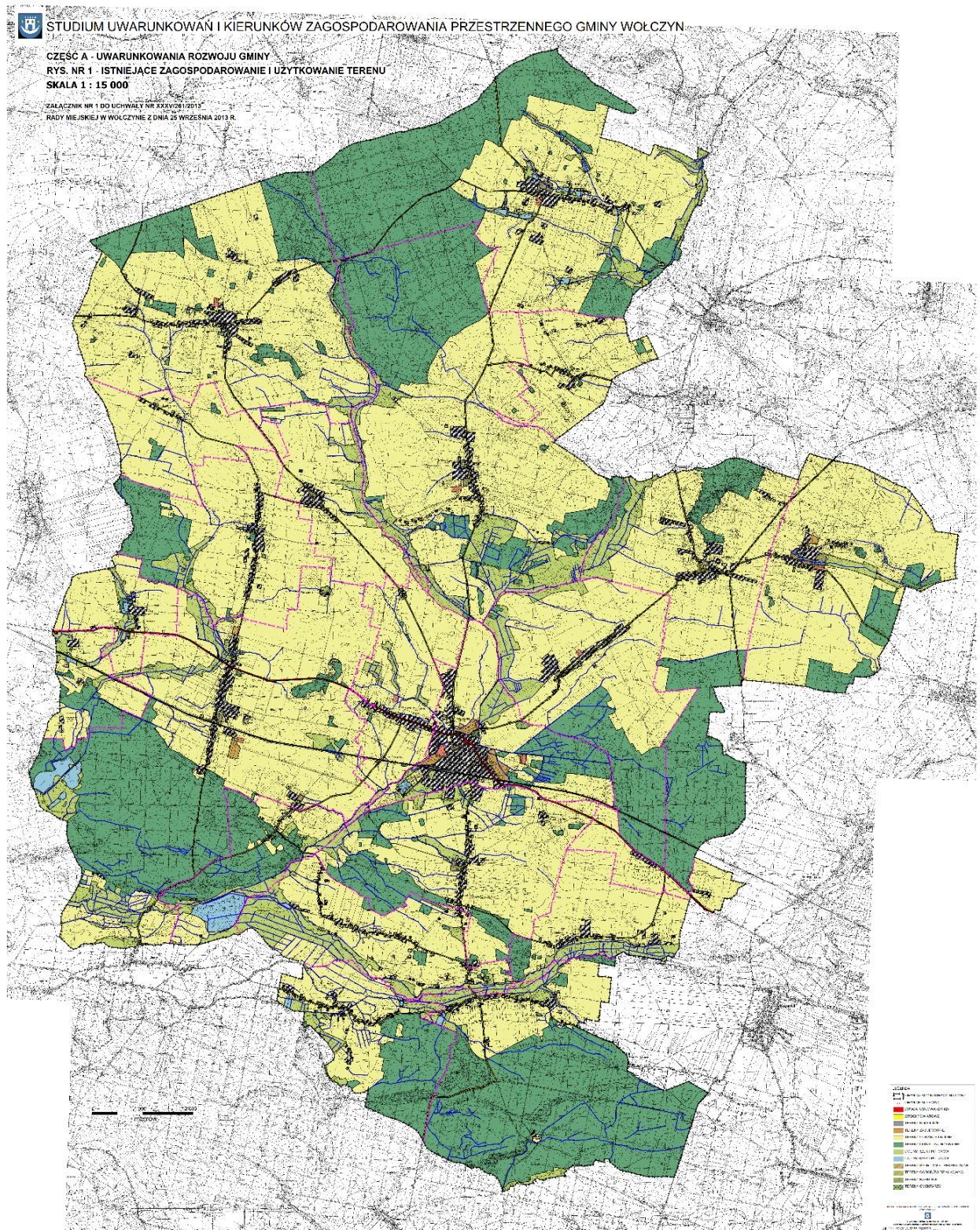
Udział powierzchni Gminy pokrytej miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego wynosi 15,5%.

Zgodnie ze sporządzoną planszą uwarunkowań rozwoju Gminy - istniejące zagospodarowanie i użytkowanie terenu, występują zgeneralizowane formy przeznaczenia terenów, tj.:

- obszary zabudowane (w tym mieszkaniowe i usługowe) zajmujące powierzchnię około 729 ha,
- tereny leśne zajmujące powierzchnię około 6809 ha,
- tereny niezabudowane z przewagą terenów rolnych zajmujące powierzchnię około 14180 ha,
- tereny dolin rzek i potoków zajmujące powierzchnię około 1800 ha,
- tereny wód powierzchniowych zajmujące powierzchnię około 160 ha,
- tereny ogrodów działkowych zajmujących powierzchnię około 160 ha,
- tereny cmentarzy zajmujące powierzchnię około 11,9 ha.

Aktualny stan zagospodarowania przestrzennego Gminy:

- najbardziej zurbanizowaną część Gminy stanowi miasto Wołczyn, w którym koncentruje się działalność usługowa i handlowa. Zabudowa na obszarze miasta posiada charakter mieszany, trudno wskazać dominujący jej typ (wielorodzinną czy jednorodziną). Punkt centralny stanowi historycznie ukształtowany rynek wraz z najbliższym otoczeniem, gdzie koncentrują się funkcje handlowo-usługowe,
- na obszarach sołectw przeważa zabudowa jednorodzinna i zagrodowa, w kilku sołectwach występuje również zabudowa wielorodzinną,
- na obszarze Gminy występuje niewielka ilość obszarów stricte przemysłowych, a największy z nich znajduje się w południowej części miasta Wołczyn, w bezpośrednim sąsiedztwie torów kolejowych,
- praktycznie każda z jednostek osadniczych posiada swoje własne mikro centrum usługowo-handlowe, najczęściej zlokalizowane w sąsiedztwie szkoły lub kościoła, przy czym przestrzenie wokół tych obiektów nie tworzą systemu, który można określić jako sprzyjający integracji mieszkańców,
- element charakterystyczny w układzie urbanistycznym sołectw stanowią liczne zespoły dworsko-parkowe, bardzo zróżnicowana jest architektura i rozplanowanie zabudowy w poszczególnych sołectwach.

Ryc. 12. Uwarunkowania rozwoju Gminy – istniejące zagospodarowanie i użytkowanie terenu

Źródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego

Na terenach nie objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego wydaje się decyzje o warunkach zabudowy i decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu

publicznego. Tabela poniżej przedstawia liczbę wydanych decyzji o warunkach zabudowy w Gminie Wołczyn w latach 2016-2020. Analizując zawarte w niej dane można zauważyć, że liczba wydawanych decyzji o warunkach zabudowy utrzymuje się na podobnym poziomie (poza rokiem 2020, w którym wydano 26 decyzji). Średnio w analizowanym okresie wydano 18 decyzji rocznie, co w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców wynosiło 1,95 decyzji. Wskaźnik ten był niższy od średniej dla powiatu kluczborskiego, w którym w analogicznym okresie wydano średnio 3,00 decyzje na 1 tys. mieszkańców rocznie.

Tab. 3. Liczba decyzji o warunkach zabudowy wydanych w latach 2016-2020

		2016	2017	2018	2019	2020
Decyzje o warunkach zabudowy ogółem	Wołczyn	17	21	13	13	26
	powiat	104	126	111	94	195
Decyzje o warunkach zabudowy w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców	Wołczyn	1,23	1,53	0,95	0,96	1,95
	powiat	1,57	1,90	1,69	1,44	3,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Brak planów miejscowych, a tym samym korzystanie z alternatywy w postaci decyzji o warunkach zabudowy może jednak utrudniać racjonalną politykę przestrzenną władzom samorządowym, ponieważ rodzi to możliwość przypadkowych i rozproszonych lokalizacji inwestycji, niekoniecznie zgodnych z założonym łańcem przestrzennym.

1.4. Walory przyrodnicze i turystyczne

Zgodnie z regionalizacją fizyczno-geograficzną Polski J. Kondrackiego obszar Gminy Wołczyn położony jest w obrębie trzech jednostek fizyczno-geograficznych. Północna część Gminy stanowi fragment Wysoczyzny Wieruszowskiej, część centralna to teren Równiny Oleśnickiej, natomiast część południowa obejmuje teren Równiny Opolskiej (318.57). Granicę między Równiną Oleśnicką a Równiną Opolską wyznacza rzeka Stobrawa. Wszystkie te mezoregiony przynależą do podprowincji Nizin środkowoeuropejskich, przy czym Wysoczyzna Wieruszowska przynależy do makroregionu Niziny Południowo-Wielkopolskiej, a Równina Oleśnicka i Równina Opolska do makroregionu Niziny Śląskiej.

Ochrona przyrody na terenie Gminy Wołczyn odbywa się w oparciu o formy ochrony przyrody ustanowione zgodnie z zapisami ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

Na terenie Gminy Wołczyn występują następujące formy ochrony przyrody:

- park krajobrazowy,
- obszar chronionego krajobrazu,
- specjalny obszar ochrony,
- użytek ekologiczny,
- rezerwat,
- pomniki przyrody.

PARK KRAJOBRAZOWY

Stobrawski Park Krajobrazowy jest największym parkiem krajobrazowym w województwie opolskim utworzonym Rozporządzeniem Wojewody Opolskiego nr P/11/99 z dnia 28 września 1999 r. [Dz.Urz.Woj.Op. nr 38 poz. 255]. Zajmuje on ogółem powierzchnię 52 635,5 ha. Granice parku obejmują znaczną część doliny Odry, Nysy Kłodzkiej i Stobrawy wraz z terenami leśnymi należącymi do dużego kompleksu Lasów Stobrawsko-Turawskich. W Gminie Wołczyn park krajobrazowy obejmuje ok. 5% powierzchni w południowo-wschodniej części Gminy (tereny leśne w sołectwach Wierzchy i Szum).

OBSZAR CHRONIONEGO KRAJOBRAZU

W północnej części województwa opolskiego znajduje się OCHK „Lasy Stobrawsko-Turawskie” utworzony uchwałą Nr XXIV/193/88 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Opolu z dnia 26 maja 1988 r. Obejmuje on rozległy, rozczłonkowany kompleks leśny, którego ok. 2% znajduje się na terenie gminy Wołczyn. Granica Obszaru w gminie przebiega na południe od linii Markotów Duży, Gierałcice, Brynica, Wierzbica Górna i Duczów Mały, głównie skrajem kompleksów leśnych. Obszar ten objęto ochroną prawną ze względu na znaczące walory przyrodnicze i krajobrazowe, atrakcyjność turystyczną i słabe zurbanizowanie.

SPECJALNY OBSZAR OCHRONY

Teklusia PLH160017 – obszar o znaczeniu dla Wspólnoty o powierzchni 316,48 ha położony jest w północnej części województwa opolskiego, na terenie powiatu kluczborskiego w Gminie Wołczyn. Obszar leży w dorzeczu Odry w obniżeniu dolinnym dopływu Wołczyńskiej Strugi nieznacznie rozcinającym przyległą wysoczyznę polodowcową. Obszar ostoi to krajobraz dolin i obniżeń, rodzaj: krajobraz zalewowych den dolin – akumulacyjny, gatunek: krajobraz równin zalewowych w terenach nizinnych i wyżynnych z łąkami jako roślinnością potencjalną; obszar Teklusia leży na terenie korytarza ekologicznego „Dolina Wołczyńskiej Strugi” łączącego Lasy Stobrawsko-Turawskie, Dolinę Pratwy i Teklusię.

Łąki w okolicach Kluczborka nad Stobrawą PLH160013 – obszar mający znaczenie dla Wspólnoty – obszar o powierzchni 356.65 ha, położony w Gminie Kluczbork, w powiecie opolskim, w województwie opolskim. Obszar obejmuje duży kompleks łąk położonych w dolinie rzeki Stobrawy i nad jej kanałami Kluczborską Strugą, Krężelem, Iłowcem pomniejszych dopływami Baryczką i Żarnówką.

UŻYTEK EKOLOGICZNY

Użytek ekologiczny „Rozalia” utworzono uchwałą nr XX/164/2008 Rady Miejskiej w Wołczynie z dnia 30 czerwca 2008 r. Jest to niewielki obiekt o powierzchni 6,2825 ha, składający się z fragmentów lasu liściastego w różnym stopniu zachowanych i stawu z naturalnie ukształtowaną strefą brzegową. Fragmenty lasu, mimo że częściowo są przekształcone w wyniku prowadzonej w przeszłości gospodarki leśnej, to miejscami mają zachowany typowy charakter np. grądu lub łągu, z całą grupą roślin typowych dla tego typu siedlisk.

REZERWAT

Na terenie Gminy Wołczyn występują dwa rezerwaty przyrody: Komorzno i Krzywiczyny o łącznej powierzchni 23,4 ha.

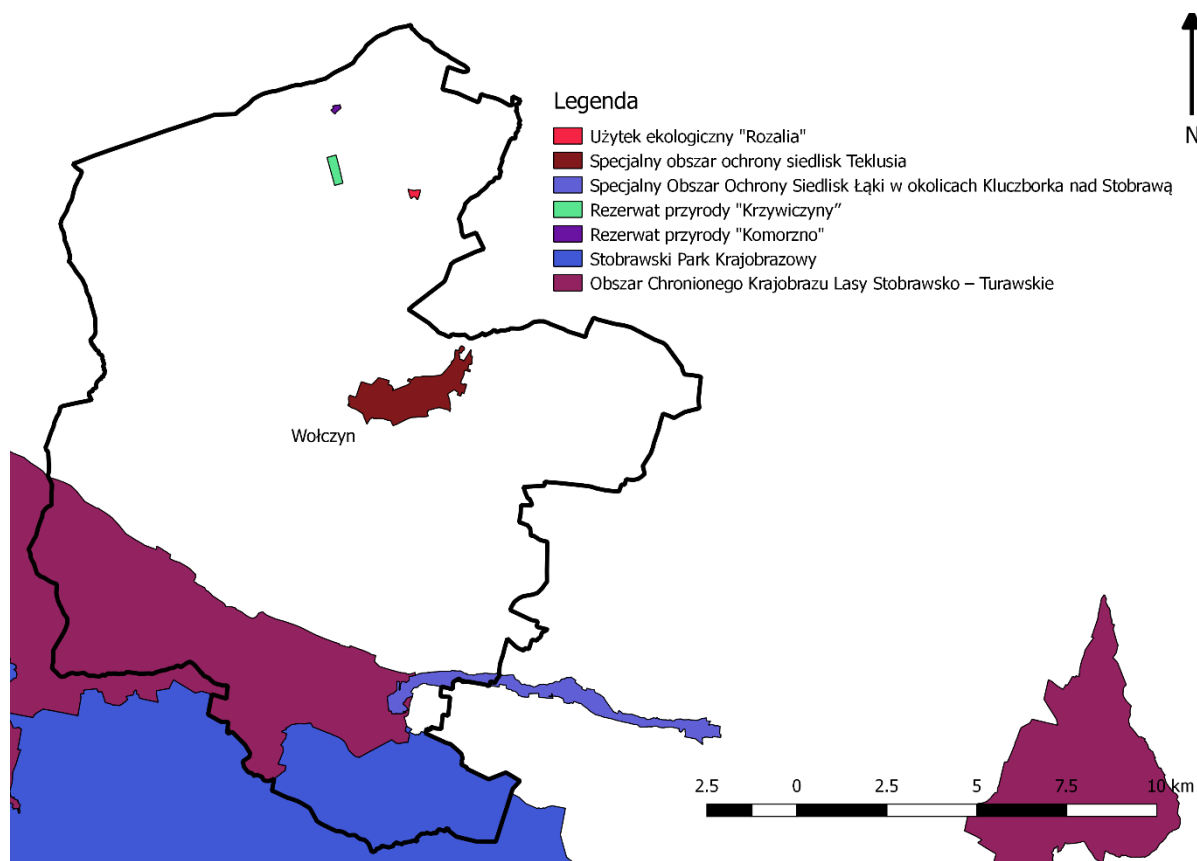
Rezerwat Krzywiczyny powstał w roku 1969 i ma na celu ochronę lasu liściastego z udziałem jodły, na północnej granicy zasięgu tego gatunku. W rezerwacie na szczególną uwagę zasługują stare okazy modrzewia i jodły otoczone ochroną w postaci pomników przyrody.

Rezerwat Komorzno utworzono w 1960 roku w celu ochrony fragmentów leśnych założonych z buczyny pomorskiej. W rezerwacie panującym gatunkiem jest buk zwyczajny, który miejscami tworzy drzewostany czyste bez domieszek. Oprócz buka występuje tu również sosna zwyczajna, grab zwyczajny oraz dąb bezszypułkowy.

POMNIKI PRZYRODY

W Gminie Wołczyn objęto ochroną prawną 14 pomników przyrody, w tym 2 aleje drzew, 1 grupę drzew, 10 pojedynczych drzew pomnikowych oraz 1 głąz narzutowy. Pomniki przyrody znajdują się w 8 sołectwach.

W Gminie Wołczyn w obrębie wsi Komorzno znajduje się najdłuższa aleja kasztanowców w Polsce. Aleja ma 6 kilometrów, gdzie wzdłuż drogi rośnie około 650 kasztanowców.

Ryc. 13. Formy ochrony przyrody na terenie Gminy Wołczyn

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Najcenniejszym bogactwem naturalnym znajdującym się na terenie Gminy Wołczyn są obfite zasoby leczniczych termalnych wód solankowych (solanka chlorowo-sodowa-wapniowa, bromkowa, żelazista, borowa 2,33%, temperatura wody wynosi 43,5° C, a w jej skład wchodzi: Cl, Na, Ca, Br, Fe i Be), do których zagospodarowania Gmina dąży.

W Wołczynie powstała w 2021 roku tężnia solankowa, która jest obiektem leczniczym – inhalatorium zewnętrznym. Wołczyńską solankę pozyskuje się z otworu o głębokości 1 004 m. Temperatura wody przy powierzchni wynosi 37° C. Woda ta zawiera składniki mineralne m.in. sód, potas, chlorki i inne cenne minerały. Na drewnianej konstrukcji tężni ułożone są gałązki (tarnina) po których spływa pompowana do góry solanka. Z wilgotnych gałęzi solanka naturalnie odparowuje wytwarzając intensywny aerozol. Powietrze, w wyniku naturalnych ruchów wokół tężni jest nasycone cennymi mikroelementami, wnika do organizmu przez błony śluzowe układu oddechowego oraz skórę. Ponadto, obok tężni solankowych w Wołczynie zrobiono ogród halofitów, czyli roślin słonolubnych.

Jak wskazują mapy zagrożenia powodziowego sporządzone przez Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej, teren Gminy Wołczyn zlokalizowany jest w regionie wodnym dorzeczu Odry (należy do zlewni II rzędu prawobrzeżnych dopływów Odry – Stobrawy i Proсны), znajduje się:

- a) poza obszarem szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34 lit. a Prawa wodnego, tj. obszarem, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%,
- b) poza obszarem szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34 lit. b Prawa wodnego, tj. obszarem, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%,
- c) poza obszarem, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2%,
- d) poza obszarem szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34 lit. c Prawa wodnego, tj. obszarem między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano trasę wału.
- e) poza obszarem narażonym na zalanie w przypadku całkowitego zniszczenia wału przeciwpowodziowego.

Zgodnie z obowiązującym Planem przeciwdziałania skutkom suszy w regionie wodnym Środkowej Odry występuje bardzo wysokie zagrożenie wszystkich czterech rodzajów suszy zidentyfikowano na 14% tego obszaru. Wysokie i znaczne zagrożenie zajmuje odpowiednio 35% i 37%, natomiast tereny, na których nie zidentyfikowano zagrożenia żadnym typem suszy w klasie III lub IV stanowią zaledwie 2% powierzchni regionu wodnego Środkowej Odry.

Przez teren Gminy przebiegają szlaki:

- szlak kościółków drewnianych (największa w województwie ilość tego typu kościółków jest ich 8);
- szlak kajakowy na rzece Stobrawa;
- szlak rowerowy – Edukacyjne trasy Gminy Wołczyn: trasa „Teklusia”, trasa „Aleja Kasztanowca”.

Do najbardziej wartościowych obiektów zabytkowych znajdujących się na terenie Gminy Wołczyn należą:

- Obiekty sakralne:
 - Kościół ewangelicki, ob. rzymsko-katolicki filialny pw. Narodzenia Najświętszej Marii Panny w Brzezinkach,
 - Kościół filialny, ewangelicki w Gierałcicach,
 - Kościół filialny pw. Serca Pana Jezusa i św. Jadwigi Śląskiej w Komorznie,
 - Kościół parafialny pw. św. Trójcy w Krzywiczynach,
 - Kościół filialny pw. śś. Piotra i Pawła w Rożnowie,
 - Kościół filialny pw. św. Bartłomieja w Świniarach Wielkich,
 - Kościół pw. św. Teresy w Wołczynie,
 - Kościół filialny pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Wierzbicy Dolnej,
 - Kościół ewangelicki, ob. rzymskokatolicki parafialny pw. św. Jacka w Wierzbicy Górnej,
- założenia dworsko/ pałacowo-parkowo-folwarczne:
 - zabudowa dawnego Zespołu dworsko-folwarczny w Brunach,
 - Zespół dworsko-folwarczny w Brynicy,
 - Dwór w Brynicy nr 10,
 - Zespół pałacowo-parkowo-folwarczny w Gierałcicach nr 28,
 - Zespół pałacowo-parkowy i folwarczny w Komorznie,
 - Zespół pałacowo-parkowy i folwarczny w Krzywiczynach,
 - Zespół dworsko-folwarczny w Rożnowie,
 - Dwór, ob. ruiny dworu w Rożnowie nr 1,
 - Zespół dworsko-folwarczny w Świniarach Wielkich,
 - Zespół pałacowo-parkowy i folwarczny w Wierzbicy Górnej,
- Cmentarz żydowski w Wołczynie,
- Piramida w Rożnowie

CZĘŚĆ 2: DIAGNOZA SYTUACJI GOSPODARCZEJ GMINY

2.1. Gospodarka lokalna i rynek pracy

O poziomie przedsiębiorczości danej jednostki samorządu terytorialnego świadczy między innymi liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na jej terenie. W tabeli poniżej przedstawiono kształtowanie się liczby podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON na obszarze powiatu kluczborskiego w latach 2017-2021. Na terenie powiatu największą zmianę obserwuje się dla Gminy Kluczbork, gdzie liczba podmiotów gospodarczych wzrosła o 295. Przedsiębiorstwa zarejestrowane w Gminie Wołczyn w roku

2021 stanowiły 16,9% (1 130 podmiotów) wśród wszystkich przedsiębiorstw prowadzących swoją działalność w powiecie kluczborskim. Udział ten ulokował Gminę na trzecim miejscu wśród gmin powiatu.

Tab. 4. Zmiany liczby podmiotów gospodarczych w powiecie kluczborskim w latach 2017-2021

JST	2017		2021		zmiana liczby zarejestrowanych podmiotów w okresie 2016-2020
	liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON	odsetek w powiecie	liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON	odsetek w powiecie	
powiat kluczborski	6 201	100,0%	6 697	100,0%	496
Byczyna	780	12,6%	863	12,9%	83
Kluczbork	3 949	63,7%	4 244	63,4%	295
Lasowice Wielkie	422	6,8%	460	6,9%	38
Wołczyn	1 050	16,9%	1 130	16,9%	80

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wśród podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na terenie Gminy Wołczyn, największą część podmiotów działa w budownictwie (230 podmiotów), handlu hurtowym i detalicznym (221) oraz działalności związanej z przetwórstwem przemysłowym (122).

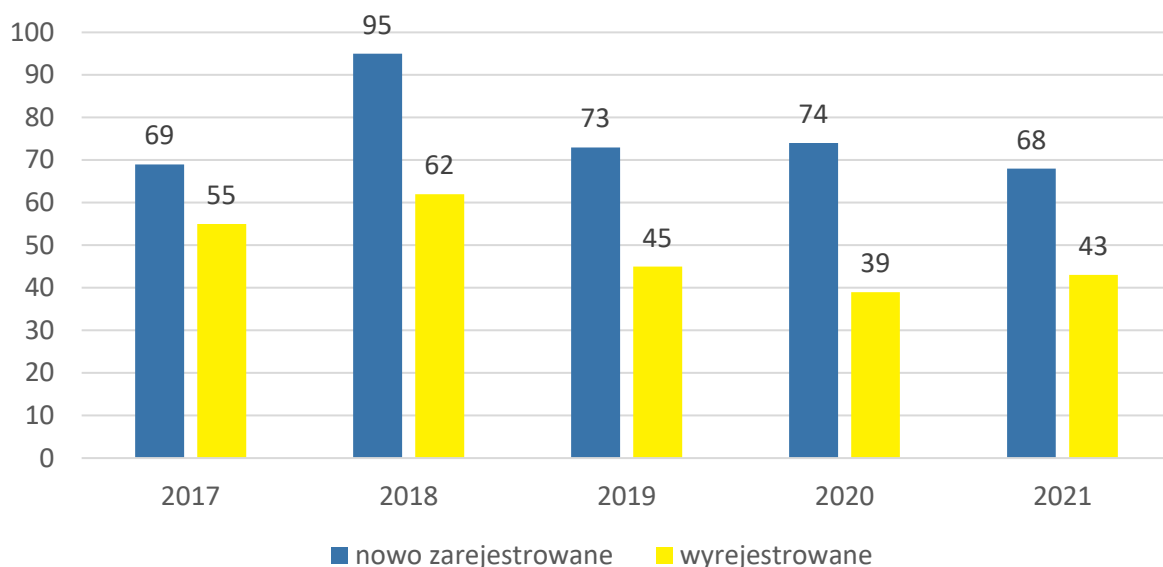
Tab. 5. Podmioty działające na terenie Gminy Wołczyn w 2021 r. według sekcji PKD

SEKCJE PKD 2007	Liczba podmiotów	Udział
SEKCJA F Budownictwo	230	20%
SEKCJA G Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	221	20%
SEKCJA C Przetwórstwo przemysłowe	122	11%
SEKCJA L Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	101	9%
SEKCJA S i T Pozostała działalność usługowa	85	8%
SEKCJA H Transport i gospodarka magazynowa	73	6%
SEKCJA A Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	56	5%
SEKCJA M Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	56	5%
SEKCJA Q Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	42	4%

SEKCJA R Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	30	3%
SEKCJA P Edukacja	26	2%
SEKCJA I Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	22	2%
SEKCJA N Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	17	2%
SEKCJA J Informacja i komunikacja	13	1%
SEKCJA K Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	13	1%
SEKCJA O Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	12	1%
SEKCJA E Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	4	0%
SEKCJA B Górnictwo i wydobywanie	1	0%
SEKCJA D Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1	0%
SEKCJA U Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

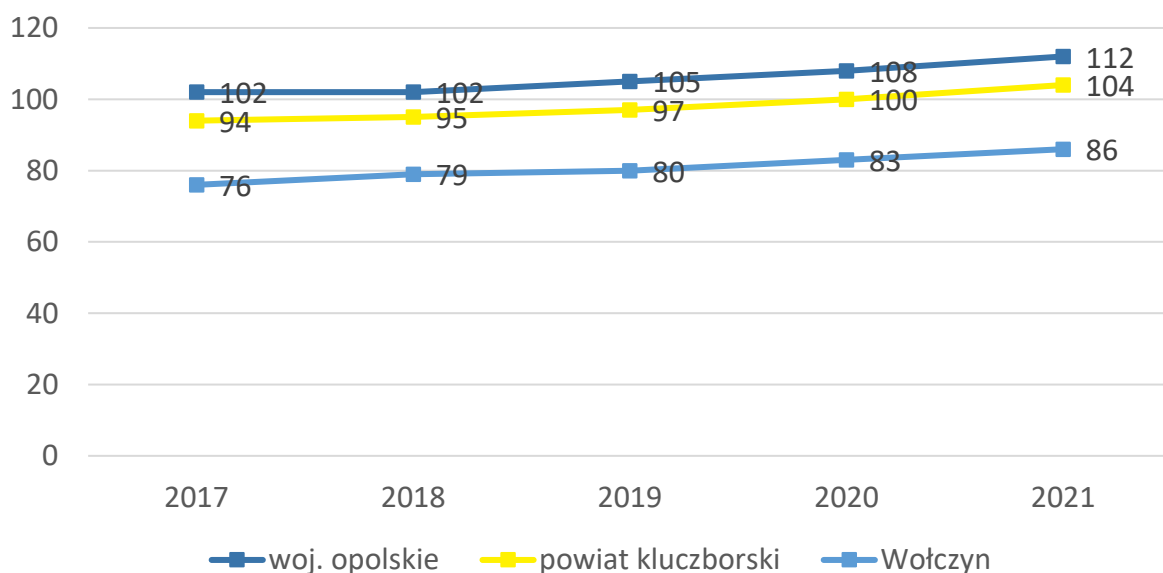
Na poniższym wykresie przedstawiono porównanie podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych z rejestru REGON działających na terenie Gminy Wołczyn. Analiza dotyczy zmian na przestrzeni lat 2017-2021. Liczba nowo zarejestrowanych przedsiębiorstw corocznie przewyższała liczbę podmiotów wyrejestrowanych.

Ryc. 14. Porównanie podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych z rejestru REGON w latach 2017-2021 działających na terenie Gminy Wołczyn

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Uszczegółowieniem informacji o poziomie rozwoju przedsiębiorczości jest analiza liczby zarejestrowanych podmiotów w REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców Gminy. W analizowanym okresie na tle powiatu i województwa, wskaźnik ten był na niskim poziomie, choć stopniowo wzrastał. W 2021 roku wynosił on 86 podmiotów na 1 tys. mieszkańców i był on o 18 niższy od średniej dla powiatu kluczborskiego oraz o 26 niższy od średniej dla województwa opolskiego.

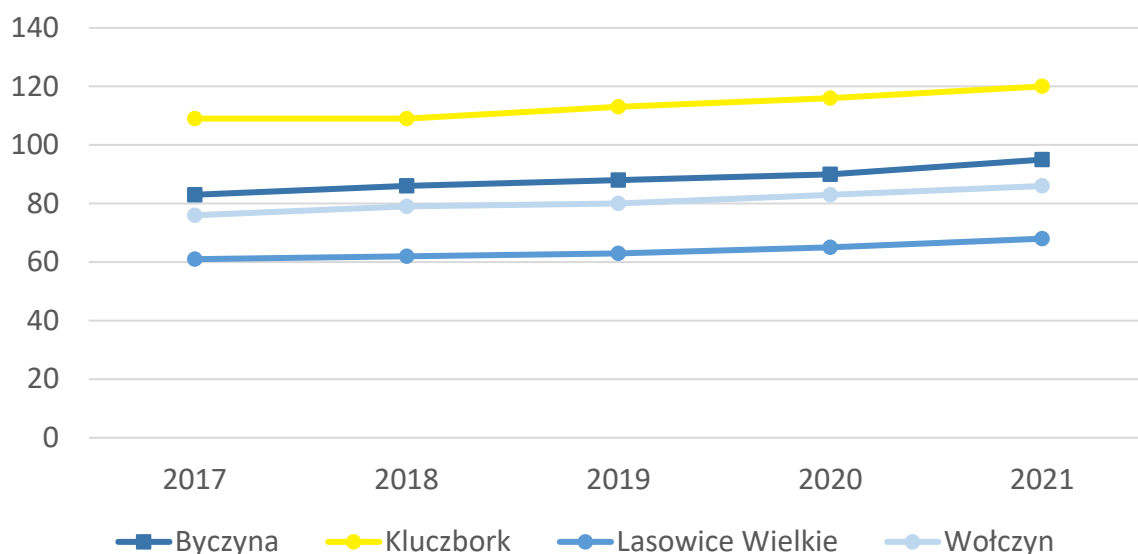

Ryc. 15. Liczba podmiotów zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Gminie Wołczyn na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wśród porównywanych gmin powiatu kluczborskiego w latach 2017-2021 Gmina Wołczyn charakteryzowała się umiarkowanym współczynnikiem podmiotów zarejestrowanych w

bazie REGON na 1 000 mieszkańców. W roku 2021 niższy wskaźnik osiągnęła Gmina Lasowice Wielkie. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawione zostały na wykresie poniżej.

Ryc. 16. Liczba podmiotów zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Gminie Wołczyn na tle gmin z powiatu

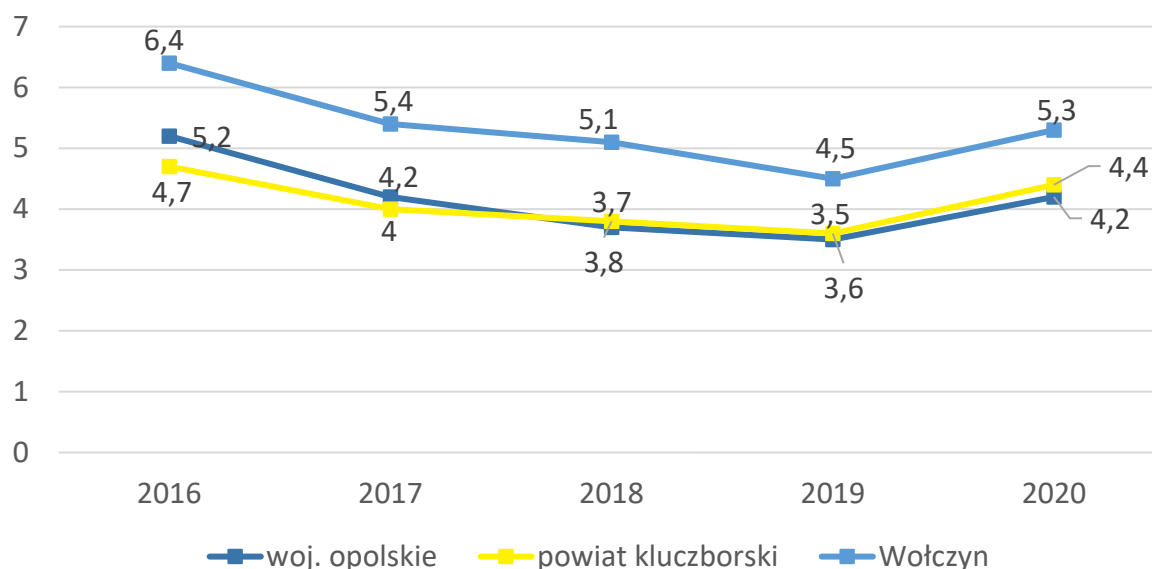
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wśród największych podmiotów gospodarczych działających na terenie Gminy można wskazać m.in.:

- Lesaffre Polska S.A.
- Huta Szkła „Kama-Vitrum” Sp. z o.o.,
- SAMSON AGRO Sp. z o.o.,
- Fabryka Mebli Piaski HK,
- Betomet Sp. o.o.,
- Kisielewski Sp. z o.o.,
- Agro-Ferm Sp. z o.o. Przedsiębiorstwo rolne.

W ramach promocji przedsiębiorczości i pozyskiwania nowych inwestorów w 2021 roku Gmina Wołczyn przystąpiła i realizowała projekt "Standardy obsługi inwestora w samorządzie opolskim" zorganizowany przez Centrum Obsługi Inwestora i Eksportera. Głównym celem projektu jest podnoszenie jakości, standardów w pozyskiwaniu nowych Inwestorów oraz modernizacja procedury obsługi inwestora w Gminie. W ramach działań projektowych tereny inwestycyjne z Gminy Wołczyn wprowadzone zostały do ogólnopolskiej platformy Polskiej Agencji Inwestycji i Handlu. Wszystkie działania mają pomóc w promocji regionu, terenów inwestycyjnych, a dzięki temu tworzeniu nowych miejsc pracy. Sprzyjają również rozwojowi technologicznemu oraz infrastruktury całego regionu. Przewidziane zakończenie projektu nastąpi w 2022 roku.

Możliwość stabilnego zatrudnienia oraz posiadania satysfakcjonującej pracy ma bezpośredni wpływ na jakość życia mieszkańców. Na rycinie poniżej przedstawiono kształtowanie się udziału osób bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym zamieszkujących Gminę Wołczyn. Dane te zestawiono ze średnimi dla powiatu i województwa w latach 2016-2020. Można na nim zaobserwować, że do 2019 roku zauważalny był trend malejący w Gminie Wołczyn w zakresie liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych (z poziomu 6,4% w roku 2016, do poziomu 4,5% w roku 2019). Jednak od roku 2019 nastąpiło odwrócenie spadkowego trendu i liczba osób pozostających bez stałego miejsca zatrudnienia zaczęła ponownie rosnąć do poziomu 5,3% w roku 2020. Jednocześnie podobną tendencję w kształtowaniu się poziomu bezrobocia można było zauważyć w całym powiecie kluczborskim oraz województwie opolskim. Wśród głównych powodów wzrostu stopy bezrobocia można wskazać epidemię COVID-19 i związane z nią ograniczenia m.in. zamrożenie części sektorów gospodarki.

Ryc. 17. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Wołczyn i na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy dla powiatu kluczborskiego w roku 2021 struktura bezrobotnych w Gminie Wołczyn przedstawiała się następująco:

Tab. 6. Struktura bezrobotnych w Gminie Wołczyn (stan na koniec 2021 roku).

Wyszczególnienie	Bezrobotni zarejestrowani	
	razem	kobiety
Ogółem	44	26
Zamieszkali na wsi	23	12
Bez kwalifikacji zawodowych	12	7
Bez doświadczenia zawodowego	6	5
Osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy:	42	26
do 30 roku życia	14	11
w tym do 25 roku życia	11	8

długotrwale bezrobotne	21	14
powyżej 50 roku życia	8	2
posiadające co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia	7	7
niepełnosprawni	4	2

Źródło: Sprawozdanie z rynku pracy MRPiT-01. Powiatowy Urząd Pracy dla Gminy Wołczyn.

Należy zwrócić uwagę na odsetek osób długotrwale bezrobotnych (47,8%), co może oznaczać, że osoby te nie są zainteresowane podjęciem pracy lub ich kwalifikacje nie odpowiadają potrzebom lokalnego rynku. Około 60% osób bezrobotnych to kobiety.

Zgodnie z danymi z „Monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie kluczborskim w 2021 roku” maksymalny deficyt stwierdzono w następujących grupach zawodów: betoniarze i zbrojarze, brukarze, dekarze i blacharze budowlani, fizjoterapeuci i masażyści, kelnerzy i barmani, kierowcy autobusów, kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych, kosmetyczki, kucharze, lakiernicy, lekarze, magazynierzy, mechanicy pojazdów samochodowych, monterzy konstrukcji metalowych, operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych, operatorzy obrabiarek skrawających, opiekunowie osoby starszej lub niepełnosprawnej, pielęgniarki i położne pomoce kuchenne, pracownicy ds. rachunkowości i księgowości, robotnicy budowlani, spawacze, specjaliści elektroniki, automatyki i robotyki, ślusarze, tapiczerzy.

W 2020 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie kluczborskim wynosiło 4 777,86 zł, co odpowiada 86,5% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce.

2.2. Infrastruktura i środowisko

Urządzenia sieciowe

Podmiotem odpowiedzialnym za zaopatrywanie (pobór, uzdatnianie, dystrybucja) mieszkańców Gminy w wodę i odprowadzanie ścieków komunalnych z jej terenu jest Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp z o.o. w Wołczynie.

Aglomeracja Wołczyn została wyznaczona na podstawie uchwały Nr XXIX/292/2021 Rady Miejskiej w Wołczynie z dnia 31 marca 2021 r. W skład aglomeracji Wołczyn wchodzi część obszaru miejscowości: Wołczyn, Brzezinki, Gierałcice, Ligota Wołczyńska, Wierzbica Górna, Skałągi, Krzywiczyny.

Istniejąca długość sieci kanalizacji sanitarnej wg stanu na dzień 31.11.2020 r. wynosiła 65,48 km, w tym 48,06 km sieci grawitacyjnej. Sieć kanalizacyjna obsługiwała 8 087 stałych mieszkańców aglomeracji oraz 53 osoby czasowo przebywające w aglomeracji. Mieszkańcy aglomeracji korzystający z oczyszczalni przydomowych to 18 osób, a ze zbiorników bezodpływowych – 145 osób. Łącznie w granicach aglomeracji przebywały 8 303 osoby.

Na terenie aglomeracji wykorzystywane było 5 przydomowych oczyszczalni ścieków oraz 48 zbiorników bezodpływowych.

System odprowadzania ścieków tworzy mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków w Wołczynie o przepustowości 1 540m³/d. Do oczyszczalni dopływają ścieki z miasta Wołczyna, wsi Wierzbica Górna, Ligota Wołczyńska, Gierałcice i Brzezinki. Ścieki doprowadzane są do oczyszczalni ścieków w Wołczynie poprzez układ rurociągów ciśnieniowych i grawitacyjnych oraz tłoczn i przepompowni. Obecna przepustowość jest wystarczająca przy obecnej liczbie mieszkańców.

Mieszkańcy, którzy nie mają możliwości podłączenia do sieci kanalizacyjnej mogą liczyć na wsparcie w postaci dofinansowania do budowy przydomowych oczyszczalni ścieków.

Zaopatrzenie w wodę na terenie Gminy realizowane jest poprzez eksploatację pięciu ujęć wody, tj. w Brzezinkach, Wierzbicy, Markotowie, Szymonkowie i w Krzywiczynach. System wodociągowy tworzą także dwie przepompownie strefowe wody w Skatągach oraz Brynicy, których zadaniem jest zapewnienie odpowiedniego ciśnienia w sieci wodociągowej.

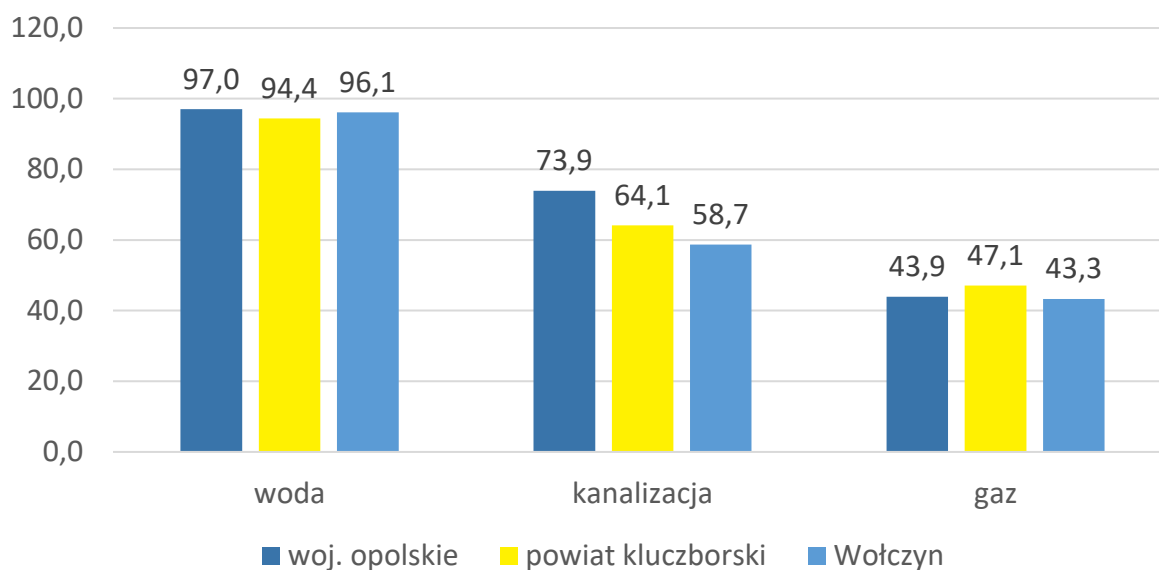
Przez Gminę Wołczyn przebiega sieć gazowa, którą eksploatuje Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ - SYSTEM S.A. Oddział w Świerklanach.

Operatorem sieci na obszarze Gminy jest Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. (PSG). Sieć gazowa jest w stanie dobrym i zapewnia pokrycie zapotrzebowania na gaz dla istniejących i potencjalnych odbiorców paliwa gazowego.

Przez teren Gminy przebiegają następujące magistralne sieci gazowe:

- gazociąg wysokiego ciśnienia 2x DN 500 PN, 6,3 MPa, relacji Tworóg – Komorzno,
- gazociąg wysokiego ciśnienia DN 100 PN, 6,3 MPa, odgałęzienie do SRP 1o Byczyna,
- gazociąg wysokiego ciśnienia DN 100/80 PN, 6,3 MPa, odgałęzienie do S 1o Wołczyn/Namysłów,
- gazociąg wysokiego ciśnienia DN 200 PN, 6,3 MPa, odgałęzienie Bruny/Świniary,
- gazociąg wysokiego ciśnienia DN 500 PN, 6,3 MPa, relacji Kluczbork – Przywory.

Poniżej zaprezentowana została analiza procentowego udziału korzystających z instalacji wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej w Gminie Wołczyn na tle porównywanych jednostek samorządu terytorialnego w 2020 r. Poziom zwodociągowania w Gminie w 2020 r. osiągnął 96,1% i był porównywalny do powiatu kluczborskiego (94,4%) i województwa opolskiego (97,0%). Udział osób korzystających z sieci kanalizacyjnej kształtuje się na niższym poziomie w analizowanych jednostkach, gdzie dostęp do kanalizacji w województwie miało 73,9% mieszkańców, w powiecie 64,1%, natomiast w Gminie 58,7%. Dostęp do sieci gazowej ma 43,3% mieszkańców Gminy.

Ryc. 18. Udział korzystających z instalacji sieciowych w Gminie Wołczyn w 2020 roku na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Gospodarka odpadami

Zgodnie z Ustawą z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, gminy zapewniają czystość i porządek na swoim terenie i tworzą warunki niezbędne do ich utrzymania, a w szczególności tworzą warunki do wykonywania prac związanych z utrzymaniem czystości i porządku na terenie gminy lub zapewniają wykonanie tych prac przez tworzenie odpowiednich jednostek organizacyjnych.

Podmiotem odpowiedzialnym za odbiór i wywóz odpadów komunalnych z terenu Gminy Wołczyn jest Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o. w Wołczynie.

Zgodnie z uchwałą Nr XXVII/261/2021 Rady Miejskiej w Wołczynie z dnia 27 stycznia 2021 r. w sprawie wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, ustalenia stawki oraz określenia terminu i częstotliwości ponoszenia tej opłaty wynosi:

- 30,00 zł od osoby miesięcznie, jeżeli odpady są zbierane i odbierane w sposób selektywny;
- 64,00 zł od osoby miesięcznie za miesiąc lub miesiące, w których nie dopełniono obowiązku selektywnego zbierania odpadów komunalnych.

W przypadku posiadania kompostownika przydomowego przysługuje ulga 2 zł od każdej osoby zamieszkującej nieruchomość, podlegające odliczeniu od stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

W poniższej tabeli przedstawiony został stan gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Wołczyn w latach 2017-2021. Na przestrzeni analizowanych lat masa odpadów

zbieranych z obszaru Gminy zwiększyła się. Udział odpadów zbieranych w sposób selektywny w całkowitej masie zbieranych odpadów corocznie się zwiększał z poziomu 10% w 2017 roku do poziomu 26% w 2021 roku.

Analizie poddane zostały również poziomy recyklingu, przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła oraz odzysku odpadów budowlanych i rozbiórkowych, a także poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania. Gmina Wołczyn przewyższa wskaźniki dotyczące poziomu recyklingu, przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła oraz przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami odpadów budowlanych i rozbiórkowych. Natomiast poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania nie przekroczył wymaganego poziomu w analizowanych latach.

Tab. 7. Stan gospodarki odpadami w Gminie Wołczyn w latach 2017-2021

		2017	2018	2019	2020	2021
Liczba mieszkańców objętych systemem gospodarowania odpadami komunalnymi (os.)		13 224	13 042	12 857	12 511	12 449
Łączna ilość zebranych odpadów komunalnych (Mg), w tym:		3 017,31	3 147,57	3 344,77	3 561,77	3 664,41
<i>zmieszane</i>		2 029,31	1 893,78	1 798,07	1 904,52	1 958,40
<i>segregowane</i>		290,73	851,54	657,11	1 043,93	963,36
Udział odpadów segregowanych w łącznej ilości odpadów		10%	27%	20%	29%	26%
Ilość zebranych odpadów na mieszkańca		0,23	0,24	0,26	0,28	0,29
Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła (%)	gmina	41	37	45	51	16,5
	wymagany	20	30	40	50	20
Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami odpadów budowlanych i rozbiórkowych (%)	gmina	57	100	100	91	20
	wymagany	45	50	60	70	20
Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania (%)	gmina	20	9	46	14	11
	wymagany	<45	<40	<40	<35	<35

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań.

Na terenie Gminy Wołczyn w miejscowości Wołczyn przy ulicy Rzecznej 3 funkcjonuje Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych. PSZOK czynny jest on poniedziałku do piątku w godzinach od 7:00 do 15:00 oraz w sobotę w godzinach od 9:00 do 13:00.

Pozostała działalność w zakresie ochrony środowiska

Postępujące zanieczyszczanie środowiska oraz wynikające z niego zmiany klimatyczne, będące skutkiem nadmiernej ekspansji człowieka na środowisko zmuszają do podejmowania działań ograniczających jego degradację oraz służących poprawie jego składowych. Działania te związane są w szczególności z ochroną powietrza atmosferycznego, wód powierzchniowych i podziemnych oraz gleb.

Działalność w zakresie ochrony środowiska prowadzona jest w Gminie Wołczyn w oparciu o następujące dokumenty:

- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wołczyn,
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wołczyn na lata 2020-2023 z perspektywą do 2027 roku,
- Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Wołczyn,
- Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie Miasta i Gminy Wołczyn.

Gmina Wołczyn współpracuje z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Opolu w sprawie programu Czyste Powietrze, którego podstawowym celem jest poprawa efektywności energetycznej oraz zmniejszenie emisji pyłów i innych zanieczyszczeń do atmosfery z istniejących jednorodzinnych budynków mieszkalnych. Program oferuje dofinansowania dla mieszkańców w zakresie termomodernizacji budynków, wymiany pieców oraz instalacji OZE.

Jednym z narzędzi kontroli nad zrównoważonym rozwojem i ochroną środowiska są decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia. W roku 2022 wydano decyzje tj.:

- Budowa farmy fotowoltaicznej WOŁCZYN o mocy do 50 MW wraz z niezbędną infrastrukturą towarzyszącą, zlokalizowaną na działkach nr ew. 764, 147/7, 842. 154, obręb Skąłagi;
- Rozbudowa obiektów do tuczu brojlera kurzego wraz z infrastrukturą towarzyszącą na działce o nr. ewid. 25/51 obręb Brzezinki.

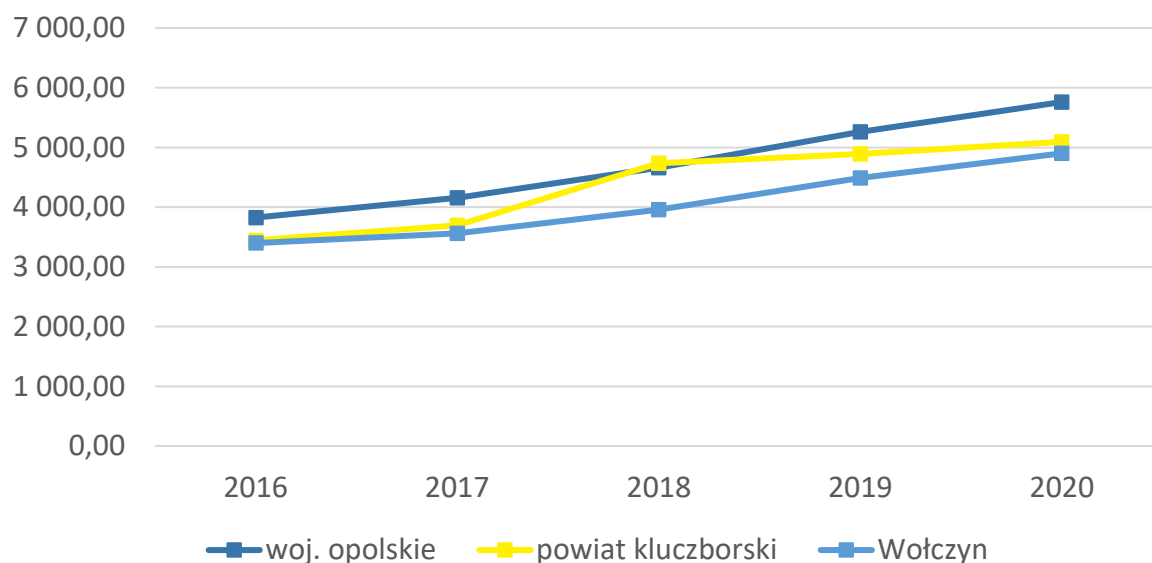
2.3. Stan finansów samorządowych

Wykonanie budżetu

W latach 2017-2021 dochody Gminy Wołczyn ulegały corocznemu wzrostowi – z poziomu 49,1 mln zł w 2017 roku do 70,1 mln zł w 2021 roku. Największy wzrost nastąpił w 2019 roku, kiedy dochody zwiększyły się o prawie 7 mln zł w porównaniu z rokiem poprzednim, co spowodowane było m.in. wzrostem dochodów majątkowych z tytułu dotacji i środków przeznaczonych na inwestycje.

Poniższy wykres prezentuje kształtowanie się średniego dochodu na jednego mieszkańca Gminy Wołczyn na tle porównywanych jednostek. Analizując powyższe dane zauważyć można, że dochód na 1 mieszkańca w Gminie Wołczyn stale rósł, osiągając w 2021 roku wielkość 4 901,44 zł. Dodatkowo, wskaźnik ten, od 2016 roku wzrósł nominalnie o 1 502,94 zł.

Wskaźnik dochodów ogółem na 1 mieszkańca w Gminie Wołczyn w 2020 roku był niższy od średniej wyznaczonej dla powiatu kluczborskiego (5 095,67 zł) o 194,23 zł i niższy niż średnia wyznaczona dla województwa opolskiego (5 760,86 zł, różnica 859,42 zł).

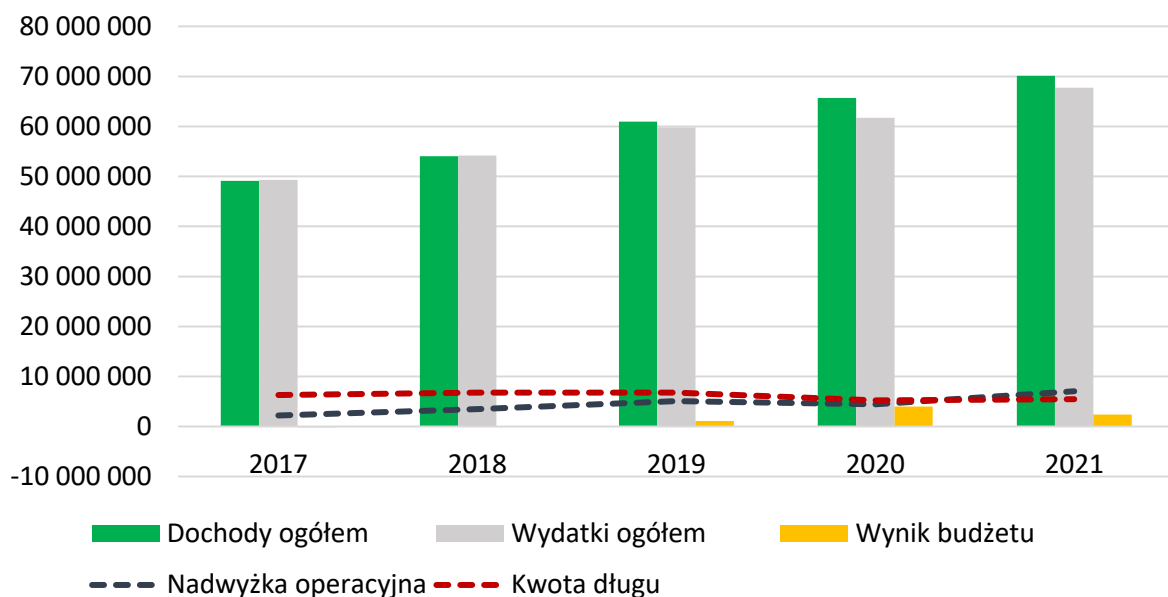

Ryc. 19. Dochody ogółem na 1 mieszkańca w Gminie Wołczyn na tle powiatu i województwa w latach 2016-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wśród dochodów budżetowych najwyższy udział stanowią dochody bieżące (średnio 95,9%). Widoczny wpływ na ich kształtowanie ma coroczne i stabilne zwiększanie się udziału w dochodach gminy ogółem udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych, subwencji oraz dochodów z tytułu dotacji na cele bieżące.

Corocznie wzrastają również wydatki bieżące Gminy. W 2017 roku wydatki bieżące kształtowały się na poziomie 49,3 mln zł i do 2021 roku wzrosły o ponad 18 mln zł. Tendencja ta jest zjawiskiem naturalnym, typowym dla gmin w Polsce. Ważne jest jednak, aby wzrost wydatków bieżących był współmierny do wzrostu uzyskiwanych dochodów bieżących. W Gminie Wołczyn w latach 2017-2021 dynamika wzrostu dochodów i wydatków bieżących była na tyle stabilna, że poziom uzyskiwanej nadwyżki operacyjnej (różnicy między dochodami a wydatkami bieżącymi) corocznie wzrastał z poziomu 2,2 mln zł w 2017 roku do poziomu 7,04 mln zł w 2021 roku.

Ryc. 20. Wykonanie budżetu Gminy Wołczyn w latach 2017-2021

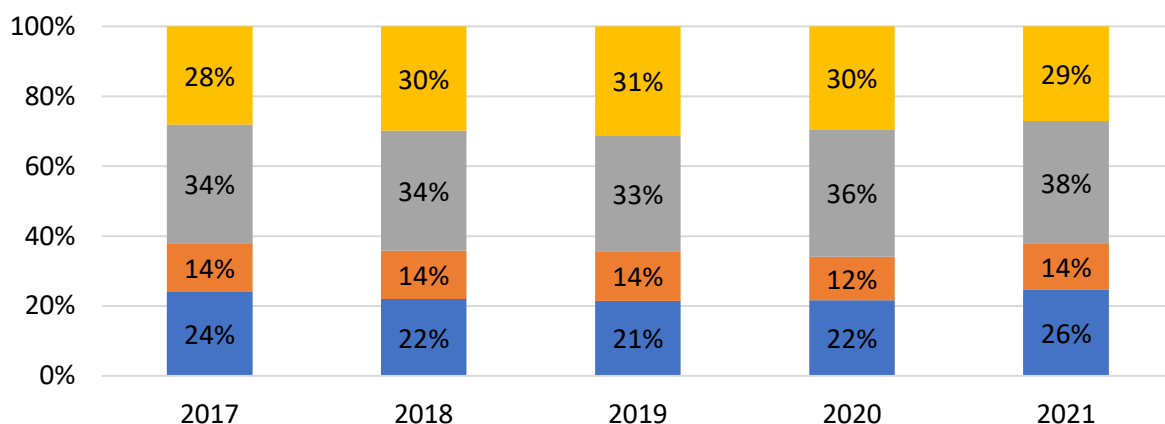
Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Ujemny wynik budżetu biorąc pod uwagę lata 2017-2021 wystąpił w roku 2017 (ok. 201 tys. zł) i 2018 (ok. 132 tys. zł) i był spowodowany wyższymi nakładami na inwestycje w tym okresie.

Należy jednak mieć na uwadze, iż niestabilna sytuacja na rynku usług, zmiana systemu podatkowego w Polsce oraz rosnąca inflacja może wpłynąć na obniżenie dochodów własnych Gminy, a w konsekwencji spadek jej zdolności inwestycyjnych.

Struktura dochodów i wydatków

Wśród dochodów budżetowych najważniejszą rolę odgrywają dochody własne, które decydują o samodzielności finansowej jednostki. Zalicza się do nich przede wszystkim podatki i opłaty lokalne. Jest to o tyle ważne, że w przypadku tej kategorii dochodów Gmina posiada kompetencje do przyjmowania uchwał, dzięki którym może decydować o stawkach podatkowych, wprowadzaniu ulg i zwolnień, umarzaniu należności, a także do przejmowania z nich wpływów. Dzięki dużemu zakresowi swobody w kształtowaniu tych dochodów, jednostka może również oddziaływać na podmioty gospodarcze, które funkcjonują na danym terenie, a przez to stymulować rozwój lokalny.

■ dochody własne bez PIT i CIT ■ udziały w podatkach centralnych ■ dotacje ■ subwencje

Ryc. 21. Struktura dochodów Gminy Wołczyn w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

W 2017 roku udział dochodów własnych Gminy w ogólnych dochodach stanowił 24%. W latach 2017- 2020 nastąpił nieznaczny spadek do poziomu 22%. Było to związane przede wszystkim ze zwiększeniem się dotacji na cele bieżące przekazywanej z budżetu państwa (przede wszystkim na program „Rodzina 500+”). Jednak w roku 2021 nastąpił wzrost dochodów własnych do poziomu 26%. Dodając udziały w podatku PIT i CIT, dochody własne Gminy Wołczyn w 2021 roku wynosiły 40% dochodów ogółem, co ograniczało możliwość samodzielnego oddziaływania Gminy na kształt i strukturę dochodów, a tym samym możliwość samodzielnego finansowania inwestycji. W latach 2017-2021 nastąpił wzrost udziału dotacji w budżecie Gminy z 34% do 38%.

W zakresie dochodów własnych największe znaczenie mają dochody z tytułu udziału w podatku PIT generujące w analizowanym okresie średnio 7,4 mln rocznie, następnie podatek od nieruchomości – 5,8 mln zł i podatek rolny – 1,8 mln zł. Z kolei wpływy z podatku CIT w analizowanym okresie wynosiły średnio 574 tys. zł rocznie. Na wzrost dochodów własnych ma wpływ wzrost podatku PIT, który od roku 2017 do 2021 roku wzrósł o ok. 2,46 mln zł, dochody z podatku nieruchomości wzrosły o ok. 783 tys. zł, z kolei z podatku od czynności cywilnoprawnych dochody wzrosły o ok. 377 tys. zł.

Tab. 8. Dochody podatkowe Gminy Wołczyn w latach 2017-2021

	2017	2018	2019	2020	2021
PIT	6 172 679,00	6 885 254,00	7 689 258,00	7 787 660,00	8 636 475,00
CIT	582 952,14	632 907,11	809 965,80	402 971,32	442 357,57
podatek rolny	1 795 978,48	1 779 214,52	1 823 296,78	1 926 029,75	1 969 124,59
podatek od nieruchomości	5 437 499,08	5 542 997,44	5 998 422,86	6 036 046,54	6 221 239,59
podatek leśny	173 445,63	146 238,04	158 424,20	164 460,66	168 745,18
podatek od środków transportowych	353 296,26	375 678,48	361 254,31	391 459,75	423 151,69

karta podat- kowa	20 940,51	18 894,61	17 546,30	19 323,08	21 329,30
podatek od czynności cy- wilnoprawnych	311 870,70	332 399,57	400 410,35	452 421,85	689 743,76
wpływy z opłaty skarbo- wej	28 563,00	29 938,00	34 695,52	41 937,28	66 206,56
wpływy z opłaty eksploa- tacyjnej	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Należy również mieć na uwadze, że potencjał finansowy Gminy w zakresie podatku od nieruchomości i podatku od środków transportowych jest wyższy. Wynika to z tego, że Gmina stosuje niższe niż maksymalne stawki podatkowe, a także stosuje ulgi i zwolnienia podatkowe. W efekcie w latach 2017-2021 łączna wartość zmniejszenia wpływów z tytułu podatku od nieruchomości wynosiła 4,98 mln zł (średnio 882 tys. zł rocznie na skutek stosowania niższych niż maksymalne stawek podatkowych oraz 114 tys. zł z tytułu ulg i zwolnień podatkowych) natomiast z tytułu podatku od środków transportowych 922 tys. zł (średnio 184 tys. zł rocznie na skutek stosowania niższych niż maksymalne stawek podatkowych).

Tab. 9. Kwoty stawek podatkowych oraz ulg i zwolnień podatkowych w Gminie Wołczyn w latach 2017-2021

		2017	2018	2019	2020	2021
podatek od nieruchomo- ści	skutki obniże- nia górnych stawek podat- ków	800 489,66	850 746,72	955 641,79	876 625,19	928 547,93
	skutki udzie- lonych ulg i zwolnień	79 538,73	80 223,59	93 477,84	188 491,09	129 066,71
	suma	880 028,39	930 970,31	1 049 119,63	1 065 116,28	1 057 614,64
podatek od środków transporto- wych	skutki obniże- nia górnych stawek podat- ków	132 126,91	146 969,33	188 118,34	214 160,62	240 785,66

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

W rankingu Ministerstwa Finansów na podstawie tzw. wskaźnika G (podstawowe dochody podatkowe na 1 mieszkańca gminy przyjęte do obliczania subwencji wyrównawczej na 2022 r.) Gmina Wołczyn znalazło się na 1299 miejscu wśród wszystkich jednostek w Polsce

(1301 w 2021 r. i w 2020 r.)¹. W 2022 r. nastąpił wzrost wartości wskaźnika z 1 376,85 zł na 1 406,25 zł, przy jednoczesnym spadku z pozycji w rankingu.

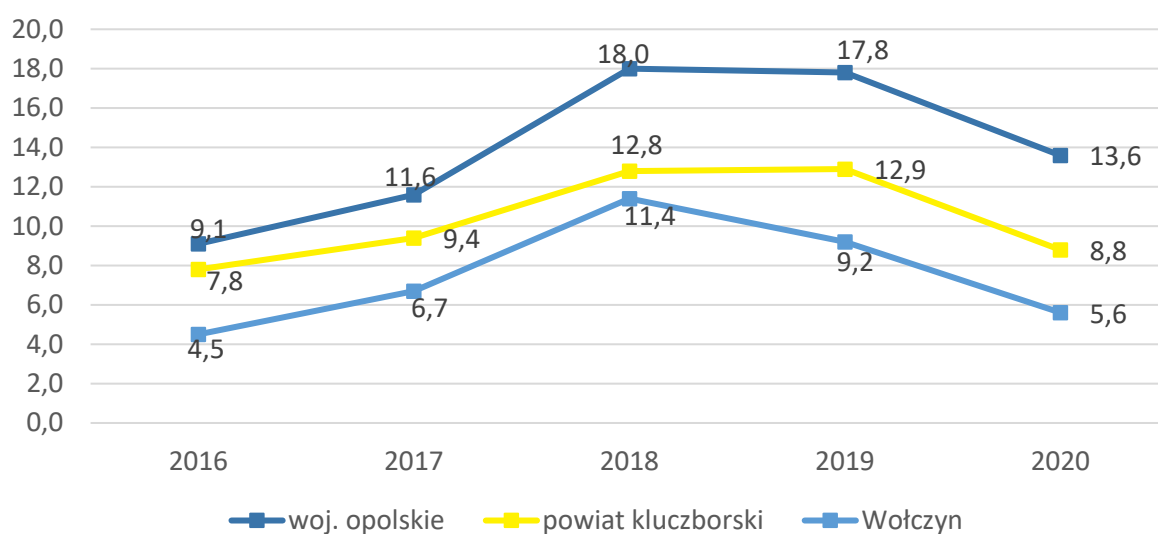
Analizując zmiany odsetka wydatków pomiędzy rokiem 2017² a 2021 w poszczególnych działach na tle wydatków ogółem największy spadek odnotowano w dziale 801 oświata i wychowanie (z 34,04 % do 31,43%) oraz 855 rodzina (z 26,91 % do 25,19%).

Natomiast najwyższy wzrost odnotowano w działach:

- 900 gospodarka komunalna i ochrona środowiska (z 6,66% do 14,22%);
- 754 bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa (z 1,03% do 1,49%).

W okresie 2016-2020 kwota wydatków majątkowych w Gminie Wołczyn ulegała dynamicznym zmianom. W 2016 r. wynosiła 3,28 mln zł (4,5% wydatków ogółem), w 2017 r. wzrosła do ponad 6,16 mln zł (6,7% wydatków ogółem) i osiągnęła najwyższą wartość w badanym okresie. Do roku 2020 roku wartość spadła do poziomu 3,94 mln zł (5,6% wydatków ogółem). Oznacza to, że Gmina prowadzi aktywne inwestycje w rozwój infrastruktury, które wynikają z bieżących potrzeb oraz możliwości finansowych.

Na poniższej rycinie przedstawiono udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w Gminie Wołczyn na tle powiatu i województwa w latach 2016-2020. Największy udział wydatków majątkowych wystąpił w 2018 i w 2019 roku. W pozostałych latach wydatki kształtowały się w granicach od 4,5% do 6,7%.

Ryc. 22. Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w Gminie Wołczyn na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

¹ [Wskaźniki dochodów podatkowych gmin, powiatów i województw na 2022 r. - Ministerstwo Finansów - Portal Gov.pl \(www.gov.pl\)](#)

² Jako rok bazowy przyjęto 2017 ze względu na wprowadzenie do budżetu wydatków w dziale 855 rodzina na świadczenia rodzinne

Nowe inwestycje publiczne to element sprzyjający nie tylko podnoszeniu jakości życia mieszkańców, ale także poprawiający uwarunkowania dla rozwoju czy budujący przyjazny wizerunek obszaru dla każdego z jego użytkowników.

Fundusze Europejskie 2014-2020

Gmina Wołczyn w latach 2014-2021 pozyskała dofinansowanie ze środków funduszy europejskich na szereg projektów. Zgodnie z serwisem www.mapadotacji.gov.pl łączna wartość dofinansowania projektów wynosiła 1,84 mln zł i przeznaczona była głównie na ochronę środowiska i edukację.

Tab. 10. Projekty dofinansowane z Funduszy Europejskich w latach 2014-2020

Lp.	Tytuł projektu	Beneficjent	Program	Wartość projektu	Wartość dofinansowania
1.	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w gminie Wołczyn	Gmina Wołczyn	Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego 2014-2020	1 184 058,56 zł	500 000,00 zł
2.	Szkoły podstawowe w Gminie Wołczyn stawiają na edukację.	Gmina Wołczyn	Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego 2014-2020	395 937,34 zł	336 546,74 zł
3.	Wysoka jakość edukacji w Gimnazjalno-Licealnym Zespole Szkół w Wołczynie.	Gmina Wołczyn	Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego 2014-2020	141 080,00 zł	119 918,00 zł
4.	Ochrona gatunków i siedlisk solniskowych oraz innych zagrożonych zbiorowisk od wody zależnych na terenie gminy Wołczyn.	Gmina Wołczyn	Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego 2014-2020	2 490 276,31 zł	884 836,96 zł

Źródło: www.mapadotacji.gov.pl

Rządowy Fundusz Polski Ład

Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych, który ma na celu zwiększenie skali inwestycji publicznych przez bezzwrotne dofinansowanie inwestycji realizowanych przez JST. Program realizowany jest poprzez promesy inwestycyjne udzielane przez BGK. Gmina Wołczyn pozyskała dotacje na inwestycje na łączną kwotę 20,46 mln zł.

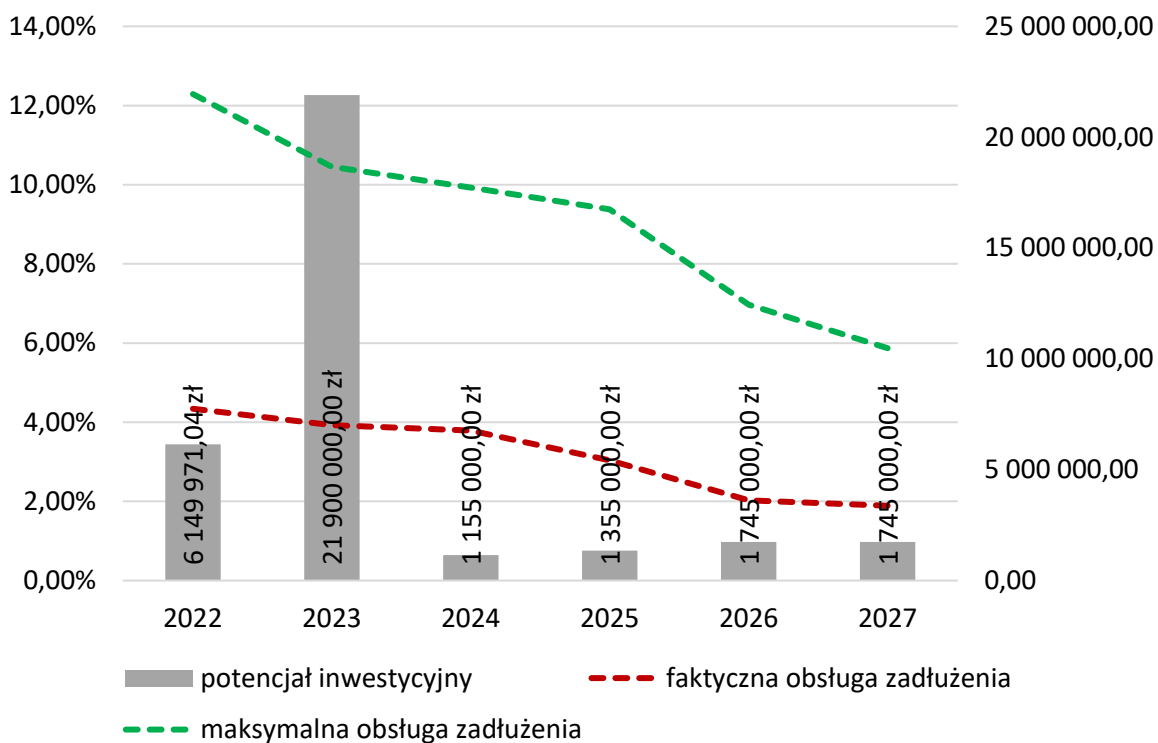
Tab. 11. Projekty dofinansowane z Polskiego Ładu

Wnioskodawca	Inwestycja	Kwota przyznanego dofinansowania
Gmina Wołczyn	Budowa kanalizacji sanitarnej w Świniarach Wielkich i Krzywiczynach	4 750 000,00 zł
Gmina Wołczyn	Budowa i przebudowa infrastruktury sportowej w gminie Wołczyn	5 400 000,00 zł
Gmina Wołczyn	Przebudowa i remont infrastruktury drogowej na terenie gminy Wołczyn	5 000 000,00 zł
Gmina Wołczyn	Modernizacja infrastruktury kulturalnej w gminie Wołczyn	5 310 000,00 zł

Potencjał inwestycyjny

Wykres poniżej przedstawia kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Wołczyn na lata 2022-2027 zgodnie z Wieloletnią Prognozą Finansową na lata 2022-2027 (uchwała Nr XLIII/409/2022 Rady Miejskiej w Wołczynie z dnia 29 czerwca 2022 r.). Pozwala on na ocenę możliwości inwestycyjno-kredytowych Gminy w przyszłości.

Zgodnie z art. 243 ustawy o finansach publicznych, dopuszczalna wysokość spłaty zobowiązań JST w danym roku (faktyczna obsługa zadłużenia) nie może przekroczyć indywidualnie liczonego, maksymalnego wskaźnika obsługi zadłużenia. Jak wynika z wykresu, obecny kształt wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Wołczyn pozwala na obsługę dodatkowych zobowiązań.

Ryc. 23. Kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Wołczyn na lata 2022-2027

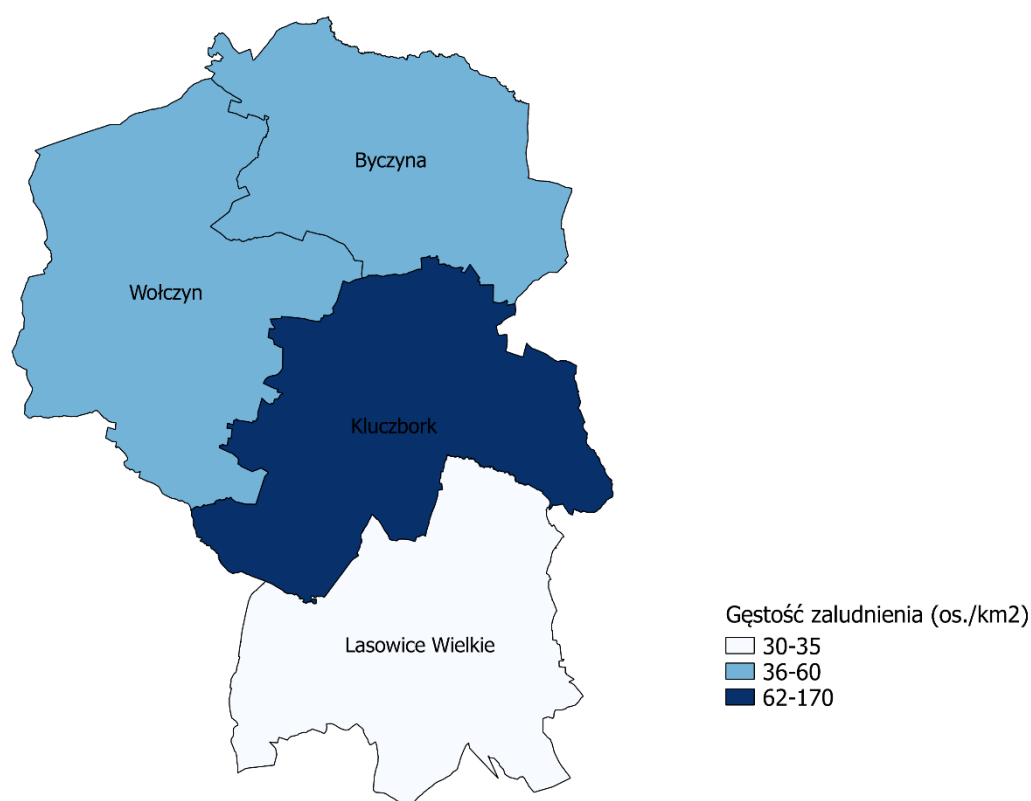
Źródło: opracowanie własne na podstawie uchwały Nr XLIII/409/2022 z dnia 29 czerwca 2022 r. w sprawie: zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Wołczyn na lata 2022-2027.

Dodatkowo na wykresie przedstawiono potencjał inwestycyjny Gminy rozumiany jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów) w latach 2022-2027. Wynika z niego, że potencjał inwestycyjny w okresie prognozy wyniesie około 34,05 mln zł.

CZĘŚĆ 3: DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY

3.1. Demografia

Według danych GUS Gmina Wołczyn w roku 2021 liczyła 13 132 mieszkańców, co w przeliczeniu na powierzchnię wynosiło 54 os./km². Z tego względu gęstość zaludnienia w Gminie była jedną z niższych w powiecie kluczborskim, gdzie gęstość zaludnienia kształtowała się na poziomie 76 os./km². Największa gęstość zaludnienia występowała w Gminie Kluczbork (164 os./km²), a najniższa w Gminie Lasowice Wielkie (32 os./km²).

Ryc. 24. Gęstość zaludnienia w powiecie kluczborskim w 2021 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

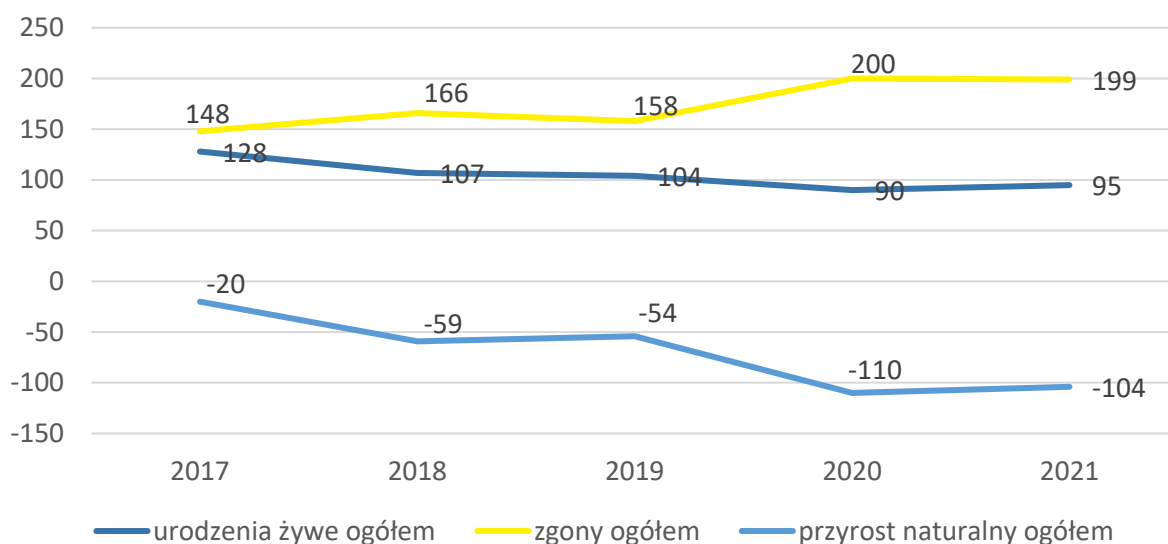
W poniższej tabeli zestawiono dane dotyczące zmiany liczby ludności w latach 2017-2021 w Gminie Wołczyn, powiecie kluczborskim oraz pozostałych gminach należących do powiatu. Zauważa się spadek liczby ludności na przestrzeni lat. W Gminie Wołczyn w 2021 roku wynosiła ona 13 132 mieszkańców, co daje o 617 mieszkańców mniej niż w pierwszym analizowanym roku. Średnia dynamika zmiany liczby ludności dla Gminy wynosiła 98,9% oraz 99,3% dla powiatu. Liczba ludności w Gminie stanowi 20% mieszkańców powiatu.

Tab. 12. Zmiany liczby ludności w powiecie kluczborskim w latach 2017-2021

JST	2017	2018	2019	2020	2021	udział w 2021 r.	średnia dynamika
powiat kluczborski	66 189	65 837	65 470	65 026	64 451	100%	99,3%
Byczyna	9 424	9 352	9 221	9 170	9 053	14%	99,0%
Kluczbork	36 116	35 980	35 938	35 724	35 506	55%	99,6%
Lasowice Wielkie	6 901	6 862	6 827	6 803	6 760	10%	99,5%
Wołczyn	13 748	13 643	13 484	13 329	13 132	20%	98,9%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Zachodzące w Gminie procesy demograficzne uzależnione są od przyrostu naturalnego oraz salda migracji.

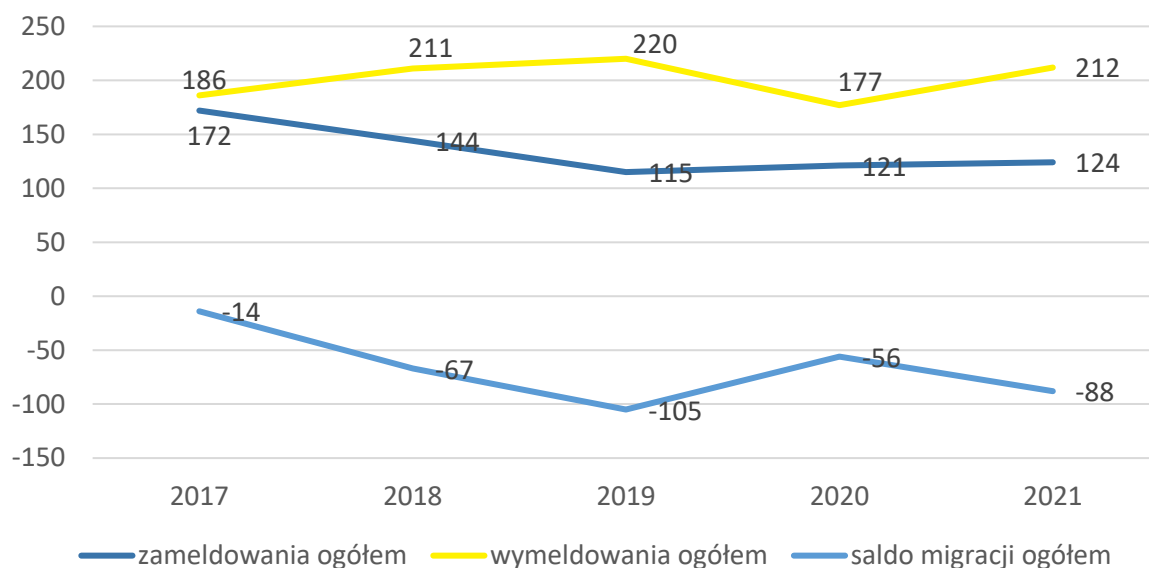
Ryc. 25. Przyrost naturalny w Gminie Wołczyn w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W latach 2017-2021 przyrost naturalny w Gminie utrzymywał się na ujemnym poziomie, przy rocznej liczbie urodzeń oscylującej między 90 a 128, a zgonów między 148 a 200.

Drugim czynnikiem wpływającym na liczbę mieszkańców w Gminie jest saldo migracji, czyli różnica między zameldowaniami i wymeldowaniami.

Saldo migracji w badanym okresie w Gminie Wołczyn jest ujemne. Od roku 2020 obserwowany jest również wzrost liczby zameldowań i wymeldowania w Gminie.

Ryc. 26. Saldo migracji w Gminie Wołczyn w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wskaźnik przyrostu naturalnego w 2021 roku kształtował się na poziomie ujemnym nie tylko w Gminie Wołczyn – jest to sytuacja charakterystyczna dla całego powiatu i województwa. Przyrost naturalny na 1 000 mieszkańców w Gminie Wołczyn był na poziomie -7,86 i był najniższy w powiecie.

Podobną tendencję wykazywał wskaźnik salda migracji na 1000 mieszkańców. Wszystkie gminy powiatu kluczborskiego w 2021 r. odnotowały ujemne saldo migracji. Wskaźnik dla Gminy Wołczyn w 2021 r. wyniósł -6,6.

Tab. 13. Przyrost naturalny i saldo migracji na 1 tys. mieszkańców w Gminie Wołczyn w latach 2017-2021 na tle powiatu i województwa

JST	przyrost naturalny na 1000 mieszkańców		saldo migracji na 1000 mieszkańców	
	2021 r.	średnia zmiana wskaźnika od 2017 r.	2021 r.	średnia zmiana wskaźnika od 2017 r.
woj. opolskie	-6,06	-1,06	-1,40	-0,05
powiat kluczborski	-6,78	-1,05	-3,20	-0,40
Byczyna	-6,38	-1,30	-7,70	-0,55
Kluczbork	-6,88	-1,06	-0,70	0,18
Lasowice Wielkie	-4,72	0,49	-3,40	-1,25
Wołczyn	-7,86	-1,60	-6,60	-1,40

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Analizując wskaźniki demograficzne dla Gminy Wołczyn zaobserwować można stopniowe starzenie się społeczeństwa. Wskaźnik senioralnego obciążenia demograficznego przedstawia ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym.

Dynamika wzrostu tego wskaźnika wyniosła dla Gminy 115%. Na tle całego województwa opolskiego i powiatu kluczborskiego wskaźnik kształtował się na wyższym poziomie.

Pogłębiając analizę struktury demograficznej Gminy Wołczyn można zauważyć, że wyraźnie zmniejsza się w niej odsetek mieszkańców w tzw. wieku kreatywnym (ludność w wieku 25-34 lat). Nie jest to pozytywna cecha Gminy, ponieważ ludność w tym wieku jest główną siłą napędową jednostki samorządu terytorialnego. Dynamika spadku tego wskaźnika w latach 2017-2021 była na poziomie 92% – wynika z tego, że udział mieszkańców w wieku kreatywnym spada, jednak wolniej niż ma to miejsce w stosunku do średniej województwa.

Tab. 14. Wskaźniki demograficzne dla Gminy Wołczyn w 2017 i 2021 roku na tle innych jednostek

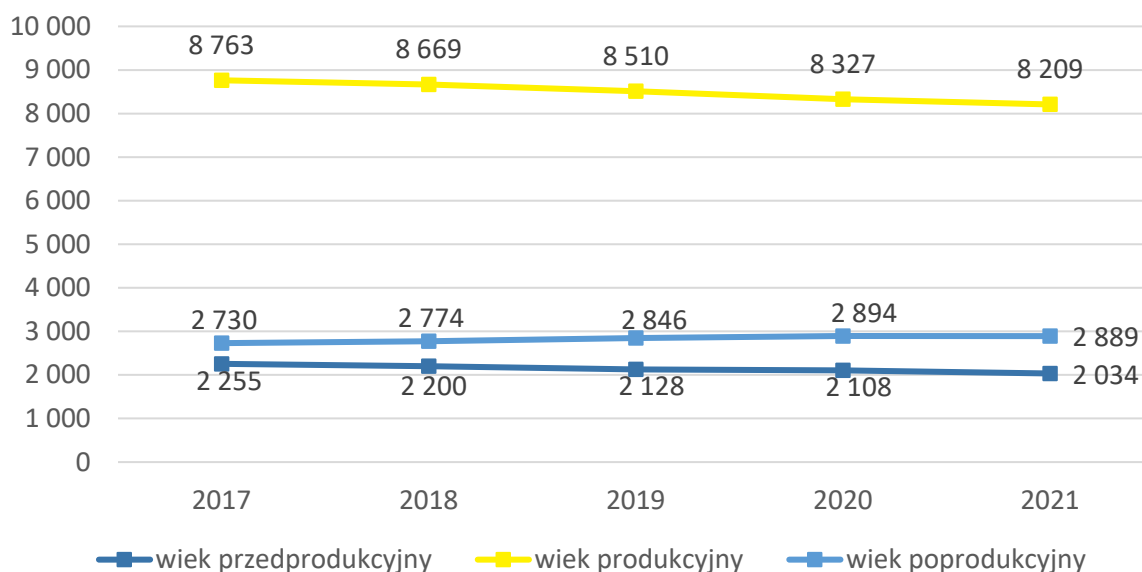
JST	mieszkańcy w wieku kreatywnym ¹ (%)			senioralne obciążenie demograficzne ² (%)		
	2017	2021	dynamika	2017	2021	dynamika
woj. opolskie	15,13	13,11	87%	25,50	29,80	117%
powiat kluczborski	15,84	13,95	88%	24,40	28,30	116%
Wołczyn	15,79	14,61	92%	23,40	27,00	115%

¹ Ludność w wieku 25-34 lat w stosunku do ludności ogółem

² Ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na poniższym wykresie przedstawiona została struktura ludności w Gminie Wołczyn, poprzez graficzne zestawienie liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w latach 2017- 2021. Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym corocznie stopniowo maleje, choć tempo spadku jest niższe w porównaniu do liczby osób w wieku produkcyjnym. Z kolei biorąc pod uwagę liczbę osób w wieku poprodukcyjnym, zauważalna jest odwrotna tendencja. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym przewyższa liczbę osób w wieku przedprodukcyjnym. Skutkuje to wzrostem zapotrzebowania na nowe usługi społeczne, głównie skierowane dla seniorów, a jednocześnie spadku zapotrzebowania na inne, obecnie jeszcze poszukiwane.

Ryc. 27. Struktura ludności w Gminie Wołczyn w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

3.2. Kapitał społeczny

Żłobki i przedszkola

Na terenie Gminy działa jeden publiczny żłobek oferujący opiekę nad dziećmi do lat 3. Jest to Żłobek Gminny „Wesołe Misie” mieszczący się przy ulicy Sienkiewicza 1 w Wołczynie. Żłobek jest czynny od poniedziałku do piątku w godzinach 06:30-16:30. Opłata miesięczna, czyli podstawowa opłata ponoszona przez rodziców za pobyt dziecka wynosi 301,0 zł, z kolei dzienna opłata za wyżywienie 8,0 zł.

Liczba miejsc w Żłobku „Wesołe Misie” w Wołczynie od dnia uruchomienia przedstawiała się następująco:

- od maja 2019 r. wynosiła 20 miejsc,
- od września 2020 r. wynosiła 36 miejsc,
- od czerwca 2021 r. wynosiła 40 miejsc,
- od września 2021 wynosi 42 miejsca.

Jak wynika z powyższego, liczba miejsc w żłobku systematycznie ulegała powiększeniu, zgodnie z potrzebami zgłaszanymi przez mieszkańców Gminy Wołczyn.

Na terenie Gminy działa jedno Przedszkole Publiczne w Wołczynie oraz oddziały przedszkolne mieszczące się w 3 szkołach podstawowych w Wierzbicy Górnej, Wąsicach i Komorzynie. Jednostki te są prowadzone przez Gminę. W Gminie funkcjonują również 2 punkty przedszkolne prowadzone przez stowarzyszenia tj. Stowarzyszenie Oświatowe KRUK (Punkt Przedszkolny w Skałagach) oraz Stowarzyszenie Rozwoju i Odnowy Wsi Szymonków (Punkt Przedszkolny w Szymonkowie).

Tab. 15. Przedszkola na terenie Gminy Wołczyn

Nazwa przedszkola/oddziału/punktu przedszkolnego	Liczba dzieci	Liczba grup	Średnia wielkość grupy	Godziny otwarcia
Przedszkole Publiczne w Wołczynie	241	10	24,1	06:15 - 16:00
Oddział Przedszkolny przy Szkole Podstawowej im. Orła Białego w Wierzbicy Górnej	49	2	24,5	07:30 - 15:30
Oddział Przedszkolny przy Szkole Podstawowej w Wąsicach	33	2	16,5	08:00 - 15:00
Oddział Przedszkolny przy Szkole Podstawowej w Komorznie	35	2	17,5	07:30 - 16:00
Punkt Przedszkolny w Skąłagach	24	1	24	08:15 - 13:15
Punkt Przedszkolny w Szymonkowie	14	1	14	08:00 - 13:30

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Wołczynie

W poniższej tabeli przedstawiono dane dotyczące sytuacji związanej w upowszechnieniem opieki przedszkolnej na terenie Gminy Wołczyn. Poziom upowszechnienia opieki przedszkolnej corocznie zwiększał się. Corocznie zwiększa się również miesięczny koszt utrzymania dziecka w przedszkolu gminnym, który w 2021 roku wyniósł 818,30 zł.

Tabela zawiera również informacje o liczbie dzieci zamieszkujących Gminę Wołczyn, ale uczęszczających do przedszkola poza jej terenem oraz odwrotnie – o liczbie dzieci zamieszkujących inne gminy, ale zapisanych do placówki na obszarze Gminy Wołczyn. Liczby te ulegają niewielkim zmianom na przestrzeni lat. W roku szkolnym 2021/2022 17 dzieci będących mieszkańcami Gminy Wołczyn uczęszczało do przedszkoli na terenie gmin sąsiadujących, a 5 dzieci spoza Gminy dowożone były do placówek na jej obszarze.

Tab. 16. Funkcjonowanie placówek przedszkolnych w Gminie Wołczynie

	2017	2018	2019	2020	2021
Udział dzieci objętych opieką przedszkolną (%)	74%	77%	81%	78%	80%
Liczba dzieci z terenu gminy w przedszkolach na terenie innych gmin (os.)	15	12	17	12	17
Liczba dzieci z terenu innych gmin w przedszkolach na terenie gminy (os.)	6	5	8	2	5
Miesięczny koszt utrzymania 1 dziecka w przedszkolu gminnym (zł)	775,06	826,58	715,50	866,76	818,30
Wysokość miesięcznej dotacji na 1 dziecko w przedszkolu niepublicznym (zł)	387,53	413,29	357,75	433,38	409,15

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Wołczynie

Szkoły

Gmina Wołczyn w 2021 roku organem prowadzącym dla 4 placówek oświatowych tj.:

- Zespół Szkół w Wołczynie w skład którego wchodzi Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II oraz Liceum Ogólnokształcące,
- Szkoła Podstawowa w Komorznie,
- Szkoła Podstawowa im. Orła Białego w Wierzbicy Górnej,
- Szkoła Podstawowa w Wąsicach.

Ponadto na terenie Gminy Wołczyn funkcjonowały jednostki oświatowe prowadzone przez osoby prawne inne niż jednostki samorządu terytorialnego, tj.:

- Stowarzyszenie Rozwoju i Odnowy Wsi Szymonków jest organem prowadzącym dla:
 - Szkoły Podstawowej w Szymonkowie,
 - Punktu Przedszkolnego w Szymonkowie.
- Stowarzyszenie Oświatowe „KRUK” w Skałągach jest organem prowadzącym dla:
 - Szkoły Podstawowej w Skałągach,
 - Punktu Przedszkolnego w Skałągach.

Tab. 17. Szkoły na terenie Gminy Wołczynie

Nazwa szkoły	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Średnia wielkość oddziału	Liczba etatów nauczycieli
Szkoła Podstawowa im. Orła Białego w Wierzbicy Górnej	69	5	13,8	11,89
Zespół Szkół w Wołczynie	675	31	21,7	85,61
Szkoła Podstawowa w Wąsicach	17	3	5,6	7,58
Szkoła Podstawowa w Komorznie	51	5	10,2	11
Szkoła Podstawowa w Skałągach	53	8	6,6	9,42
Szkoła Podstawowa w Szymonkowie	48	8	6	8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Wołczynie

W tabeli poniżej zaprezentowany został stan bazy dydaktycznej w szkołach podstawowych na terenie Gminy Wołczyn w roku szkolnym 2020/2021. Żadna ze szkół podstawowych mieszczących się na terenie Gminy Wołczyn nie prowadziła nauczania w zmianowym systemie pracy. We wszystkich szkołach uczniowie mieli dostęp do komputerów oraz projektorów multimedialnych. W każdej ze szkół była sala gimnastyczna (poza szkołą w Wąsicach i Skałągach), funkcjonowały świetlice oraz był parking dla nauczycieli i rodziców (poza Szkołą Podstawową w Szymonkowie). W Zespole Szkół w Wołczynie były pracownie językowe i klasy integracyjne.

Tab. 18. Stan bazy dydaktycznej w szkołach na terenie Gminy Wołczyn

Nazwa szkoły:	Szkoła Podstawowa im. Orła Białego w Wierzbicy Górnej	Zespół Szkół w Wołczynie	Szkoła Podstawowa w Wąsicach	Szkoła Podstawowa w Komorznie	Szkoła Podstawowa w Skalągach	Szkoła Podstawowa w Szymonkowie
Liczba sal lekcyjnych (szt.)	6	43	6	8	8	7
Rodzaj i stan obiektów sportowych / sal gimnastycznych	sala gimnastyczna-dobry	hala widowiskowo-sportowa-dobry	sala zastępcza-dobry	sala gimnastyczna-dobry	Zastępcza sala gimnastyczna-dobry	sala gimnastyczna-dobry
Pracownie językowe	nie	tak	nie	nie	nie	nie
Klasy dwujęzyczne / sportowe / integracyjne	nie	nie/nie/tak	nie	nie	nie	nie
Komputery do użytku uczniów (szt.)	30	75	17	42	15	24
Projektory multimedialne (szt.)	3	32	5	5	2	1
Kamery - monitoring szkolny	tak	tak	tak	tak	tak	nie
Szafki dla każdego ucznia	nie	tak	tak	tak	tak	tak
Świetlice	Tak, 07:30-14:30	Tak, 06:45-15:45	Tak, 07:00-15:15	Tak, 07:30-15:30	Tak, 07:30-13:15	Tak, 08:00-14:00
Parkingi dla kadry / rodziców (tak/nie)	tak	tak/nie	tak	tak	tak	nie

Gabinet pielęgniarstwa / stomatologiczny (tak/nie)	tak	tak/nie	tak	tak	nie	nie
Liczba stypendystów (os.)	12	Sportowe- 9 Osiągnięcia w nauce- 99 Ministra- 1	5	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Wołczynie

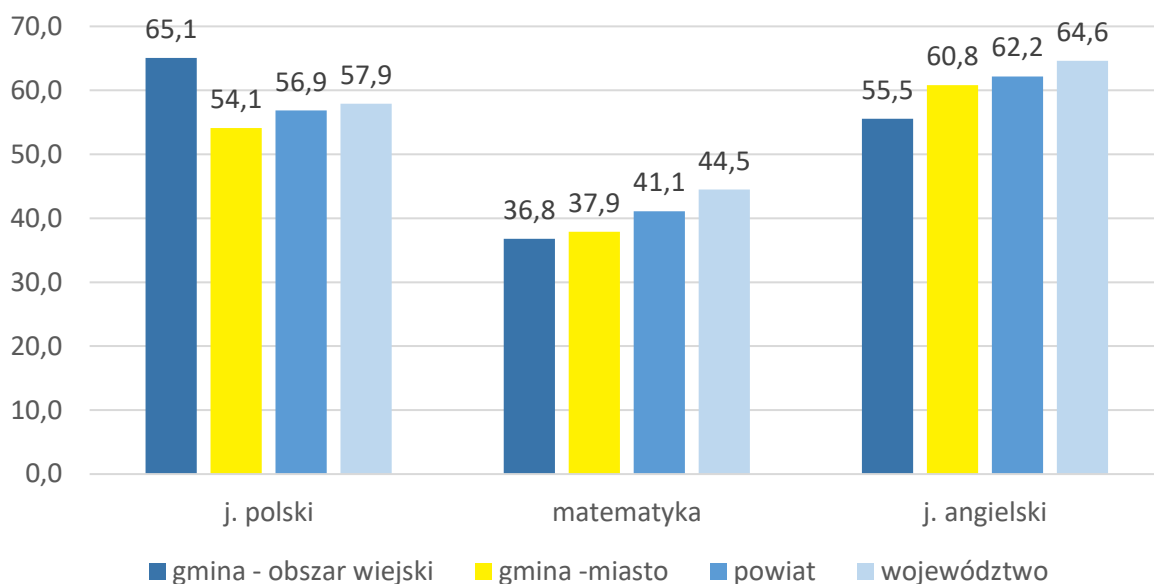
W tabeli poniżej zestawiono całkowitą liczbę uczniów uczęszczających do szkół na terenie Gminy Wołczyn w zestawieniu z liczbą dzieci zamieszkującą teren Gminy, ale dojeżdżającą do szkół poza jej granicami. Zaobserwować można, iż liczby te na przestrzeni analizowanych lat 2017- 2021 malały. Do szkół na terenie Gminy w 2021 roku zapisanych było 890 dzieci. Liczba dzieci zamieszkujących Gminę Wołczyn, lecz uczęszczających do szkół na terenie innych gmin w 2021 roku wynosiła 80 dzieci.

Tab. 19. Liczba uczniów zamieszkujących Gminę Wołczyn uczęszczająca do szkół na terenie Gminy

	2017	2018	2019	2020	2021
Łączna liczba uczniów uczęszczających do szkół na terenie gminy wraz z klasami "0" (os.)	1032	1055	957	910	890
Liczba uczniów z terenu gminy, uczęszczających do szkół na terenie innych gmin (os.)	103	95	93	81	80

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Wołczynie

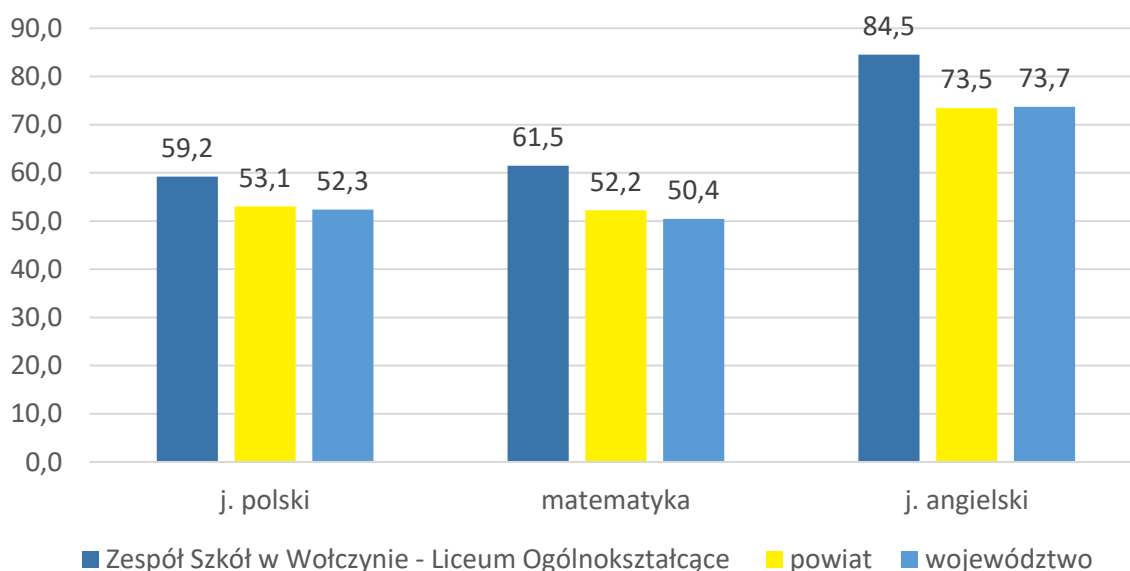
Badanie postępów edukacyjnych i osiągnięć uczniów może przybierać różne formy. Najczęściej są to sprawdziany wewnętrzne i zewnętrzne oraz konkursy przedmiotowe. Wyniki klas VIII szkół podstawowych z egzaminu na zakończenie szkoły podstawowej w roku szkolnym 2020/2021 obrazuje poniższe zestawienie. Ich analiza wskazuje, że poziom kształcenia ze wszystkich przedmiotów, poza językiem polskim w Gminie jest znacznie (o kilka punktów %) niższy niż średnia wyznaczona dla województwa opolskiego i powiatu kluczborskiego.

Ryc. 28. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w Gminie Wołczyn w roku 2021 na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE 2021.

Wyniki klas maturalnych szkół ponadpodstawowych z egzaminu na zakończenie szkoły w roku szkolnym 2020/2021 obrazuje poniższe zestawienie. Ich analiza wskazuje, że poziom kształcenia ze wszystkich przedmiotów w Gminie jest wyższy niż średnia wyznaczona dla województwa opolskiego i dla powiatu kluczborskiego.

Ryc. 29. Egzamin maturalny średnie wyniki procentowe egzaminów pisemnych na poziomie podstawowym na tle powiatu i województwa w Gminie Wołczyn w 2021 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE 2021.

Tabela poniżej przedstawia dane dotyczące wykonania wydatków w dziale 801 Oświata i wychowanie w latach 2017-2021. Można z niej wnioskować, że wydatki bieżące na oświatę corocznie wzrastały. Najwyższy udział stanowiły wydatki na wynagrodzenia i pochodne (średnio 73,2% wydatków bieżących). Pozostałe wydatki bieżące mieściły się w przedziale 4,49-5,79 mln zł rocznie. Najwyższe wydatki majątkowe wystąpiły w 2018 roku (wynosiły 1,48 mln zł).

Tab. 20. Wydatki w dziale oświata i wychowanie w Gminie Wołczyn w latach 2017-2021

	2017	2018	2019	2020	2021
WYDATKI OGÓŁEM	16 793	18 958	19 507	19 713	21 286
	415,06	151,92	711,80	257,53	284,79
Wydatki bieżące, w tym:	16 760	17 469	18 729	19 453	20 929
	710,44	710,20	310,27	518,71	079,29
<i>Wynagrodzenia i pochodne</i>	11 956	12 972	13 848	14 429	15 135
	245,53	926,50	182,35	061,00	316,03
<i>Pozostałe wydatki bieżące</i>	4 804	4 496	4 881	5 024	5 793
	464,91	783,70	127,92	457,71	763,26
Wydatki majątkowe	32 704,62	1 488	778 401,53	259 738,82	357 205,50
		441,72			
SUBWENCJA OŚWIATOWA	8 856	9 030	11 426	10 708	10 262
	168,00	438,00	486,00	823,00	725,00
Różnica między subwencją oświatową a wydatkami w dziale 801	7 937	9 927	8 081	9 004	11 023
	247,06	713,92	225,80	434,53	559,79
Stopień pokrycia	53%	48%	59%	54%	48%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Wołczynie.

W tabeli można również zwrócić uwagę na poziom przyznanej subwencji oświatowej oraz stopień, w jakim pokrywa ona wydatki na oświatę w Gminie. Wynika z niej, że subwencja oświatowa w żadnym z analizowanych lat nie pokrywała w całości wydatków na oświatę. Dodatkowo zauważalny jest również malejący stopień pokrycia wydatków subwencją, co oznacza, że coraz więcej wydatków oświatowych Gmina musi pokrywać z dochodów własnych. W 2017 roku wskaźnik ten wynosił 53%, a w roku 2021 zmniejszył się do 48%.

Kultura i sport

Na terenie Gminy Wołczyn funkcjonują następujące placówki i instytucje prowadzące działalność kulturalną:

- Wołczyński Ośrodek Kultury, w skład którego wchodzi:
 - Dom Kultury,
 - 18 świetlic wiejskich,
- Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna i pięć punktów filialnych;
- świetlice w obiektach OSP.

Prowadzeniem działalności kulturalnej oraz zadaniami związanymi z promocją Gminy zajmuje się przede wszystkim Wołczyński Ośrodek Kultury. Misją ośrodka jest wszechstronny rozwój mieszkańców sprzyjający ewolucji uzdolnień, pasji, ekspresji oraz twórczości plastycznej, muzycznej, tanecznej i teatralnej. Oferta ośrodka skierowana jest do wszystkich grup wiekowych. WOK posiada szeroką i różnorodną ofertę programową: pracownie artystyczne, studio nagrań, pracownie muzyczne, pracownię plastyczną, salę widowiskową z ponad 250 miejscami, małą salę na 50 miejsc.

Działalność kulturalna w Wołczyńskim Ośrodku Kultury realizowana jest poprzez prowadzenie sekcji działających przy Wołczyńskim Ośrodku Kultury:

- Zespół Mażorettek „Aurora” – zajęcia taneczne dla dzieci i młodzieży,
- Zespół Pieśni i Tańca „Modrzewiaczy” – zajęcia taneczna dla młodzieży i dorosłych,
- Zespół Pieśni i Tańca „Mali Modrzewiaczy” – zajęcia taneczno – wokalne dla dzieci,
- Zespół „Wrzos” – zajęcia wokalne dla dorosłych (seniorów),
- „Tupot małych stóp” – zajęcia rytmiki dla dzieci przedszkolnych,
- Nauka gry na keyboardzie – zajęcia muzyczne dla dzieci i młodzieży,
- Nauka gry na akordeonie – zajęcia muzyczne dla dzieci,
- Nauka śpiewu dla dzieci, młodzieży oraz dorosłych,
- Nauka języka angielskiego,
- Ognisko muzyczne – gitara – zajęcia muzyczne dla dzieci i młodzieży,
- Plastyka i Rękodzieło – zajęcia plastyczne i rękodzielnicze dla dzieci i młodzieży,
- Grupa Sceniczna „ Z okazji...” – zajęcia teatralne dla dzieci,
- Zumba,
- Zajęcia Fitness.

Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna i punkty filialne oprócz udostępniania zbiorów dla dzieci i dorosłych prowadzi działalność kulturalno-oświatową. Wśród form pracy upowszechniających czytelnictwo oferuje: lekcje biblioteczne, wycieczki do biblioteki, konkursy czytelnicze i plastyczne, spotkania autorskie. Biblioteka współpracuje z portalem e-usług bibliotecznych. Mieści się w budynku dostosowanym do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Wśród najważniejszych wydarzeń kulturalnych organizowanych na terenie Gminy Wołczyn wyróżnia się m.in.: Dni Miasta, Bieg uliczny o Puchar Burmistrza Wołczyna, Orszak Trzech Króli, Gala „Isander”, Serce dla Wołczyna.

Bazę sportową Gminy Wołczyn stanowi:

- Hala widowiskowo- sportowa zlokalizowana w Wołczynie,
- Kompleks sportowy w Wołczynie- boisko piłkarskie, boisko do piłki siatkowej, boisko do piłki koszykowej, boisko do piłki ręcznej, bieżnia, siłownia zewnętrzna,

sprzęt do ćwiczeń, boisko do piłki nożnej ORLIK 2012 ze sztuczną nawierzchnią, boisko do tenisa,

- Kąpielisko miejskie - basen kąpielowy oraz brodzik dla dzieci wraz z zapleczem sanitarnym
- Stadion miejski - tzw. Polonia.

Ponadto na terenie Gminy znajdują się boiska piłkarskie do piłki nożnej w miejscowościach.: Wierzbica Górna, Szymonków, Komorzno, Krzywiczyny, Ligota Wołczyńska, Skałagi i Rożnów. Boiska są użytkowane przez kluby sportowe działające na terenie swoich sołectw.

Bezpieczeństwo publiczne

Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 14 Ustawy o samorządzie gminnym, utrzymanie porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrona przeciwpożarowa i przeciwpowodziowa należy do zadań własnych gminy.

Na terenie Gminy zlokalizowanych jest 10 remiz Ochotniczej Straży Pożarnej. Jednostki działające w Wołczynie, Gierałcicach i Szymonków są ujęte w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym.

W 2021 r. jednostki OSP Gminy Wołczyn brały udział w 459 zdarzeniach.

Tab. 21. Jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej na terenie Gminy

Nazwa jednostki	Lokalizacja	Ujęcie w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym
OSP Wołczyn	Wołczyn, ul. Byczyńska 4	tak
OSP Gierałcice	Gierałcice, ul. Opolska 36	tak
OSP Szymonków	Szymonków, ul. Młyńska 23	tak
OSP Komorzno	Komorzno, ul. Kępińska 11 a	nie
OSP Skałagi	Skałagi, ul. Sportowa 1	nie
OSO Szum	Szum 44 a	nie
OSP Wąsice	Wąsice, ul. Główna 14 a	nie
OSP Wierzbica Dolna	Wierzbica Dolna 22	nie
OSP Wierzbica Górna	Wierzbica Górna	nie
OSP Wierzchy	Wierzchy 37 a	nie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Wołczynie

Utrzymaniem porządku i bezpieczeństwa publicznego na terenie Gminy Wołczyn, zajmuje się Komisariat Policji w Wołczynie przy ulicy Dworcowej 3. Posterunek jest czynny od poniedziałku do piątku w godz. 7:30 do 15:30.

Na terenie Gminy działa Straż Miejska. Funkcjonariusze Straży Miejskiej podczas pełnienia służby w patrolach pieszych i zmotoryzowanych na terenie miasta i gminy, reagują na wszystkie zakłócenia porządku w miejscach publicznych i wspólnotach mieszkaniowych.

W wyniku tych działań funkcjonariusze straży w 2021 roku ujawnili 464 wykroczenia, wszczęli 14 postępowań i skierowali 3 wnioski o ukaranie sprawców do Sądu Rejonowego w Kluczborku oraz nałożyli 11 grzywnien w postępowaniu mandatowym.

W celu podniesienia poziomu bezpieczeństwa mieszkańców na terenie Gminy zainstalowany został monitoring. Punkty monitoringu znajdują się:

- w Gierałcicach - obiekty rekreacyjne przy ul. Brynickiej i budynek przy ul. Opolskiej,
- w Komorznie - obiekty rekreacyjno-sportowe przy ul. Głównej w Komorznie,
- w Wierzbica Górna - obiekty rekreacyjne,
- przy ul. Kluczborska w Wołczynie,
- przy Rynku koło Banku w Wołczynie,
- przy Urzędzie Miejskim ul. Dworcowa w Wołczynie ,
- przy obiektach sportowych (tereny rekreacyjno-sportowe, hala widowiskowo-sportowa, tężnie, korty).

Otoczenie zewnętrzne i wewnętrzne Gminy

Na terenie Gminy Wołczyn działalność prowadzą organizacje pozarządowe, stowarzyszenia i fundacje. Działają one w wielu różnych obszarach, m.in. zaspakajając potrzeby mieszkańców w zakresie rozwoju hobby jak również pomocy potrzebującym.

Na terenie Gminy Wołczyn funkcjonują następujące stowarzyszenia, fundacje i organizacje społeczne:

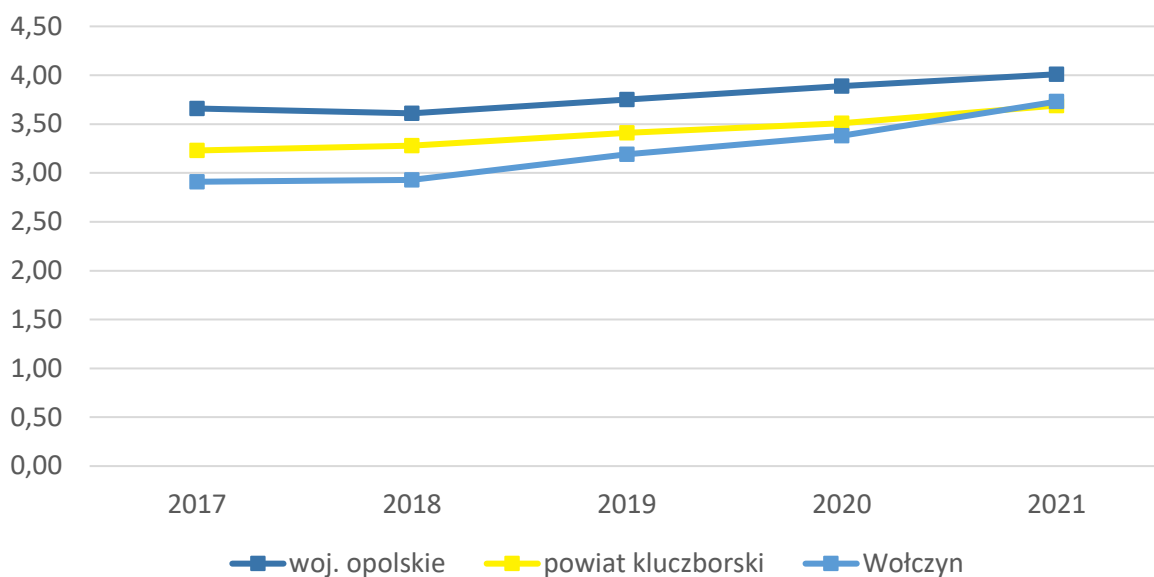
- Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie „Przystań”,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Wołczynie,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Skałągach,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Wierzchach,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Gierałcicach,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Wierzbicy Górnej,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Wąsicach
- Ochotnicza Straż Pożarna w Szumie,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Wierzbicy Dolnej
- Ochotnicza Straż Pożarna w Szymonkowie
- Niezależny Samorządny Związek Zawodowy Pracowników Lesaffre Polska S.A.,
- Niezależny Samorządny Związek Zawodowy Pracowników Opolskich Zakładów Przemysłu Lniarskiego „Linopłyt” S.A.,
- Miejski Klub Sportowy „Polonia”,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Szumie,
- Gminny Związek „Ludowe Kluby Sportowe” Wołczyn,

- Klub Sportowy „Start” w Wołczynie,
- Stowarzyszenie Ziemi Wołczyńskiej „Dwa Serca”,
- Stowarzyszenie Koło Gospodyń Wiejskich Odnowa Wsi Krzywiczyny,
- Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi Szum „Szum”,
- Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi Gierałcice „Winna Góra”,
- Stowarzyszenie Rozwoju i Odnowy Wsi Skąłagi przy radzie sołectkiej w Skąłagach,
- Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Miejscowości Wierzbica Dolna,
- Stowarzyszenie Koła Gospodyń Wiejskich Odnowa Wsi Komorzno,
- Stowarzyszenie Oświatowe Kruk,
- Stowarzyszenie Rozwoju i Odnowy Wsi Szymonków,
- Stowarzyszenie Wszechstronnego Jeździectwa „Fizjokon”,
- Kluczborskie Stowarzyszenie Effatha,
- Stowarzyszenie Rozwoju Dzieci i Młodzieży Szkoły Podstawowej Nr 1 w Wołczynie,
- „Polska Federacja Barberów” - C.M.C. Polska,
- Wołczyńskie Stowarzyszenie Zarzewie,
- Stowarzyszenie „Pro Arte” na Rzecz Promocji Kultury,
- Klub Sportowy Grom,
- Stowarzyszenie Slow-jogg Team Wołczyn.

Ponadto, Gmina Wołczyn należy do Lokalnej Grupy Działania „Dolina Stobrawa”. Stowarzyszenie LGD ma celu aktywizację lokalnej społeczności oraz pobudzenie przedsiębiorczości. Swym działaniem obejmuje obszar 5 gmin z północnej części województwa opolskiego tzn.: Kluczborka, Wołczyna, Byczyny, Olesna oraz Lasowic Wielkich. W ramach współpracy ze Stowarzyszeniem Gmina zawierała umowę na doradztwo dla mieszkańców Gminy Wołczyn oraz przeprowadzała się szkolenia dla mieszkańców Gminy dot. naborów wniosków w programie Działaj Lokalnie.

Gmina Wołczyn należy do Związku Gmin Śląska Opolskiego. Związek wspiera główne nurty działalności samorządów gmin: oświaty, pomocy społecznej i gospodarki komunalnej. W sprawach mających znaczenie dla rozwoju społecznego i gospodarczego gmin Związek gromadzi, przetwarza i przekazuje informacje dla samorządów gminnych, prowadzi dla gmin działalność doradczą i szkoleniową, organizuje wymianę doświadczeń pomiędzy gminami, prowadzi promocję gmin wobec partnerów w kraju i za granicą, realizuje przedsięwzięcia gospodarcze o charakterze użyteczności publicznej oraz występuje do władz państwowych i samorządowych.

O aktywności mieszkańców danej gminy oraz ich zaangażowaniu w życie społeczne świadczy m.in. liczba działających na jej terenie organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców. Zestawiając ten wskaźnik dla Gminy Wołczyn, powiatu kluczborskiego i województwa opolskiego zauważyć można, iż charakteryzuje się on tendencją wzrostową na przestrzeni analizowanych lat a dodatkowo jest on wyższy w porównaniu do średniej powiatu kluczborskiego.

Ryc. 30. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 tys. mieszkańców w Gminie Wołczyn na tle porównywanych jednostek

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

3.3. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna

Placówki świadczące opiekę zdrowotną na terenie Gminy Wołczyn to

- NZOZ „MEDICUS” Wołczyn, ul. Namysłowska 10;
- NZOZ „ESKULAP” Wołczyn, ul. Fabryczna 10 A;
- NZOZ „ANMED” Skałągi, ul. Wołczyńska 41;
- NZOZ „Spec-Med” Wołczyn, ul. Dworcowa 22;
- NZOZ „RODZINA” Wierzbica Górna 67;
- Indywidualna Praktyka Lekarska Komorzno, ul. Główna 36.

Na terenie Gminy funkcjonują również apteki:

- „Aloes” Wołczyn, ul. Dworcowa 9;
- „Melisa” Wołczyn, Plac Partyzantów 4;
- „Św. Franciszka” Wołczyn, ul. Byczyńska 2;
- „Na rogu” Wołczyn ul. Powstańców 2;
- „Medica s.c.” Skałągi, ul. Wołczyńska 41.

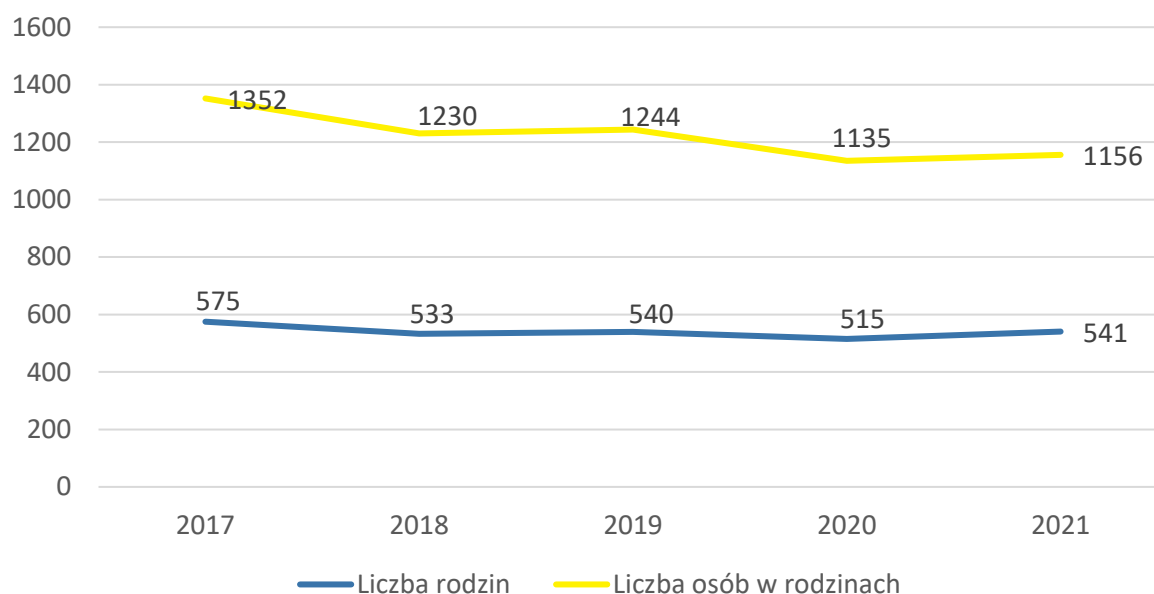
Za realizację zadań dotyczących pomocy społecznej oraz podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem w Gminie Wołczyn odpowiedzialny jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Wołczynie.

OPS realizuje zadania, które zostały określone w art. 15 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2 268 z późn. zm.). Do zadań tych należy:

- przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawą świadczeń;
- praca socjalna;
- prowadzenie i rozwój niezbędnej infrastruktury socjalnej;
- analiza i ocena zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej;
- realizacja zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych;
- rozwijanie nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Analizując szczegółowe dane dotyczące liczby podopiecznych OPS w Wołczynie w latach 2016-2021 można zauważyć, że liczby rodzin oraz osób objętych pomocą społeczną corocznie maleją. W 2021 r. było to 541 rodzin i 1 156 osób.

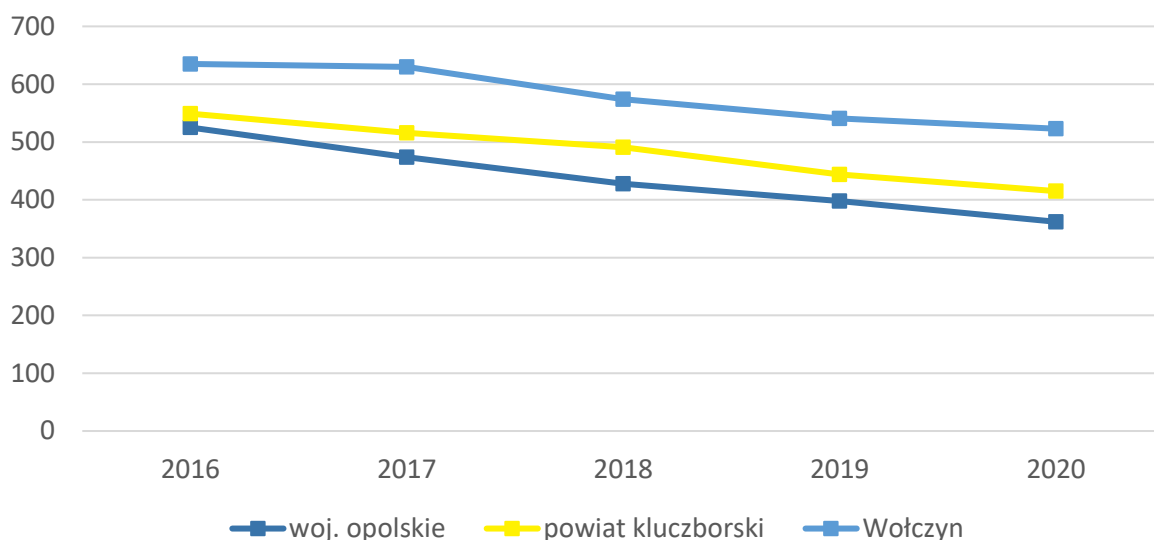
W Gminie Wołczyn najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną, wskazanymi przez ośrodki pomocy społecznej w 2021 roku było kolejno: bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba, ubóstwo, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego oraz alkoholizm.

Ryc. 31. Liczba podopiecznych OPS w Gminie Wołczyn w latach 2016-2021

Źródło: „Ocena zasobów pomocy społecznej za rok 2021”

W poniższej rycinie przedstawiono, jak kształtowała się liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w Gminie Wołczyn w latach 2016-2020 na tle powiatu i województwa. Liczba beneficjentów przeliczona została na 10 tys. mieszkańców. Zauważyć należy, iż liczba beneficjentów corocznie spada i jest to sytuacja charakterystyczna dla całego kraju. Dla Gminy Wołczyn wskaźnik ten w analizowanych latach był wyższy niż w powiecie i w województwie.

Ryc. 32. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w Gminie Wołczyn na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Jednym z zadań Gminy jest zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych gospodarstw domowych o niskich dochodach poprzez zapewnienie im lokalu. W poniższej tabeli zaprezentowana została liczba mieszkań socjalnych w zasobie Gminy Wołczyn w latach 2017-2021. Liczba mieszkań socjalnych od 2017 roku utrzymuje się na stałym poziomie. Gmina nie posiada na chwilę obecną mieszkań wspomaganych i chronionych.

Tab. 22. Liczba mieszkań socjalnych w zasobie Gminy Wołczyn w latach 2017-2021

	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba mieszkań socjalnych	15	15	15	15	15

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Wołczynie

Załącznik 2: Wzór ankiety

ANKIETA

Strategia Rozwoju Gminy Wołczyn na lata 2023-2030

Szanowni Państwo,

W związku z przygotowaniem Strategii Rozwoju Gminy Wołczyn na lata 2023-2030, zwracamy się z prośbą o wypełnienie ankiety. Ankieta jest anonimowa.

Dziękujemy Państwu za udział w zbieraniu danych, Państwa opinia i uwagi pomogą za planować działania, niezbędne do rozwoju naszej Gminy!

Część I

SPOŁECZEŃSTWO

Proszę o zaznaczenie odpowiedzi w odpowiednim polu.

1. Jak oceniasz aktywność mieszkańców na rzecz gminy?

Pozytywnie Negatywnie Nie dotyczy / nie mam zdania

Proszę podać przyczynę oceny negatywnej

2. Jak oceniasz skuteczność działania pomocy społecznej?

Pozytywnie Negatywnie Nie dotyczy / nie mam zdania

Proszę podać przyczynę oceny negatywnej

3. Jak oceniasz dostęp do podstawowej opieki medycznej?

Pozytywnie Negatywnie Nie dotyczy / nie mam zdania

Proszę podać przyczynę oceny negatywnej

4. Jak oceniasz dostęp do specjalistycznej opieki medycznej?

Pozytywnie Negatywnie Nie dotyczy / nie mam zdania

Proszę podać przyczynę oceny negatywnej

5. Jak oceniasz dostęp do żłobków / klubów malucha?

- Pozytywnie Negatywnie Nie dotyczy / nie mam zdania

Proszę podać przyczynę oceny negatywnej

6. Jak oceniasz jakość opieki żłobkowej na terenie gminy?

- Pozytywnie Negatywnie Nie dotyczy / nie mam zdania

Proszę podać przyczynę oceny negatywnej

7. Jak oceniasz jakość infrastruktury żłobkowej na terenie gminy?

- Pozytywnie Negatywnie Nie dotyczy / nie mam zdania

Proszę podać przyczynę oceny negatywnej

8. Jak oceniasz wsparcie osób starszych oferowane przez gminę? (DPS, Klub Seniora)?

- Pozytywnie Negatywnie Nie dotyczy / nie mam zdania

Proszę podać przyczynę oceny negatywnej

9. Jak oceniasz wsparcie osób niesamodzielnych?

- Pozytywnie Negatywnie Nie dotyczy / nie mam zdania

Proszę podać przyczynę oceny

10. Jak oceniasz zadowolenie z usług świadczonych przez Urząd Gminy?

- Pozytywnie Negatywnie Nie dotyczy / nie mam zdania

Proszę podać przyczynę oceny

11. Jak oceniasz bezpieczeństwo publiczne na terenie gminy?

- Pozytywnie Negatywnie Nie dotyczy / nie mam zdania

Proszę podać przyczynę oceny negatywnej

12. Jak oceniasz funkcjonalność budynków administracji publicznej?

- Pozytywnie Negatywnie Nie dotyczy / nie mam zdania

Proszę podać przyczynę oceny negatywnej

GOSPODARKA

1. Jak oceniasz atrakcyjność inwestycyjną obszaru gminy?

- Pozytywnie Negatywnie Nie dotyczy / nie mam zdania

Proszę podać przyczynę oceny negatywnej

2. Jak oceniasz możliwość uzyskania zatrudnienia na terenie gminy?

- Pozytywnie Negatywnie Nie dotyczy / nie mam zdania

Proszę podać przyczynę oceny negatywnej

3. Jak oceniasz warunki prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej na terenie gminy?

- Pozytywnie Negatywnie Nie dotyczy / nie mam zdania

Proszę podać przyczynę oceny

4. Jak oceniasz funkcjonowanie transportu zbiorowego na terenie gminy?

- Pozytywnie Negatywnie Nie dotyczy / nie mam zdania

Proszę podać przyczynę oceny

5. Jak oceniasz połączenia komunikacyjne z innymi gminami i miastami?

- Pozytywnie Negatywnie Nie dotyczy / nie mam zdania

Proszę podać przyczynę oceny negatywnej

6. Jak oceniasz dostępność usług na terenie Gminy?

- Pozytywnie Negatywnie Nie dotyczy / nie mam zdania

Proszę podać przyczynę oceny negatywnej

7. Jak oceniasz perspektywy rozwojowe działalności rolniczej w Gminie?

- Pozytywnie Negatywnie Nie dotyczy / nie mam zdania

Proszę podać przyczynę oceny negatywnej

8. Jak oceniasz konkurencyjność gminy jako miejsca zamieszkania i lokalizacji inwestycji?

- Pozytywnie Negatywnie Nie dotyczy / nie mam zdania

Proszę podać przyczynę oceny negatywnej

9. Jak oceniasz konkurencyjność przedsiębiorstw na rynku lokalnym?

- Pozytywnie Negatywnie Nie dotyczy / nie mam zdania

Proszę podać przyczynę oceny

ŚRODOWISKO I PRZESTRZEŃ

1. Jak oceniasz estetykę swojej gminy?

- Pozytywnie Negatywnie Nie dotyczy / nie mam zdania

Proszę podać przyczynę oceny

2. Jak oceniasz jakość powietrza w gminie?

- Pozytywnie Negatywnie Nie dotyczy / nie mam zdania

Proszę podać przyczynę oceny negatywnej

3. Jak oceniasz ofertę gminy w działaniach wspierających ochronę środowiska?

- Pozytywnie Negatywnie Nie dotyczy / nie mam zdania

Proszę podać przyczynę oceny negatywnej

4. Jak oceniasz czystość wód powierzchniowych i terenów przylegających?

- Pozytywnie Negatywnie Nie dotyczy / nie mam zdania

Proszę podać przyczynę oceny negatywnej

5. Jak oceniasz infrastrukturę melioracji szczegółowej (rowy, sieć drenarska, przepusty itp.)?

- Pozytywnie Negatywnie Nie dotyczy / nie mam zdania

Proszę podać przyczynę oceny negatywnej

6. Jak oceniasz czystość terenów zieleni (lasów, parków)?

- Pozytywnie Negatywnie Nie dotyczy / nie mam zdania

Proszę podać przyczynę oceny

7. Jak oceniasz świadomość ekologiczną mieszkańców?

- Pozytywnie Negatywnie Nie dotyczy / nie mam zdania

Proszę podać przyczynę oceny

8. Jak oceniasz system odbioru odpadów na terenie gminy?

- Pozytywnie Negatywnie Nie dotyczy / nie mam zdania

Proszę podać przyczynę oceny negatywnej

9. Jak oceniasz efektywność zagospodarowania przestrzeni w gminie (czy tereny są wykorzystywane optymalnie)?

- Pozytywnie Negatywnie Nie dotyczy / nie mam zdania

Proszę podać przyczynę oceny negatywnej

10. Jak oceniasz walory środowiska przyrodniczego w gminie?

- Pozytywnie Negatywnie Nie dotyczy / nie mam zdania

Proszę podać przyczynę oceny negatywnej

11. Jak oceniasz rozwój odnawialnych źródeł energii na terenie gminy?

- Pozytywnie Negatywnie Nie dotyczy / nie mam zdania

Proszę podać przyczynę oceny negatywnej

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

1. Jak oceniasz stan dróg w gminie?

- Pozytywnie Negatywnie Nie dotyczy / nie mam zdania

Proszę podać przyczynę oceny

2. Jak oceniasz małą infrastrukturę drogową (chodniki, oświetlenie, przystanki, itp.)?

- Pozytywnie Negatywnie Nie dotyczy / nie mam zdania

Proszę podać przyczynę oceny

3. Jak oceniasz bezpieczeństwo przy głównych drogach w związku z ruchem aut osobowych i ciężarowych?

- Pozytywnie Negatywnie Nie dotyczy / nie mam zdania

Proszę podać przyczynę oceny negatywnej

4. Jak oceniasz jakość sieci wodociągowej?

- Pozytywnie Negatywnie Nie dotyczy / nie mam zdania

Proszę podać przyczynę oceny negatywnej

5. Jak oceniasz jakość sieci kanalizacyjnej?

- Pozytywnie Negatywnie Nie dotyczy / nie mam zdania

Proszę podać przyczynę oceny negatywnej

6. Jak oceniasz jakość sieci gazowej?

- Pozytywnie Negatywnie Nie dotyczy / nie mam zdania

Proszę podać przyczynę oceny negatywnej

7. Jak oceniasz dostęp do Internetu w gminie?

- Pozytywnie Negatywnie Nie dotyczy / nie mam zdania

Proszę podać przyczynę oceny

TURYSTYKA I REKREACJA

1. Jak oceniasz atrakcyjność turystyczną gminy?

- Pozytywnie Negatywnie Nie dotyczy / nie mam zdania

Proszę podać przyczynę oceny

2. Jak oceniasz poziom bazy sportowo-rekreacyjnej w gminie?

- Pozytywnie Negatywnie Nie dotyczy / nie mam zdania

Proszę podać przyczynę oceny negatywnej

3. Jak oceniasz poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej?

- Pozytywnie Negatywnie Nie dotyczy / nie mam zdania

Proszę podać przyczynę oceny negatywnej

4. Jak oceniasz poziom bazy gastronomicznej?

- Pozytywnie Negatywnie Nie dotyczy / nie mam zdania

Proszę podać przyczynę oceny negatywnej

5. Jak oceniasz wyposażenie placów zabaw i siłowni zewnętrznych?

- Pozytywnie Negatywnie Nie dotyczy / nie mam zdania

Proszę podać przyczynę oceny negatywnej

6. Jak oceniasz system ścieżek rowerowych?

- Pozytywnie Negatywnie Nie dotyczy / nie mam zdania

Proszę podać przyczynę oceny

7. Jak oceniasz ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla dzieci?

- Pozytywnie Negatywnie Nie dotyczy / nie mam zdania

Proszę podać przyczynę oceny

8. Jak oceniasz ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla młodzieży?

- Pozytywnie Negatywnie Nie dotyczy / nie mam zdania

Proszę podać przyczynę oceny negatywnej

9. Jak oceniasz ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla dorosłych?

- Pozytywnie Negatywnie Nie dotyczy / nie mam zdania

Proszę podać przyczynę oceny negatywnej

10. Jak oceniasz ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla seniorów?

- Pozytywnie Negatywnie Nie dotyczy / nie mam zdania

Proszę podać przyczynę oceny negatywnej

11. Jak oceniasz działania promocyjne gminy, mające na celu pozyskanie potencjalnych turystów?

- Pozytywnie Negatywnie Nie dotyczy / nie mam zdania

Proszę podać przyczynę oceny negatywnej

EDUKACJA I KULTURA

1. Jak oceniasz dostęp do edukacji przedszkolnej?

- Pozytywnie Negatywnie Nie dotyczy / nie mam zdania

Proszę podać przyczynę oceny

2. Jak oceniasz jakość edukacji przedszkolnej w gminie?

- Pozytywnie Negatywnie Nie dotyczy / nie mam zdania

Proszę podać przyczynę oceny

3. Jak oceniasz jakość infrastruktury przedszkolnej na terenie gminy?

- Pozytywnie Negatywnie Nie dotyczy / nie mam zdania

Proszę podać przyczynę oceny negatywnej

4. Jak oceniasz dostęp do edukacji w szkołach podstawowych?

- Pozytywnie Negatywnie Nie dotyczy / nie mam zdania

Proszę podać przyczynę oceny negatywnej

5. Jak oceniasz jakość edukacji w szkołach podstawowych w gminie?

- Pozytywnie Negatywnie Nie dotyczy / nie mam zdania

Proszę podać przyczynę oceny negatywnej

6. Jak oceniasz jakość infrastruktury w szkołach podstawowych (sale lekcyjne, sale sportowe, wyposażenie pracowni szkolnych, szatnie, inne)?

- Pozytywnie Negatywnie Nie dotyczy / nie mam zdania

Proszę podać przyczynę oceny negatywnej

7. Jak oceniasz dostęp do edukacji w szkołach ponadpodstawowych (w tym dojazd)?

- Pozytywnie Negatywnie Nie dotyczy / nie mam zdania

Proszę podać przyczynę oceny

8. Jak oceniasz jakość edukacji w szkołach ponadpodstawowych w gminie?

- Pozytywnie Negatywnie Nie dotyczy / nie mam zdania

Proszę podać przyczynę oceny

9. Jak oceniasz jakość infrastruktury w szkołach ponadpodstawowych (sale lekcyjne, sale sportowe, wyposażenie pracowni szkolnych, szatnie, inne)?

- Pozytywnie Negatywnie Nie dotyczy / nie mam zdania

Proszę podać przyczynę oceny negatywnej

10. Jak oceniasz wsparcie dla uczniów zdolnych w szkołach na terenie gminy?

- Pozytywnie Negatywnie Nie dotyczy / nie mam zdania

Proszę podać przyczynę oceny negatywnej

11. Jak oceniasz wsparcie dla uczniów z trudnościami w nauce w szkołach na terenie gminy?

- Pozytywnie Negatywnie Nie dotyczy / nie mam zdania

Proszę podać przyczynę oceny negatywnej

12. Jak oceniasz dodatkową ofertę (kółka zainteresowań, klasy sportowe, dodatkowe zajęcia itp.) w szkołach na terenie gminy?

- Pozytywnie Negatywnie Nie dotyczy / nie mam zdania

Proszę podać przyczynę oceny negatywnej

13. Jak oceniasz organizację dowozu dzieci do szkół?

- Pozytywnie Negatywnie Nie dotyczy / nie mam zdania

Proszę podać przyczynę oceny

14. Jak oceniasz jakość i różnorodność wydarzeń kulturalno-rozrywkowych w gminie?

- Pozytywnie Negatywnie Nie dotyczy / nie mam zdania

Proszę podać przyczynę oceny

15. Jak oceniasz dostęp do obiektów kulturalnych w gminie (godziny i dni otwarcia, itp.)?

- Pozytywnie Negatywnie Nie dotyczy / nie mam zdania

Proszę podać przyczynę oceny negatywnej

16. Jak oceniasz działalność domu kultury i biblioteki?

- Pozytywnie Negatywnie Nie dotyczy / nie mam zdania

Proszę podać przyczynę oceny negatywnej

17. Jak oceniasz działalność świetlic wiejskich?

- Pozytywnie Negatywnie Nie dotyczy / nie mam zdania

Proszę podać przyczynę oceny negatywnej

Część II:

1. Proszę o zaznaczenie 5 aspektów, które są najistotniejsze do poprawy w gminie w ciągu najbliższych lat:

Podpowiedź do pytania: Wybierz jedną lub więcej odpowiedzi

- poprawa infrastruktury drogowej (chodników, dróg)
- rozwój infrastruktury sportowej
- budowa i modernizacja świetlic wiejskich
- zwiększenie dostępu do Internetu poprawa dostępu do usług medycznych budowa obwodnicy poprawa bezpieczeństwa publicznego
- Inne...
- poprawa funkcjonowania transportu zbiorowego
- budowa i modernizacja sieci wodociągowej
- rozwój przedsiębiorczości/ ułatwienie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej
- wsparcie dla budowy instalacji pozyskujących energię odnawialną ze słońca, wiatru, biomasy
- zmniejszenie bezrobocia
- podniesienie poziomu nauczania w szkołach podstawowych
- rozwój kultury
- rozbudowa ścieżek pieszo- rowerowych
- budowa sieci kanalizacji sanitarnej oraz przydomowych oczyszczalni ścieków
- poprawa poziomu czystości wód powierzchniowych i podziemnych
- stworzenie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3
- promocja gminy
- zwiększenie dostępności przedszkoli
- aktywizacja osób starszych
- rozbudowa oświetlenie ulicznego
- rozwój sieci gazowej
- poprawa funkcjonowania gospodarki odpadami na terenie gminy
- stworzenie miejsc opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi
- inwestycje w rozwój turystyki
- zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży

Część III:

1. Co Pani/Pana zdaniem powinno być wizytówką gminy?

Metryczka

Płeć:

- kobieta
- mężczyzna

Wiek:

- poniżej 18 lat
- 18-25 lat
- 26-35 lat
- 36-45 lat
- 46-55 lat
- 56-65 lat
- powyżej 65 lat

Zatrudnienie:

- uczeń/student
- rolnik
- przedsiębiorca
- osoba pracująca
- osoba bezrobotna
- emeryt / rencista
- inne (jakie?)

Zamieszkanie:

- jestem mieszkańcem gminy
- nie jestem mieszkańcem gminy

Załącznik 3: Tabela ewaluacyjna

CEL STRATEGICZNY I: WYSOKI POZIOM ŻYCIA MIESZKAŃCÓW DZIĘKI ROZWIŃĘTEJ INFRASTRUKTURZE ORAZ PRZESTRZENI GMINNEJ Z UWZGLĘDNIENIEM ELEMENTÓW OCHRONY ŚRODOWISKA

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
I.1. Poprawa bezpieczeństwa dzięki rozwojowi infrastruktury komunikacyjnej i sieciowej z ukie-runkowaniem na rozwój cyfryzacji w Gminie	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej, wraz z infrastrukturą towarzyszącą (chodniki, ścieżki rowerowe, oświetlenie)				
	Współpraca z Zarządem Dróg Powiatowych w zakresie budowy, rozbudowy i modernizacji dróg wraz z infrastrukturą towarzyszącą				
	Rozbudowa i modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnej wraz z kanalizacją deszczową				
	Modernizacja istniejących i budowa nowych stacji uzdatniania wody, zgodnie z zapotrzebowaniem				
	Stworzenie warunków do rozwoju sieci gazowej na terenie Gminy oraz współpraca z operatorami w zakresie budowy sieci gazociągowej				
	Wsparcie mieszkańców w budowie przydomowych oczyszczalni ścieków oraz promowanie tego rozwiązania w miejscach gdzie nie ma możliwości doprowadzenia sieci kanalizacyjnej				
	Montaż urządzeń monitoringu wizyjnego na obiektach użyteczności publicznej				
	Współpraca z operatorami i wypracowanie rozwiązań ułatwiających rozwój wysokiej jakości Internetu bezprzewodowego na terenie Gminy				
	Współpraca z Policją, OSP i innymi służbami w zakresie zwiększenia bezpieczeństwa publicznego				
	Aktualizacja Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego				

I.2. Racjonalne gospodarowanie przestrzenią	Aktualizacja i sporządzenie nowych miejscowych planów zagospodarowania terenu i dostosowanie ich do potrzeb rozwijającej się Gminy				
	Wspieranie budownictwa mieszkaniowego m.in. poprzez zapewnienie terenów pod budownictwo mieszkaniowe oraz budowa mieszkań komunalnych				
I.3. Ochrona środowiska i poprawa warunków życia mieszkańców	Modernizacja istniejącej sieci rowów melioracyjnych				
	Wspieranie i promocja działań zmierzających do zwiększenia wykorzystania odnawialnych źródeł energii w budynkach użyteczności publicznej oraz prywatnych oraz wsparcie mieszkańców w aplikowaniu o zewnętrzne źródła dofinansowania termomodernizacji				
	Poprawa stanu technicznego oraz zmniejszenie energochłonności obiektów użyteczności publicznej i budynków komunalnych				
	Zwiększanie świadomości ekologicznej wśród mieszkańców m.in. poprzez organizację wydarzeń promujących ochronę środowiska, realizację projektów ekologicznych, prowadzenie zabaw i konkursów dla najmłodszych mieszkańców związanych z ekologią				
	Dążenie do wysokiego poziomu segregacji odpadów komunalnych i edukacja mieszkańców w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami				
	Podejmowanie działań służących przystosowaniu do zmian klimatu				

CEL STRATEGICZNY II: ROZWÓJ GOSPODARCZY WYKORZYSTUJĄCY ZASOBY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO, DZIEDZICTWA KULTUROWEGO ORAZ KAPITAŁ SPOŁECZNY

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
II.1. Zrównoważony rozwój gospodarczy	Wyznaczenie i uzbrojenie nowych terenów inwestycyjnych				
	Aktywne działania na rzecz pozyskania nowych inwestorów, skłonnych lokalizować przedsięwzięcia na terenie Gminy i tworzyć tu nowe miejsca pracy				
	Stworzenie spójnego systemu ulg podatkowych i zachęt inwestycyjnych dla przedsiębiorców				
	Wspieranie mieszkańców w zakładaniu nowych działalności gospodarczych na terenie Gminy				
	Wsparcie idei przedsiębiorczości wśród mieszkańców Gminy, w szczególności z wykorzystaniem istniejącego potencjału rolniczego (rodzinne przetwórnice, rolniczy handel detaliczny)				
	Aktywizacja zawodowa osób rezygnujących z prowadzenia działalności rolniczej, m.in. poprzez pomoc w nabywaniu kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych				
II.2. Rozwój oferty turystycznej i wypoczynkowej w oparciu o walory przyrodniczo-krajobrazowe i integracja międzypokoleniowa	Renowacja i ochrona gminnych zabytków oraz wykorzystanie ich na cele turystyczne				
	Rozbudowa turystyki zdrowotnej poprzez wykorzystanie zasobów wód mineralnych tzw. Solanki wołczyńskiej				
	Tworzenie warunków do rozwoju agroturystyki, w tym aktywne przygotowanie mieszkańców do tej formy działalności oraz pomoc w pozyskaniu zewnętrznych źródeł finansowania				
	Rozbudowa infrastruktury rekreacyjno-turystyczno-sportowej				

	Rozbudowa sieci ścieżek rowerowych łączących miejscowości gminne, miejscowości poza terenem Gminy, a także istotne punkty i atrakcje turystyczne oraz rozbudowa dodatkowej infrastruktury wspierającej transport rowerowy: parkingi, wiaty, stacje naprawcze				
	Promocja istniejących szlaków turystycznych na terenie Gminy oraz wytyczanie, oznaczanie i utrzymanie nowych szlaków pieszych, rowerowych, edukacyjnych promujących walory przyrodnicze i kulturalne gminy oraz ich aktywna promocja poprzez działania edukacyjne i popularyzatorskie				
III.3. Aktywna promocja Gminy	Organizacja cyklicznego wydarzenia (np. koncert, festiwal) promującego Gminę				
	Utworzenie kalendarza cyklicznych imprez odbywających się w oparciu o walory przyrodnicze i kulturowe i ich aktywna promocja				
	Promocja lokalnej przedsiębiorczości, produkcji, agroturystyki i gastronomii poprzez udział w targach i misjach gospodarczych regionalnych, krajowych i zagranicznych				
	Wsparcie lokalnych przedsiębiorców, ich produktów i usług				
	Utworzenie Centrum Informacji Turystycznej w miejscowości Wołczyn				
	Stworzenie oferty informacyjnej				

CEL STRATEGICZNY III: AKTYWNE SPOŁECZEŃSTWO I WYSOKI POZIOM USŁUG SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY WOŁCZYN

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
III.1. Aktywizacja i integracja mieszkańców Gmin	Aktywizacja osób bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo (kursy, szkolenia, konsultacje pedagogiczno-prawne) oraz działania na rzecz aktywnej integracji osób zagrożonych wykluczeniem				
	Aktywna współpraca Gminy z organizacjami pozarządowymi, w tym zwiększanie liczby obszarów i zadań gminy powierzanych do realizacji organizacjom pozarządowym				
	Wsparcie dla organizacji pozarządowych w zakresie zarządzania, realizacji projektów i pozyskiwania środków zewnętrznych				
	Aktywizacja społeczna osób starszych ze szczególnymi potrzebami w celu jak najdłuższego utrzymania przez nich prawności i samodzielności				
	Organizacja programów aktywizacji zawodowej i społecznej osób dotkniętych i zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym				
III.2. Wzrost poziomu edukacji	Kreowanie sytuacji zapotrzebowania na opiekę nad dziećmi do lat 3 i wychowanie przedszkolnej				
	Zapewnienie nowoczesnej bazy infrastrukturalnej i lokalowej w obszarze edukacji i wychowania poprzez rozbudowę, modernizację i doposażenie obiekt				
	Organizacja zajęć pozalekcyjnych dostosowanych do zainteresowań i potrzeb dzieci i młodzieży				
	Podniesienie jakości nauczania poprzez systematyczne doszkalanie nauczycieli oraz wyposażenie szkół w pomoce naukowe, a także wprowadzenie zajęć terenowych wykorzystujących lokalne zasoby				

	Opracowanie i wdrożenie programów wsparcia dla uczniów wymagających dodatkowej pomocy w nauce oraz uczniów szczególnie uzdolnionych				
	Wykorzystanie wsparcia lokalnych instytucji w organizacji zajęć i lekcji dodatkowych dla dzieci i młodzieży				
III.3. Przeciwdziałanie problemom społecznym i wykluczeniu społecznemu	Realizacja gminnych programów profilaktycznych, kształtowanie świadomości mieszkańców w zakresie zdrowego stylu życia i odżywiania				
	Poprawa dostępności do usług medycznych o charakterze ogólnym i specjalistycznym				
	Tworzenie warunków do powstawania gabinetów lekarzy specjalistów na terenie Gminy				

